Guy de Maupassant

Vort hjerte

Maupassants 6 romaner

Bibliotek 1800

Guy de Maupassant

Vort hjerte

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Guy de Maupassant: *Vort hjerte* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Guy de Maupassant: *Vort hjerte* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Første del

1

Massival, *Rebecca*s bekendte komponist, der allerede i de sidste femten år var blevet kaldt "den unge og berømte mester", sagde en dag til sin ven, André Mariolle:

"Hvorfor har du aldrig ladet dig indføre hos fru Michèle de Burne? Jeg forsikrer dig, at det er en af det moderne Paris' mest interessante kvinder."

"Fordi jeg har en fornemmelse af, at jeg ikke ville passe ind i hendes omgivelser."

"Det er ganske forkert, kære. Det er et meget originalt hus, nyt, levende, kunstnerisk! Man hører god musik der, og det er lutter morsomme mennesker, som kommer der. Du vil blive særdeles vel modtaget, for det første, fordi du spiller så glimrende violin, for det andet, fordi der forud er blevet sagt meget godt om dig der i huset, og for det tredje, fordi du går for at være noget ud over det almindelige og er kræsen i valget af din omgang. "

Mariolle, som var smigret, men som endnu gjorde modstand og i øvrigt havde en anelse om, at den unge frue ikke var helt uvidende om denne indtrængende opfordring, svarede med et "Å, snak, jeg bryder mig ærlig talt ikke videre om det", der skulle lyde overlegent, men hvor det allerede opnåede samtykke skinnede igennem.

Massival fortsatte:

"Vil du gå med mig derop en af dagene? Du kender hende jo allerede gennem alle os, som er hendes venner, og som tit nok har talt om hende. Hun er en smuk, endogså overordentlig smuk og meget intelligent dame; hun er otte og tyve år og vil

aldrig gifte sig igen, fordi hun første gang var meget ulykkelig. Hun har gjort sit hjem til et samlingssted for en del yderst behagelige mennesker af mandkønnet. Der kommer hverken mange klubherrer eller mange verdensmænd, kun lige, hvad der er nødvendigt for at gøre effekt. Hun vil blive henrykt over, at jeg forestiller dig for hende."

Mariolles betænkeligheder var overvundet og han svarede:

"Lad gå. Vi kan jo følges ad en af dagene."

Allerede en af de første dage i den påfølgende uge kom komponisten op til ham og spurgte:

"Har du noget for i morgen?"

"Nej ... det tror jeg ikke."

"Godt, så kommer jeg og henter dig. Vi skal spise til middag hos fru de Burne. Hun har bedt mig om at indbyde dig. Her er forresten et par ord fra hende."

Efter for et syns skyld at have betænkt sig endnu nogle sekunder, svarede Mariolle:

"Meget vel ... det er en aftale!"

André Mariolle var omtrent syv og tredive år gammel, han var ugift og havde ingen stilling, da han var rig nok til at leve, som han havde lyst til, rejse og endog tillade sig den luksus at eje en smuk samling moderne malerier og gamle nipsting. Han gik for at være åndrig, men lidt fantastisk, lidt indesluttet, lidt lunefuld og lidt skeptisk; at han var menneskesky mentes mere at være et udslag af hovmod end af frygtsomhed. Han var godt begavet og meget klog, men magelig, og skønt han var i stand til at sætte sig ind i alt og måske også til at udrette en hel del, havde han ladet sig nøje med at nyde tilværelsen som tilskuer eller rettere som amatør. Hvis han havde været fattig, ville han

sikkert være blevet en fremragende eller en berømt mand; nu var han født med penge og bebrejdede stadig sig selv, at han ikke havde forstået at blive til noget. Han havde ganske vist gjort forskellige, men langtfra tilstrækkeligt energiske forsøg på at komme ind i kunsten: i litteraturen gennem nogle kvikke og spændende rejsebeskrivelser, i musikken ved at dyrke sin violin, som han behandlede så godt, at han blandt alle udøvende kunstnere blev anerkendt som en virkelig dygtig dilettant, og endelig i billedhuggerkunsten, tilsyneladende den letteste af alle kunster, fordi medfødt behændighed og evne til at skitsere dristige og illuderende skikkelser for alle uvidende øjne erstatter den dygtighed, der kun vindes gennem alvorligt arbejde og stræben. Hans statuette i ler, *En tunesisk massør*, havde endog gjort en del lykke på det sidste års udstilling.

Han red fortræffeligt og der blev også sagt, at han var en fortrinlig fægter, skønt han aldrig fægtede offentligt; denne tilbageholdenhed skyldtes måske den samme ængstelse, der fik ham til at undgå at komme i kredse, hvor han kunne frygte at blive inddraget i en alvorlig kappestrid.

Hans venner skattede ham højt og holdt alle som en lovtaler over ham, måske fordi han aldrig skyggede over dem. I hvert fald sagde de, at man kunne stole på ham, at han var meget trofast, behagelig at omgås og i hele sin fremtræden meget sympatisk.

Han var snarere høj end lille, med sort fuldskæg, der var klippet meget kort på kinderne, men på hagen forlængede sig ud i en spids, hans let krusede hår begyndte at gråne og han så én lige ind i ansigtet med et par brune, klare og livlige, men lidt hårde og mistroiske øjne.

Hans fortrolige venner var næsten alle kunstnere. Der var forfatteren Gaston de Lamarthe, komponisten Massival og malerne Jobin, Rivollet og Maudol. De syntes alle at sætte stor pris på hans venskab, hans forstand og hans domme, skønt de inderst inde med den forfængelighed, der ufravigelig følger med al berømmelse, anså ham for kun at være en meget elskværdig og meget forstandig dilettant.

Hans lidt hovne tilbagetrukkethed syntes at sige: "Jeg er ikke noget, fordi jeg ikke har villet være noget," og han levede sit liv i en snæver kreds og lod hånt om mondæn hyldest og elegante saloner, hvor andre måske ville glimre mere end han og trænge ham tilbage til selskabslivets statistskare. Han brød sig kun om at komme i de huse, hvor han var vis på, at hans virkelige, men tilslørede fortjenester blev skattede, og når han så hurtigt havde ladet sig overtale til at gå med op til fru Michèle de Burne, så var det udelukkende fordi alle hans bedste venner, alle de, der over alt proklamerede hans skjulte egenskaber, hørte til den unge frues fortrolige omgangskreds.

Hun boede i en smuk mezzanin i Rue du Général-Foy bagved Saint-Augustin kirken. To af værelserne vendte ud til gaden, spisestuen og en dagligstue, der tjente til modtagelsesværelse; to andre værelser lå ud til en have, som hørte til ejendommen, men som ejeren selv havde forbeholdt sig retten til. Det første af dem var en meget stor stue, som var betydelig længere, end den var bred; lige udenfor de tre store vinduer stod træerne så tæt, at bladene rørte ved skodderne. Alt, hvad der var derinde, både møbler og kunstgenstande, var usædvanlig sjældent, enkelt og dyrt, og vidnede om en ren og fint udviklet smag. Stolene, bordene, de snørklede skabe og etagerer, malerierne,

vifterne og porcelænsfigurerne i glasskabet, vaserne, statuetterne og det vældige spejl midt på den ene væg, alt trak ens blik til sig og fængslede det ved sin form, sin alder eller sin elegance. For at skabe sig dette hjem, hvoraf hun var næsten lige så stolt som af sin egen person, havde hun benyttet sig af alle de kunstnere, hun kendte, af deres viden, deres venskab, deres tjenstvillighed og deres sporeinstinkt. Det var dem, som fandt til hende, der var rig og betalte godt, ting, som til den grad var noget for sig selv, at ingen almindelig kunstelskende køber ville have forstået at værdsætte dem. Ved deres hjælp havde hun smykket sine stuer, som var berømte, men hvori kun særlig udvalgte blev indladte, og hun indbildte sig, at hendes gæster befandt sig bedre hos hende og havde større lyst til at komme igen end i de banale hjem, de fleste verdensdamer arrangerer.

Det var endog en af hendes yndlingsteorier, at tapeternes farve, stoffernes folder, stolenes gæstfrihed, formernes ynde og helhedens afstemthed kærtegner, fængsler og dårer blikket lige så meget som et indtagende smil. Et hjem er sympatisk eller antipatisk, sagde hun, det tiltrækker og holder fast eller skræmmer og støder bort ligesom de mennesker, der lever i det. Det kan oplive eller stivne hjertet, varme eller isne sindet, får én til at tale eller til at tie, gøre én glad eller bedrøvet, kort sagt give den besøgende en uforklarlig, ubevidst lyst enten til at gå eller blive.

Midt i den lange, lidt mørke stue, der nærmest havde form som et galleri, stod mellem to mægtige planter et flygel, der stort og imponerende indtog denne æresplads. Lidt længere henne var en fløjdør ind til soveværelset, hvorfra man atter kom

ind i toiletværelset, ligeledes et meget stort og elegant værelse, som var betrukket med lette persiske stoffer og mindede om en havestue. Her plejede fru de Burne at opholde sig, når hun var alene.

Hun havde været gift med en velopdragen bølle, en hustyran, der fordrede, at alt skulle bøje sig og gå efter hans hoved. Han havde gjort hende meget ulykkelig. I de fem år, hun havde måttet finde sig i denne utålelige eneherskers fordringsfuldhed, hårdhed, skinsyge og heftighed var det ikke faldet hende ind at gøre oprør, den måde, hvorpå ægteskabet åbenbarede sig for hende, havde gjort hende rædselsslagen, men hun var så lammet af overraskelse, at hun fuldstændig lod sig beherske af den despotiske og brutale mandsvilje, der havde gjort hende til sit bytte.

En aften på vejen hjem døde han af et hjerteslag. Da hun så sin mands lig indsvøbt i et tæppe blive båret ind, stirrede hun på det og kunne næsten ikke tro på, at hun virkelig var blevet befriet. En jublende glæde gennemstrømmede hende, men hun tvang den tilbage af skræk for, at nogen skulle mærke den.

Af naturen var hun uafhængig, munter, næsten overgiven, smidig, indtagende, og i høj grad i besiddelse af det pikante vid, der, uden at man kan sige, hvorledes det er kommet, gennemsyrer enkelte af Paris' unge piger, som lige fra deres barndom synes at have indåndet boulevardens krydrede atmosfære, der hver aften, når teatrenes porte efter forestillingens slutning slås op, blandes med en luftstrøm fra de applauderede eller udpebne stykker. I de fem år, hendes slaveri havde varet, havde imidlertid en ejendommelig frygtsomhed afløst hendes tidligere, dristige væsen; hun havde været bange

for at sige for meget eller gøre for meget, medens hun samtidig havde brændt af lyst til at gøre sig uafhængig og højtideligt lovet sig selv aldrig mere at sætte sin frihed på spil.

Hendes mand, der havde været en udmærket selskabsmand, havde dresseret hende til at være værtinde og gøre honnørs som en stum, elegant, tilslebet og tillavet slave. Mellem hans venner var mange kunstnere, som hun nysgerrigt havde taget imod og som det havde været hende en fornøjelse at høre på, uden at hun dog nogensinde havde turdet lade dem se, at hun forstod dem og satte pris på dem.

Da hendes sørgetid var forbi, bad hun en dag nogle af dem til middag. To af dem undskyldte sig, men tre tog imod hendes indbydelse og fandt til deres forbavselse en ung, åbenhjertig og elskværdig kvinde, som straks fik dem til at føle sig hjemme og som på en yderst indtagende og yndefuld måde sagde dem, hvor meget det havde glædet hende i tidligere tid at se dem hos sig.

Lidt efter lidt gjorde hun således et lille udvalg blandt sine tidligere bekendte, der hidtil ikke havde lagt mærke til hende eller også havde dømt hende forkert, et udvalg, der var i overensstemmelse med hendes smag, og gav sig til at føre et selskabeligt liv som enke, som en fri og usnerpet kvinde, der holder på sin dyd. Hun samlede i sit hjem så mange af Paris' mest feterede mænd som muligt og nogle enkelte damer.

De, der først var blevet indbudt, blev hendes fortrolige og dannede en kærne, der trak de øvrige til sig og gav huset præg af at være et lille hof, hvor enhver, der blev modtaget, enten selv betød noget eller havde et navn, der betød noget, for en del

adelige titler var behændigt blandet ind mellem den mere borgerlige kunstnerstab.

Hendes fader, hr. de Pradon, der boede i lejligheden ovenover, tjente hende til beskytter og skærmede hende mod folkesnak. Han var en meget ridderlig, åndfuld og elegant gammel herre, som galant behandlede hende mere som dame end som sin datter, og som præsiderede ved hendes torsdagsmiddage, der snart blev kendte og omtalte i Paris, og som det blev meget søgt at komme med til. Det strømmede ind med anmodninger om at blive forestillet og indbudt, anmodninger, som indgående blev drøftet og ofte afvist efter en slags stemmeafgivning blandt den mere fortrolige kreds.

De vittigheder, som blev sagt ved disse middage, lød byen rundt. Unge skuespillere, malere og digtere havde dér deres debut, at blive indbudt til fru de Burnes torsdagsmiddag var som en indvielse til berømmelsen. Langhårede lyrikere, som Gaston de Lamarthe indførte, afløste ungarske violinister, som Massival havde forestillet, og eksotiske danserinder gav en prøve på deres kunst, inden de viste sig for offentligheden i *Eden* eller *Folies-Bergère*.

Fru de Burne, som blev skinsygt bevogtet af sine venner, og som ikke havde videre behagelige minder fra den tid, hun med det ægteskabelige åg på sine skuldre havde vist sig i selskabslivet, var klog nok til ikke at gøre sin bekendtskabskreds alt for udstrakt. Hun var lidt ængstelig for, hvad folk kunne finde på at sige og tænke om hende, og gav kun med spidsborgerlig forsigtighed efter for sine lidt bohêmeagtige tilbøjeligheder. Hun vågede over sit rygte og var bange for at gå for vidt, derfor var hun altid korrekt i sine vaner

og mådeholden i sin dristighed, ligesom hun passede omhyggeligt på, at ingen fik anledning til at sætte hendes navn i forbindelse med nogen mands.

Alle havde de forsøgt at forføre hende, men det var ikke lykkedes nogen af dem, blev der sagt. De indrømmede det og drøftede det indbyrdes, meget overraskede, for mændene har, måske med rette, ondt ved at tro på en uafhængig stillet kvindes dyd. Der gik en historie om hende. Der blev sagt, at hendes mand havde indviet deres ægteskabelige samliv med en så oprørende brutalitet og så uventede fordringer, at hun for bestandig havde fået nok af mændenes elskov. Hendes fortrolige venner var meget optaget af dette rygte og diskuterede det ofte ivrigt. Det endte altid med, at de blev enige om, at en ung pige, som er vokset op med drømme om en fremtidig lyksalighed og i forventningen om et ængstende, men sødt mysterium, der står for hende som noget, der er fristende uanstændigt, men alligevel elegant, bliver skræmt, når ægteskabets krav åbenbares for hende af en grobrian.

Den mondæne filosof, Georges de Maltry, lo hånligt og tilføjede:

"Hendes time kommer nok. Den kommer altid for den slags kvinder. Jo senere den indfinder sig, des stærkere slår den. Med de kunstneriske tilbøjeligheder, vor veninde er i besiddelse af, vil hun før eller senere blive forelsket i en sanger eller i en pianist."

Gaston de Lamarthe var af en anden mening. I sin egenskab af romanforfatter, iagttager og psykolog havde han viet sig til at gøre studier over den fornemme verden, hvorfra han bragte ironiske og vellignende portrætter, anså sig selv for at kende

kvinderne og være i stand til at analysere dem med enestående og ufejlbarlig sikkerhed. Han regnede fru de Burne med til den moderne kvindetype, som han havde beskrevet i sin interessante roman: *En af dem*. Han var den første, der havde skildret denne nye race kvinder, som sluges af forstandshysteri og hidses af tusinde modstridende lyster, der ikke en gang når til at blive ønsker, som har fået nok af alt, uden at de har smagt noget, og som uden iver og uden tilbøjelighed synes at forbinde et forkælet barns luner med en gammel skeptikers tørhed.

Også han havde prøvet sin lykke, men var blevet vist tilbage ligesom alle de andre.

For alle kredsens trofaste var efter tur blevet forelsket i fru de Burne, og blev, efter at krisen var overstået, i forskellig gradstyrke ved at være rørte og betagne. Lidt efter lidt havde de oprejst en slags lille kirke. Hun var madonnaen i den, madonnaen, som de mellem sig bestandig talte om og som selv på afstand holdt dem fast ved sin charme. De tilbad hende og hævede hende til skyerne, kritiserede hende eller misbilligede hende, alt efter som hun havde vist sig venlig eller irriteret, frastødende eller indladende. De gik om i stadig skinsyge på hinanden og var ikke fri for at udspionere hinanden, men sørgede fremfor alt for at holde rækkerne tæt sluttede omkring hende, for at ikke en eller anden farlig rival skulle trænge sig ind. De var syv i alt: Massival, Gaston de Lamarthe, den tykke Fresnel og en ung, mondæn og meget feteret filosof, Georges de Maltry, som var berømt for sine paradokser, og sin indgående og veltalende viden, der gjorde ham uforståelig selv for hans mest lidenskabelige beundrerinder, i øvrigt slog han altid om sig med de nyeste teorier og var klædt på efter nyeste mode. Til

disse særlig udvalgte havde hun føjet et par almindelige verdensmænd, som havde ord for at være åndrige, grev de Marantin og baron de Gravil og to eller tre andre.

De to mest privilegerede i denne udsøgte kreds syntes at være Massival og Lamarthe, som lod til altid at være i stand til at adsprede den unge frue, der morede sig over deres kunstneriske ugenerthed, deres vittige spot og den behændighed, hvormed de gjorde nar ad alle og endog lidt ad hende selv, når hun var oplagt til at finde sig i det. Den naturlige eller tilsigtede påpassenhed, hvormed hun sørgede for aldrig at vise en af sine beundrere en længere og mere fremtrædende forkærlighed, hendes koketteris kåde og skælmske karakter og den virkelige retfærdighed, hvormed hun fordelte sin gunst, skabte imellem dem et venskab, som var krydret med små fjendtligheder, og som fik dem til at anstrenge sig og gjorde dem morsomme.

Af og til fandt en af dem, for at drille de andre, på at indføre en af sine venner hos hende. Men da denne ven aldrig var særlig fremragende eller særlig interessant, lykkedes det hurtigt de andre, der sluttede sig sammen mod ham, at fortrænge ham.

På den måde var det, at Massival indførte sin kammerat, André Mariolle.

En tjener i sort kjole meldte:

"Hr. Massival!"

"Hr. Mariolle!"

Under en forkrammet rosenrød silkesky, der viste sig at være en umådelig lampeskærm, som kastede det blændende lys fra en lampe, der blev båret af en høj bronzesøjle, ned over et antikt, firkantet marmorbord, sås et kvindehoved og tre

mandshoveder bøjede over et album, som Lamarthe havde haft med sig. Midt imellem dem stod han selv og forklarede og vendte bladene.

Et af hovederne drejede sig, og Mariolle, som gik henimod det, fik øje på et lyst, klart ansigt, om hvis tindinger en masse purret, rødblondt hår flammede op som brændende kvas. Den fine, lidt opadstræbende næse fik ansigtet til at smile og den skarpt tegnede mund, de dybe smilehuller i kinderne og den noget fremspringende, kløftede hage gav det et lidt spottende udtryk, mens øjnene ved en besynderlig modsætning lagde et slør af melankoli over det. De var blå, men udvasket blå, som om farven var blevet gnedet af dem, og midt i dem lyste et par store, runde og stærkt udvidede pupiller. Dette ejendommelige, skinnende blik syntes at fortælle om tidlige morfindrømme, men skyldtes måske blot nogle dråber belladonnas kokette virkninger.

Fru de Burne rejste sig, rakte hånden frem for at ønske Mariolle velkommen og takkede ham, fordi han var kommet.

"Jeg havde allerede for lang tid siden bedt vore fælles venner om at tage Dem med," sagde hun, "men jeg må al tid gentage den slags ting flere gange, inden de bliver gjort."

Hun var høj og elegant, lidt langsom i sine bevægelser. Hendes kjole var meget diskret udskåret, man så kun lidt af hendes skuldre, som havde det gennemsigtige, hvide skær, der er egent for rødhårede kvinders hud, og som lyset gjorde fuldstændig blændende. Hendes hår var dog ikke helt rødt, men havde samme farve som enkelte visne blade i efterårssolen.

Så forestillede hun Mariolle for sin fader, der bukkede og gav ham hånden.

De andre herrer havde samlet sig i tre grupper og passiarede fortroligt sammen. De gjorde indtryk af at føle sig hjemme, at danne en intim kreds, som ved den unge kvindes nærværelse fik et ridderligt præg over sig.

Den tykke Fresnel talte med grev de Marantin. Han var næsten altid der i huset, hvad der i forbindelse med den forkærlighed, fru de Burne viste ham, stødte og krænkede vennerne. Han var endnu en ung mand, men imponerende af omfang, pustende og forpustet og næsten skægløs, hans isse var sparsomt dækket af noget underligt lyst, dunagtigt hår. Da han tilmed var simpel og kedelig, havde han i den unge frues øjne kun den eneste fortjeneste, som var ubehagelig for andre, men afgørende for hende, at han elskede hende blindt, højere og bedre end alle de andre. Han havde fået øgenavnet: "Sælhunden". Han var gift, men han havde aldrig talt om at forestille sin hustru, der, efter hvad man sagde, på afstand var meget skinsyg på fru de Burne. Det var især Lamarthe og Massival, der var forargede over den åbenbare sympati, som deres veninde havde for den pustende og stønnende tyksak, men når de ikke kunne bare sig for at komme med bebrejdende hentydninger til hendes forkastelige smag, en tarvelig og egoistisk smag, svarede hun dem smilende:

"Jeg holder af ham, som man holder af en stor, trofast puddelhund."

Georges de Maltry underholdt Gaston de Lamarthe med den sidste, endnu ikke helt sikre opdagelse af en ny bacille.

Han udstyrede sin udvikling med en mængde uendelige og spidsfindige betragtninger, og Lamarthe slugte begejstret det hele med den lethed, hvormed litterære folk uden spor af

kontrol tager mod alt, hvad der forekommer dem nyt og originalt.

Den belevne filosof var høj og slank, blond som hør og indsnøret i en kjole, der sad stramt om hofterne. Hans fine hoved var ganske blegt over den hvide flip og under det glatkæmmede, lyse hår, der så ud, som om det var limet fast.

Hvad Lamarthe angik, Gaston de Lamarthe, som overfor dette "de" følte en forpligtelse til at spille adelig og optræde som verdensmand, så var han frem for alt samler, en ubarmhjertig, skrækindjagende samler. Han var bevæbnet med et blik, der med en fotografisk plades hurtighed og nøjagtighed kunne optage billeder, manerer og bevægelser, og begavet med en sjælden evne til at se til bunds, en slags medfødt forfatterinstinkt, noget lignende som en jagthunds lugtesans. Fra morgen til aften gik han rundt og opmagasinerede iagttagelser. Takket være disse to meget simple egenskaber: en klar opfattelse af formen og en intuitiv erkendelse af, hvad der gemmer sig bag den, gav han sine bøger, der ikke, som hos psykologiske forfattere i almindelighed, havde bestemte tendenser, men som gjorde indtryk af at være et stykke menneskeliv, klippet ud af virkeligheden, selve livets farver og klange.

Hver gang der udkom en af hans romaner, blev der gerne stor opstandelse, for læserne mente altid, at de bag en eller anden maske, der var flænget, så at den kun halvt dækkede, kendte folk, og hvor han færdedes i selskabslivet, betegnede et kølvand af ængstelse den vej, han var gået. Denne ængstelse var i øvrigt berettiget, for han havde udgivet et bind intime erindringer, hvori en del af hans både mandlige og kvindelige bekendte var

blevet portrætterede, ganske vist uden tilsigtet ondskab, men med en sådan sandhed og strenghed, at de havde følt sig dybt sårede.

Hvad der foregik i hans sjæl, var en gåde og hans hjerte var lukket, men der blev sagt om ham, at han en gang lidenskabeligt havde elsket en kvinde, som havde ladet ham lide meget og at han siden efter havde hævnet sig på alle de andre.

Massival og han forstod hinanden udmærket, skønt komponisten var af en helt anden karakter, mere åben, mere meddelsom, mindre forpint måske, men overfladisk set mere følsom. Efter to store succeser, et stykke, som først var blevet spillet i Bryssel og derpå i Paris, hvor det havde gjort lykke på Opéra-Comique, og et andet, som straks var blevet antaget og opført på den store opera, og var blevet modtaget som et varsel om et glimrende talent, var han pludselig kørt i stå ligesom størstedelen af vore moderne kunstnere, der synes at rammes af en for tidlig lammelse. De bliver ikke som deres fædre gamle i ære og berømmelse, men bliver allerede i deres bedste alder slappede.

"I vore dage er der kun fostre til store mænd i Frankrig," sagde Lamarthe.

Massival lod til for øjeblikket at være meget forelsket i fru de Burne, og kredsen snakkede en del om det, alles øjne rettedes derfor også imod ham, da han med en tilbedende mine kyssede hendes hånd.

"Kommer vi for sent?" spurgte han.

"Nej, jeg venter endnu baron de Gravil og marquise de Bratiane."

"Nej, det var da storartet – marquisen! Så får vi musik i aften."

"Det håber jeg."

De to efternølere kom ind. Marquisen, som så ud til at være lidt for lille, måske kun fordi hun var så buttet, var af italiensk oprindelse. Hun var meget livlig og havde sorte øjne, sorte øjenvipper, sorte øjenbryn og sort hår, der var så tykt og vældigt, at det helt slugte panden og truede øjnene. Hun sang smukt og gik for at være den, der af alle Paris' fornemme damer havde den bedste stemme.

Baronen, en meget velopdragen mand med indfaldent bryst og et stort hoved, så ud, som om han manglede noget, når han ikke havde sin violoncel mellem hænderne. Han elskede musik over alt i verden og kom kun i de huse, hvor musikken blev sat i højsædet.

En tjener meldte, at middagen var serveret, og idet fru de Burne tog André Mariolles arm, lod hun gæsterne passere forbi sig. I det korte øjeblik, de stod alene tilbage i stuen og skulle til at følge efter de andre, gled den sorte linse i de blege øjne hen til den ene side og hun sendte ham et hastigt blik, hvori han troede at føle en mere sammensat tanke og en mere søgende interesse end den, hvormed en smuk dame ellers ser en ligegyldig herre for første gang ved sit bord.

Middagen var lidt trykket og kedelig. Lamarthe var nervøs og syntes at være fjendtlig stemt mod alle; det var ikke åbenlyst, for han satte pris på at vise sig velopdragen, men alligevel lå der om ham en atmosfære af dårligt humør, der isnede samtalen og fik den til at gå tungt og trægt. Massival sad forstemt og indesluttet i sig selv, han spiste kun lidt og så fra tid til anden

over på værtinden, der så ud, som om hun var et helt andet sted henne. Hun var uopmærksom; når hun måtte svare på noget, smilede hun, men smilet stivnede straks igen. Hun måtte sidde og tænke på et eller andet, som måske ikke optog hende meget, men ikke desto mindre den dag interesserede hende mere end hendes venner. Hun gjorde sig dog umage for at være høflig og elskværdig, endog overstrømmende elskværdig mod marquisen og Mariolle; men hun gjorde det af pligt og af vane, hun var øjensynlig adspredt og meget fraværende.

Fresnel og Maltry var kommet op at skændes om den moderne digtekunst. Fresnel sad inde med de almindelige gængse meninger, mens Maltry havde sine egne opfattelser, som for den gemene hob var uigennemtrængelige, af de mest dybsindige versemagere.

Flere gange under middagen havde Mariolle igen mødt den unge frues forskende blik, men det havde været mere ubestemt, mindre stift og mindre nysgerrigt.

Kun marquisen, grev de Marantin og baron de Gravil passiarede uafbrudt og sagde hinanden en masse ting.

Da de havde drukket kaffen, satte Massival, der var blevet mere og mere melankolsk, sig til klaveret og slog nogle akkorder an. Fru de Burne syntes at vågne og fik i en fart arrangeret en lille koncert, sammensat af de stykker, hun holdt mest af.

Marquisen var udmærket ved stemme og sang, inspireret ved Massivals nærværelse, som en virkelig kunstnerinde. Komponisten akkompagnerede hende med det melankolske udtryk, hans ansigt altid havde, når han spillede. Hans lange hår strejfede hans kjolekrave og blandede sig med hans store,

blanke og silkebløde skæg. Mange kvinder havde elsket ham og forfulgte ham endnu, sagdes der.

Fru de Burne havde sat sig hen ved klaveret og lyttede med hele sin sjæl, mens hendes øjne hang ved Massival, uden at hun syntes at se ham. Mariolle blev lidt skinsyg. Han blev ikke skinsyg på hende eller på ham, men det krænkede hans mandlige forfængelighed at se dette kvindeblik fortryllet fæstet på en berømthed, han ærgrede sig over, at kvinderne således, efter den lykke, man gør, inddeler én i klasser. Han havde allerede mange gange tidligere lidt på samme måde ved at være sammen med kendte mænd i nærværelse af de skabninger, hvis gunst for en stor del er sejrens højeste belønning.

Henimod klokken ti kom omtrent samtidig baronesse de Frémines og to jødinder af det højere pengearistokrati. Der blev talt om et forestående giftermål og en skilsmisse, som der var al mulig grund til at forudse.

Mariolle så på fru de Burne, der havde sat sig foran en søjle, hvorpå der stod en vældig stor lampe.

Den fine næse, der ude i spidsen gik en lille smule opad, smilehullerne i kinderne og den lille kløft i hagen fik, skønt hun nærmede sig de tredive og skønt hendes blik, der mindede om visne blomster, gjorde hendes træk ængstende hemmelighedsfulde, hendes ansigt til at se ud, som om det var et overgivent barns. Hendes hud fik i det stærke skær fra lampen en lys fløjlstone, og hver gang, hun bevægede hovedet, skinnede hendes hår i rødbrune flammer.

Hun følte dette mandsblik, som fra den anden ende af stuen vandrede over til hende, og hun rejste sig og gik smilende, som når man svarer på en kalden, over til ham.

"De keder Dem vist," sagde hun. "Når man endnu ikke føler sig hjemme i et hus, keder man sig altid."

Han protesterede.

Hun tog en stol og satte sig ved siden af ham.

De var straks inde i en dyb samtale. Det kom ganske pludseligt hos dem begge, som en ild, der flammer op, så snart der sættes en tændstik til. Det var, som om de forud havde bibragt hinanden deres meninger og deres anskuelser, som om samme karakter, samme opdragelse, samme tilbøjeligheder og samme tænkemåde på forhånd havde sat dem i stand til at forstå hinanden og bestemt dem til at mødes.

Måske skyldtes det noget den unge frues behændighed, men den glæde, man føler ved at træffe på én, der hører på én, griber éns tanker, svarer én rigtigt og giver én de rette stikreplikker, rev Mariolle med. Han var i øvrigt smigret over den måde, hun havde modtaget ham på, og den udfordrende ynde, hun udfoldede over ham, i forbindelse med det trylleri, hun udøvede over alle mænd, fængslede ham aldeles. Han anstrengte sig derfor for at åbenbare for hende den lidt tilslørede, men meget personlige og indtagende åndsfinhed, som hos dem, der kendte ham godt, vakte en sjælden og inderlig sympati.

Pludselig erklærede hun:

"Det er virkelig en stor fornøjelse at tale med Dem. Det var forresten blevet sagt mig i forvejen. "

Han følte, at han blev rød i hovedet, og han svarede dristigt:

"Og mig, frue, var der blevet fortalt, at De var ..."

Hun afbrød ham:

"Sig det kun: en kokette. Det er jeg også; jeg er koket overfor de mennesker, som jeg synes om. Det ved de alle sammen, jeg

lægger på ingen måde skjul på det, men De skal få at se, at mit koketteri er aldeles upartisk, hvad der tillader mig at bevare mine venner … eller få dem igen. Jeg mister aldrig nogen af dem og beholder dem alle omkring mig."

Hun smilede og hendes smil syntes at sige:

"Vær bare rolig og ikke alt for indbilsk. Tag endelig ikke fejl, for De får ikke en smule mere end de andre."

Han svarede:

"Det kan man da kalde at blive advaret for de farer, man løber her. Tak skal De have, frue, jeg synes overordentlig godt om den måde at handle på."

Hun havde selv givet ham lov til at tale om hende og han benyttede sig af det. Han begyndte med at sige hende en del komplimenter og opdagede, at hun syntes om det. Så pirrede han hendes kvindelige nysgerrighed ved at fortælle hende, hvad der blev sagt om hende i de forskellige kredse, han kom i. Hun blev lidt urolig og kunne ikke skjule sin lyst til at høre mere, skønt hun fremhyklede den største ligegyldighed for, hvad folk kunne finde på at tænke om hendes livsførelse og hendes måde at være på.

Han udkastede et smigrende portræt af en uafhængig, klog, overlegen og besnærende kvinde, som havde forstået at omgive sig med fremragende mænd og alligevel blive ved at være en fuldkommen verdensdame.

Hun protesterede smilende og rystede på hovedet, men hendes egenkærlighed var øjensynlig tilfredsstillet og hun morede sig meget over alt, hvad han sagde om hende. I en spøgende tone ansporede hun ham til at fortælle mere og spurgte ham behændigt ud med en vis sanselig trang til smiger.

Han tænkte, idet han lod sit blik glide ned over hende:

"I grunden er hun kun et barn ligesom alle de andre."

Og han fuldførte en smuk sætning, hvori han priste hendes ærlige kærlighed til kunsten og erklærede, at den var sjælden at træffe hos en kvinde.

Hun slog pludselig om, hendes udtryk blev ironisk og i hendes tone kom et glimt af den galliske spot, der synes at være selve marven i vor race. Mariolle var gået for vidt i sin ros. Hun viste ham, at hun ikke var dum.

"Nå-å," sagde hun, "jeg må indrømme, at jeg ikke rigtig ved, om det er kunsten eller kunstnerne, jeg bryder mig om."

Han svarede:

"Hvorledes kan man bryde sig om kunstnerne uden at bryde sig om deres kunst?"

"Fordi de undertiden er morsommere end andre mænd."

"Ja, måske, men deres fejl er mere generende."

"Det er sandt."

"De sætter altså slet ikke pris på musik?"

Hun blev pludselig igen alvorlig:

"Jo, undskyld, jeg tilbeder musik. Jeg tror, at jeg sætter musik over alt andet. Massival er imidlertid overbevist om, at jeg ikke forstår mig en smule på det."

"Har han sagt det til Dem?"

"Nej, men han tænker det."

"Hvor ved De det fra?"

"Å, vi kvinder gætter næsten alt, hvad vi ikke ved."

"Nå, så Massival mener, at De ikke forstår Dem på musik?"

"Ja, det er jeg vis på, han gør. Jeg kan se det af den måde, hvorpå han forklarer mig den og understreger alle nuancerne.

Jeg tør give mit hoved i pant på, at han siger til sig selv: "Det nytter ikke noget; jeg gør det kun, fordi hun er så sød at se på.""

"Han har ikke desto mindre forsikret mig, at man hos Dem hørte bedre musik end i noget andet hus i Paris."

"Ja, takket være ham."

"Og litteraturen – holder De heller ikke af den?"

"Jo, den holder jeg meget af og jeg bilder mig endogså ind, at jeg til trods for, hvad Lamarthe mener, har en sikker smag overfor den."

"Han mener måske også, at De ikke forstår noget af det?"

"Ja, naturligvis."

"Og han har heller ikke sagt Dem det?"

"Jo, undskyld, *han* har sagt mig det. Han påstår, at enkelte kvinder kan have en skarp og rigtig opfattelse af de følelser, der udtrykkes, af sandheden i figurerne og af psykologien i en bog som helhed, men at de er fuldstændig ude af stand til at værdsætte den kunstneriske form. Når Lamarthe kommer med ordet: kunstnerisk, så er der ikke andet at gøre end at kaste ham på døren."

Mariolle spurgte smilende:

"Men De selv, hvad mener De, frue?"

Hun betænkte sig et lille øjeblik, så så hun ham lige ind i ansigtet for at se, om han var oplagt til at høre på hende og forstå hende:

"Jeg har nu mine egne tanker. Jeg tror, at man gennem følelsen, forstå mig ret – følelsen – kan få al ting ind i en kvindes hjerne, kun er det ikke altid, at det bliver der. Er De med?"

"Nej, ikke rigtigt."

"Jeg mener dermed, at man, for at opnå den samme forståelse hos os som hos mændene, altid må appellere til vor kvindelige natur, førend man henvender sig til vor intelligens. Vi interesserer os ikke videre for det, som ikke først bliver gjort os sympatetisk, for vi ser på alt gennem følelsen. Jeg siger ikke gennem kærligheden – nej – gennem følelsen, som har alle former og alle afskygninger og ytrer sig på mange forskellige måder. Følelsen er noget, som er os eget, som I andre ikke forstår, fordi den hos eder formørker, mens den for os lyser op … Å, jeg mærker, at alt det er meget tåget for Dem, men det gør ikke noget … Med andre ord, hvis en mand elsker os og vi synes om ham, for det er absolut nødvendigt, at vi skal føle os elskede, hvis vi skal være i stand til at gøre en sådan anstrengelse, så kan han, ifald han gider gøre sig lidt ulejlighed, få os til at føle alt, se alt, trænge ind i alt uden undtagelse og endda i visse øjeblikke i stykkevis indpode os hele sin intelligens. Å, det slettes ofte hurtigt ud igen, det blegner og forsvinder, for vi glemmer, ak, vi glemmer, som luften glemmer de ord, der har sat den i bevægelse. Vi er intuitive, men vi er flygtige og skiftende, alt, hvad der omgiver os, gør indtryk på os og får indflydelse over os. Hvis De vidste, hvor mange sjælstilstande, jeg gennemlever og som, alt eftersom vejret er, eftersom jeg har det, efter hvad jeg har læst og efter hvad der er blevet sagt til mig, gør mig til helt forskellige kvinder! Der er dage, hvor jeg føler mig som en udmærket moder uden børn, og andre, hvor jeg næsten føler mig som en kokette – uden elskere."

Han spurgte, fortryllet:

"Tror De, at næsten alle intelligente kvinder er i besiddelse af en så levende tankevirksomhed?"

"Ja," svarede hun. "Kun hænder det, at de falder i søvn, eller også former deres liv sig efter en så bestemt linje, at de trækkes til den ene eller den anden side."

Han spurgte igen:

"Altså er det musikken, De foretrækker fremfor alt andet?"

"Ja. Men det jeg sagde til Dem nu, er aldeles sandt. Det er ganske sikkert, at jeg aldrig ville kunne have nydt den, som jeg nyder den, og tilbedt den, som jeg tilbeder den, uden den engel til Massival. Alle de store tonedigteres værker, som jeg allerede elskede lidenskabeligt, dem har han ladet mig spille og derigennem åbnet deres skaberes sjæl for mig. Hvor det er skade, at han er gift!"

Hun sagde de sidste ord med en skælmsk mine, men i en så inderlig beklagende tone, at de blev vigtigere end alt det andet, både hendes teorier om kvinderne og hendes beundring for de forskellige kunstarter.

Massival var virkelig gift. Inden han endnu havde fået et navn, havde han indgået en af den slags kunstnerægteskaber, som man senere hen lige til døden må slæbe som en byrde gennem sin berømmelse.

Han talte i øvrigt aldrig om sin kone og indførte hende ikke i selskabslivet, som han tog ivrigt del i; skønt han havde tre børn, var der næsten ingen, som vidste det.

Mariolle gav sig til at le. Det var ganske afgjort, hun var allerkæreste, som hun sad der ved siden af ham, overraskende, ung, aparte og meget smuk. Uden at kunne blive træt så han med en vedholdenhed, der på ingen måde syntes at gøre hende

forlegen, på det alvorlige og dog muntre, lidt trodsige ansigt med den dristige næse og på den sanselige, lyse, varme og bløde hud, der glødede som en midsommer i en så akkurat passende, svulmende og lokkende modenhed, at man fik indtrykket af, at hun netop dette samme år, denne samme måned, dette samme minut strålede i sin skønheds fuldeste glans.

Han spurgte sig selv: "Er hun farvet?" og han ledte efter den lille blegere eller mørkere linje ved hårrødderne, men uden at kunne få øje på den.

Dæmpede skridt på tæppet bagved ham fik ham til at skælve og dreje hovedet. Det var to tjenere, som bar tebordet ind. Den lille lampe med den blå flamme fik vandet til at snurre sagte i den store forsølvede maskine, der var blank og indviklet som en kemikers apparater.

"De vil nok have en kop te?" spurgte hun.

Han sagde ja tak. Hun rejste sig og han lagde mærke til, at hendes gang var lige, uden nogen som helst vuggen, fornem ved sin stivhed. Hun gik hen til bordet, hvor den kogende damp sang inde i kedlen midt i et bed af kager, små lækkerier, kandiserede frugter og konfekt.

Hendes profil tegnede sig skarpt imod tapetet og Mariolle kunne ikke undgå at se hendes figurs finhed, de slanke hofter, de brede skuldre og den fyldige hals, som han for lidt siden havde beundret. Det nederste af den lyse kjole havde rullet sig sammen og syntes, som det således sammensnoet slæbte sig efter hende, at forlænge hendes legeme ud over tæppet.

"Det passer," tænkte han brutalt, "en havfrue! Det er kun løfter alt sammen."

Hun gik nu fra den ene til den anden og bød med henrivende ynde forfriskningerne om.

Mariolle fulgte hende med øjnene, men Lamarthe, der slentrede omkring med sin kop i hånden, kom hen til ham og sagde:

"Skal vi følges ad herfra?"

"Ja, med fornøjelse."

"Skal vi så ikke gå straks? Jeg er træt."

"Ja, det har jeg ikke noget imod. Aldeles som De vil."

De gik.

Da de var kommet ned på gaden, spurgte forfatteren:

"Går De lige hjem, eller vil De i klubben?"

"Jeg tror nok, at jeg vil en times tid hen i klubben."

"Godt, så skal jeg følge Dem til døren. Alle den slags steder keder mig. Jeg kommer der aldrig. Jeg er kun medlem for vognenes skyld."

De tog hinanden under armen og gik ned mod Saint-Augustin kirken.

Da de var gået nogle skridt, sagde Mariolle:

"Det var en ejendommelig kvinde! Hvad er Deres mening om hende?"

Lamarthe lo hjerteligt.

"Det er krisen, der begynder," sagde han, "det vil gå Dem, ligesom det er gået alle os andre. Jeg for min del er helbredet, men jeg har haft sygdommen. Krisen, kære ven, består for hendes venner deri, at de kun taler om hende, når de er sammen og når som helst de mødes, lige meget hvor de så træffer hinanden."

"I hvert tilfælde er det for mit vedkommende første gang, og det er meget rimeligt, da jeg jo lige har gjort hendes bekendtskab."

"Nå, lad gå. Lad os bare tale om hende. Altså, De vil blive forelsket. Det er uundgåeligt, ingen slipper fri."

"Er hun da så forførende?"

"Ja og nej. De, der foretrækker kvinderne, som de var i gamle dage, de følsomme kvinder, de kvinder der beskrives i alle ældre romaner, får som regel noget imod hende og ender med at se sig så gale på hende, at de ikke tager i betænkning at fortælle alle slags nederdrægtigheder om hende. Vi andre derimod, De og jeg og vore ligesindede, som forstår at nyde den moderne charme, vi er nødt til at indrømme, at hun er henrivende, når man bare ikke kommer til at føle for meget for hende. Men det er netop det, vi alle sammen kommer til. Man dør forresten ikke af det, man lider ikke en gang særlig meget, men man raser over, at hun ikke er anderledes. Det får også De alt sammen at mærke, hvis hun vil. Hun dyrker Dem jo i øvrigt allerede."

Mariolle udbrød som et ekko af sine hemmelige tanker:

"Åh! jeg! Jeg er ikke mere end den første, den bedste for hende. Jeg tror, at hun sætter pris på, at man er et eller andet eller kan et eller andet, lige meget af hvilken art."

"Ja, det kan De bande på, hun gør! Men på samme tid bryder hun sig pokker om det. Den mest berømte og mest feterede, ja, selv den mest højtstående mand kommer ikke ti gange i hendes hus, hvis hun ikke synes om ham. Nu er hun jo gået der og har på en aldeles idiotisk måde forgabet sig i det fjols til Fresnel og i den slimede fyr til Maltry. Hun kan godt således pludselig

udkåre sig de værste umuligheder, uden at nogen ved hvorfor, måske fordi de morer hende mere end os andre, måske fordi de i virkeligheden elsker hende højere, end vi gør, og fordi alle kvinder er mere modtagelige for det end for noget som helst andet."

Og Lamarthe talte videre om hende, han analyserede og diskuterede, gendrev sig selv og sagde lige det modsatte, lod sig udspørge af Mariolle og svarede med en oprigtig, glødende iver som en stærkt interesseret mand, der bliver revet med af sit emne, men alligevel lader sig vildlede, fordi han har hjernen fuld af rigtige iagttagelser, men forkerte slutninger.

Han sagde:

"Hun er i øvrigt ikke den eneste. Der er mindst et halvt hundrede nu til dags, om ikke flere, som ligner hende. Der er for eksempel den lille baronesse de Frémines, som kom der i aften. Hun er akkurat magen til hende, blot dristigere i hele sin fremtræden og gift med en mærkelig herre, som har gjort sit hus til en af de interessanteste sindssygeanstalter i hele Paris. Dér kommer jeg også en hel del."

Uden at tænke over det var de gået ned ad Boulevard Malesherbes og Rue Royale, op ad Champs-Élysées og helt op til Triumfbuen, da Lamarthe pludselig tog sit ur frem.

"Der ser De, kære ven," sagde han, "vi har talt om hende i en time og ti minutter. Det må være nok for i dag. En anden gang skal jeg følge Dem til klubben; gå De nu hellere hjem og sov, jeg gør det samme. "

2

Det var et stort lyst værelse med loft og vægge betrukket med nogle vidunderlige, persiske stoffer, som en af fru de Burnes venner, der var diplomat, havde bragt med sig hjem. De var gule i bunden, som om de var blevet dyppet i gylden creme, og mønstret, der strålede i alle farver med det persiske grønne som det mest fremtrædende, fremstillede mærkelige bygninger med opsmøgede tage, hvor omkring der løb løver med vældige manker og antiloper med umådelige horn, mens himlen ovenover var gennemkrydset af paradisfugle.

Der var kun få møbler. På tre lange borde med grønne marmorplader var anbragt alt, hvad der er nødvendigt til en dames toilette. På det ene, det i midten, stod store vandfade af tykt krystal. Det andet var fyldt med en hel hær af flasker, æsker og krukker af alle størrelser, alle sammen med sølvlåg og kronede initialer. På det tredje lå alle det moderne koketteris værktøj og instrumenter, utallige, beregnede til al slags brug, hemmelighedsfulde og lækre. Der var ikke andre møbler end to chaiselonger og nogle lave, bløde og polstrede stole, hvor de trætte lemmer og det afklædte legeme kunne hvile ud.

Hele den ene væg var optaget af et vældigt spejl, der åbnede sig som en lys horisont. Det var trefløjet og de to sidefløje kunne slås op og i, så at den unge frue på samme tid kunne se sig selv forfra, fra siden og fra ryggen, kunne lukke sig helt inde i sit eget billede. Til højre i en niche, der i almindelighed skjultes bag et draperi, var badekarret eller rettere den lange dybe badekumme, som ligeledes var af grønt marmor, og hvortil to trin førte ned. En bronze-amorin, en af

billedhuggeren Prédolés' elegante figurer, sad på kanten og hældte det varme og det kolde vand fra to muslingeskaller, som han legede med, ned i karret. Hele det bageste af nichen var beklædt med skråtstillede, tæt sammenføjede venetianske spejle, der formede sig som en hvælving, der rundede sig og lukkede over den badende, hvis billede blev kastet tilbage fra hver eneste af dens mange facetter.

Lidt længere borte stod skrivebordet, et moderne engelsk møbel, enkelt i stilen og helt oversået med papirer, sammenfoldede breve og små, sønderrevne konvolutter, hvorpå der skinnede gyldne chifre. For her var det, at hun skrev og at hun levede, når hun var alene.

Fru de Burne lå på sin chaiselong i en morgenkjole af kinesisk silke. De nøgne arme, skønne, smidige og faste arme, skød sig dristige ud fra stoffets dybe folder; håret var strøget op og dets lyse, sammensnoede masse hvilede tyngende på hovedet. Hun havde lige taget bad og lå nu og døsede.

Kammerpigen bankede på og kom ind med et brev.

Hun tog det, så på skriften, rev konvolutten op, læste de første linjer og sagde så roligt til pigen:

"De kan godt gå. Jeg skal ringe på Dem om en time."

Da hun var blevet alene, smilede hun glad triumferende De første ord havde været tilstrækkelige til, at hun forstod, at nu var den der endelig, – Mariolles kærlighedserklæring.

Han havde stået imod meget længere, end hun havde troet, for i tre måneder havde hun lagt an på ham; hun havde udfoldet al sin ynde, havde vist ham opmærksomheder og ødslet mere af sit trylleri på ham end nogensinde på nogen anden. Han syntes at nære mistillid, at være blevet advaret og at være på sin post

imod hende og de stadige snarer, som hendes umættelige koketteri lagde for ham. Der havde måttet være mange fortrolige samtaler, hvorunder hun havde fristet ham med hele sin legemlige skønhed og med alle sin ånds fængslende egenskaber, mange musikalske aftener, hvor de foran det endnu sitrende flygel, foran nodesiderne, der var fyldt med de store mestres syngende sjæle, havde skælvet i den samme betagelse, inden hun i hans øjne havde læst den besejrede mands tilståelse, og set elskerens tiggende blik! Hun kendte det ud og ind, så dreven, som hun var! Hun havde så ofte med katteagtig behændighed og utrættelig nysgerrighed fremkaldt denne hemmelige og pinefulde smerte i alle de mandsøjne, det var lykkedes hende at bedåre! Det morede hende lidt efter lidt at se dem blive betaget, erobrede og beherskede af hendes uovervindelige kvindelige magt, at mærke sig selv blive den eneste for dem, den altopslugende og lunefulde afgud, som de alle måtte tilbede! Det var vokset ganske langsomt frem i hende som et skjult instinkt, der udvikler sig, krigens, erobringslystens instinkt. I de år, hun havde været gift, havde måske en hævn spiret i hendes hjerte, en dunkel trang til at gengælde mændene, hvad en iblandt dem havde gjort hende, til selv en gang at blive den stærkeste, den, der bøjede de andres viljer, tilintetgjorde deres modstand og skabte lidelse omkring sig. Men fremfor alt var hun født koket, og så snart hun mærkede, at hun var fri, gav hun sig til at jage efter tilbedere, ligesom jægeren jager efter vildtet kun for at have den glæde at se det falde. Hendes hjerte hungrede dog ikke efter sindsbevægelse, således som sværmeriske og smægtende kvinders; hun brød sig ikke om at møde den store kærlighed, og

søgte ikke efter nogen elskovslykke. Det var hende kun en nødvendighed at leve omgivet af alles beundring, af knæfald, hyldest og elskovsrøgelse. Enhver, der kom i hendes hus, skulle også være en slave af hendes skønhed; ingen som helst åndelige berøringspunkter kunne i længere tid knytte hende til den, der modstod hendes koketteri, foragtede al erotik eller var optaget andetsteds. De måtte elske hende, hvis de ville blive ved at være hendes venner, men til gengæld var hun overstrømmende elskværdig, indtagende, omhyggelig og opmærksom for at beholde dem, som hun havde besnæret, om sig. Når de først var indrullerede i hendes tilbederes skare, syntes de at tilhøre hende med erobringens ret. Med behændig klogskab herskede hun over dem i nøje overensstemmelse med deres fejl, deres gode egenskaber og arten af deres skinsyge. De, som forlangte for meget, stødte hun fra sig, når de var kommet til et vist punkt, og tog dem først igen til nåde, når de var kuede og ydmygt gik ind på alle hendes strenge betingelser. Som en pervers backfisch morede hun sig til den grad ved denne forførelses-leg, at hun fandt det lige så tillokkende at bringe de ældre herrer til vanvid som at fordreje hovederne på de unge.

Det så næsten endog ud, som om hun regulerede sit venskab efter graden af den elskovsfølelse, hun havde indgydt; og den tykke Fresnel, der ikke var andet end en tung og klodset statist, vedblev at være en af hendes særlige yndlinge, takket være den fanatiske lidenskab, hun vidste og følte, at han var et bytte for.

Hun var dog heller ikke ganske og aldeles ligegyldig for mændenes egenskaber. Mere end én gang havde hun mærket, at hun var lige ved at lade sig rive med, men ingen havde

nogensinde opdaget det, og hun havde altid holdt igen, når hun følte, at det begyndte at blive farligt.

Hver af de nyankomne fik en ny tone til at klinge ind i den galante lovsang og interesserede hende ved det ukendte i hans natur. Kunstnerne især havde flere gange sat hendes sind i bevægelse ved det raffinement i følelserne, de rigere afskygninger og den forfinethed, hun mærkede hos dem, og fået hende til at drømme korte drømme om stor kærlighed og lang elskov. Men da hun aldrig formåede at frigøre sig for sin ubestemte og forsigtige ængstelse, havde hun bestandig forstået at passe på sig selv lige til det øjeblik, da den sidste nye tilbeder havde holdt op at gøre indtryk på hende. Desuden så hun med den moderne kvindes skeptiske øjne og i løbet af nogle få uger afklædte hun selv de største mænd deres nimbus. Så snart de var blevet betaget af hende og i deres hjertes unormale tilstand aflagde deres opstillethed og deres paradevaner, så hun, at de alle sammen var ens, stakkels underkastede væsener, som hun beherskede med sin besnærende magt.

Kort sagt, for at en kvinde, der var så fuldkommen som hun, skulle kunne slutte sig til en mand, måtte han være i besiddelse af uvurderlige fortjenester.

Alligevel kedede hun sig meget. Hun brød sig ikke om selskabslivet, men hun tog del i det, fordi det nu en gang hørte sig til, og i de lange aftenselskaber figurerede hun med undertrykt gaben og øjenlågene tunge af søvn; det eneste, der morede hende, var deres skruede talemåder og hendes egne aggressive luner og nysgerrighed overfor visse væsener og visse ting. Hun fæstnede sig kun så meget ved noget, at hun ikke alt

for hurtigt blev ked af det, hun havde sat pris på eller beundret, og ikke nok til at finde nogen virkelig glæde i en følelse eller i en tilbøjelighed. Hun blev stadig hidset af sine nerver og ikke af sin attrå, og da hun ikke kendte til nogen af de altopslugende sorger eller glæder, som enfoldige eller glødende sjæle går op i, levede hun sit liv i en slags ligeglad kedsomhed uden at dele den fælles tro på lykken, men på stadig jagt efter adspredelser, der, skønt hun mente, at hun var tilfreds, allerede havde gjort hende træt og led og ked af det hele.

Hun mente, at hun var tilfreds, fordi hun anså sig selv for den mest forførende og bedst udrustede af alle kvinder. Hun var stolt af det trylleri, hun besad, og hvis magt hun ofte eksperimenterede med, forelsket i sin uregelmæssige, bizarre og fængslende skønhed og sikker på sin tankes skarpe klogskab, der fik hende til at gætte, ane og forstå tusinde ting, som andre ikke så, hun svømmede i selvfølelse over sin åndfuldhed, som så mange fremragende mænd havde vidst at skatte, og var uvidende om de skranker, der lukkede for hendes intelligens; hun troede derfor, at hun var et enestående væsen, en sjælden perle, der lyste i en middelmådig verden, som forekom hende lidt tom og ensformig, fordi hun stod så langt over den.

Det ville aldrig være faldet hende ind at mistænke sig selv for at være den ubevidste årsag til den stadige kedsomhed, hun led under; hun anklagede andre og gjorde dem ansvarlige for sin melankoli. Hvis de ikke forstod at adsprede hende, more hende og begejstre hende, så var det, fordi de manglede de rigtige evner til det.

"Hele verden," sagde hun leende, "er gyselig kedelig. De eneste, som er til at holde ud, er de mennesker, jeg synes om, og

det er udelukkende, fordi jeg synes om dem!"

Hun synes især om dem, når de fandt hende uforlignelig. Da hun imidlertid godt vidste, at det koster besvær at føre noget igennem, så udfoldede hun hele sin forførende magt og fandt, at der ikke var noget behageligere end den hyldest, som hjertet – denne mærkelige muskel, som man med et ord kan få til at banke – udtrykker gennem et par betagne øjne.

Hun var blevet meget forbavset over den ulejlighed, det havde kostet hende at erobre André Mariolle, for hun havde straks fra den første dag mærket, at han syntes om hende. Så lidt efter lidt havde hun fået øjnene op for hans sårbare, hemmeligt misundelige, meget klartseende og indesluttede karakter, og for at vinde ham gennem hans svage side havde hun vist ham så meget hensyn, så megen naturlig sympati og så tydeligt ladet ham mærke, at det var ham, hun foretrak, at han havde endt med at overgive sig.

I en hel måned havde hun følt, at han var hendes bytte; han var urolig, tavs og febrilsk, når han var sammen med hende, men han krympede sig ved at aflægge den endelige tilståelse. Å, disse tilståelser! I grunden holdt hun ikke rigtig af dem, for når de var alt for direkte, alt for udtryksfulde, så hun sig nødsaget til strengt at vise dem tilbage. Et par gange havde hun endog måttet gøre sig alvorlig vred og forbyde vedkommende oftere at indfinde sig i hendes hus. Hvad hun derimod tilbad, var diskrete antydninger, halv fortrolighed, åndelige knæfald; og hun udfoldede virkelig en usædvanlig takt og behændighed for at opnå denne tilbageholdenhed hos sine beundrere.

I en måned havde hun ventet, og hendes øjne havde hængt ved Mariolles læber for at se, om de ikke ville udtrykke den

sætning, efter hans natur klar eller tilsløret, hvori han gav sit betyngende hjerte luft.

Han havde ikke sagt noget, men han skrev. Det var et langt brev: fire sider! Hun holdt det i sin hånd og hun sitrede af fornøjelse. Hun lagde sig tilbage på chaiselongen for at have det mere bekvemt og lod sine små tøfler falde fra fødderne ned på gulvet. Så gav hun sig til at læse. Hun blev overrasket. I alvorlige udtryk sagde han, at han ikke ville lide for hendes skyld, at han allerede kendte hende alt for godt til at ville samtykke i at blive hendes offer. I meget høflige, stærkt komplimenterende sætninger, hvor hans kærlighed overalt skinnede igennem, lod han hende forstå, at han havde gennemskuet den måde, hvorpå hun handlede overfor mændene, og at selv om det ganske vist var lykkedes hende også at fange ham, så frigjorde han sig dog straks ved at undgå hende for det slaveri, hun tiltænkte ham. Han ville simpelthen begynde sit tidligere vagabondliv om igen. Han ville rejse.

Det var et farvel, et veltalende, men fast besluttet farvel.

Hun blev så overrasket, at hun læste det om igen og derpå endnu en gang begyndte på de fire kærligt harmfulde og lidenskabelige sider. Hun rejste sig, stak fødderne i sine tøfler og gav sig til at gå op og ned med de nøgne arme udenfor ærmerne, som var kastet tilbage, og hænderne stukket så langt ned i morgenkjolens lommer, at man ikke kunne se det sammenkrøllede stykke papir, der gemte sig i den ene.

Hun var aldeles bedøvet ved denne uforudsete erklæring og hun tænkte:

"Han skriver godt, fyren, det er oprigtigt, følt, bevæget. Han skriver bedre end Lamarthe, det er ikke romansider."

Hun fik lyst til at ryge, og gik hen til parfumebordet, hvor hun tog en cigaret ud af en lille æske af saksisk porcelæn. Hun tændte den og gik hen imod spejlet, hvor hun i hver af de tre forskelligt drejede fløje så en ung kvinde komme sig i møde. Da hun var kommet helt hen til det, standsede hun, smilede og nikkede venskabeligt ind til sit spejlbillede, som om hun ville sige:

"Du er pæn, rigtig pæn."

Hun undersøgte sine øjne, blottede sine tænder, løftede armene, støttede begge hænderne på hofterne, vendte siden til og lagde hovedet lidt på skrå for på én gang at kunne se sig selv fra hoved til fod i alle tre spejle.

Hun blev stående længe, optaget af sig selv og omgivet af denne tredobbelte afspejling af sin skikkelse, som hun fandt henrivende. Hun elskede at se sig selv, hun følte en egoistisk og helt fysisk glæde over sin egen skønhed, som hun nød med en betaget tilfredshed, der næsten var lige så sanselig som mændenes.

Hver dag spejlede hun sig således, og hendes kammerpige, der ofte var kommet bag på hende, sagde ondskabsfuldt:

"Fruen spejler sig så meget, at hun ender med at slide alle spejlene op her i huset."

Men denne kærlighed, hun havde til sig selv, var netop hemmeligheden ved den fortryllelse, hun udøvede over mændene. Ved altid at beundre sig selv, ansigtets fine ynde og skikkelsens elegance, ved at søge og finde alt, hvad der yderligere kunne fremhæve hendes skønhed, ved at udforske alle de umærkelige nuancer, der kunne gøre hendes gratie mere fængslende og hendes øjne mere gådefulde, og ved at jage efter

alle de kunstige midler, der kunne smykke hende i hendes egne øjne, havde hun ganske naturligt opdaget alt, hvad der mest kunne behage andre.

Hvis hun havde været mere regelmæssig smuk og mere ligegyldig overfor sin skønhed, ville hun ikke have været i besiddelse af den forførende magt, der styrtede alle dem ud i kærligheden, som ikke lige fra første begyndelse følte sig frastødt af hendes hele naturel.

Hun blev lidt træt af at stå således og hun sagde til sit billede, der stadig smilte til hende (og billedet i det tredobbelte spejl bevægede læberne for at gentage det):

"Vi får at se, min herre!"

Så gik hun tværs over gulvet, satte sig foran sit skrivebord og skrev følgende:

"Kære hr. Mariolle!
Kom og besøg mig i morgen, klokken fire. Jeg skal sørge for at være alene og jeg skal berolige Dem overfor den indbildte fare, der forskrækker Dem.
Jeg har tit sagt, at jeg var Deres veninde, og jeg skal bevise Dem, at jeg er det.

Michèle de Burne."

Det var et ganske enkelt og fordringsløst toilette, hun næste dag havde taget på for at modtage André Mariolle. En tarvelig grå kjole – en lidt lillaagtig grå farve, vemodig som en mørkningstime – ganske glat med en halslinning, der sluttede stramt om halsen, ærmer, der sluttede stramt om armene, et liv, der sluttede stramt om brystet og midjen, og en nederdel,

der sluttede stramt om hofterne og mere fremhævede benene, end den skjulte dem.

Da han med et lidt højtideligt udtryk i ansigtet blev vist ind i stuen, rejste hun sig og gik ham i møde med fremstrakte hænder. Han kyssede dem og de satte sig ned. Hun lod tavsheden vare nogle sekunder for at forvisse sig om, hvor beklemt og forlegen han følte sig.

Han vidste ikke, hvad han skulle sige, og ventede, indtil hun talte.

Endelig bestemte hun sig til det:

"Nå, det er vel bedst, vi straks kommer til de store spørgsmål. Ved De, at De har skrevet et meget uforskammet brev til mig?"

Han svarede:

"Ja, det ved jeg og jeg beder Dem om tilgivelse for det. Jeg er og jeg har altid været overdreven, brutal og oprigtig overfor alle. Jeg kunne være rejst uden at give Dem den ilde anbragte og sårende forklaring, som jeg skrev til Dem, men jeg mente, at det ville være mere loyalt at handle i overensstemmelse med mit naturel og stole på Deres intelligens, som jeg kender."

Hun indskød i en tilfreds medlidende tone:

"Hvad er det dog alt sammen for noget! Hvad betyder den dårskab?"

Han afbrød hende:

"Jeg vil helst ikke tale om det."

Hun svarede ham hurtigt uden at give ham tid til at fortsætte:

"Ja, men jeg har ladet Dem komme, netop for at tale om det; og vi *skal* tale om det, lige indtil De er blevet overbevist om, at De ikke svæver i nogen som helst fare."

Hun gav sig til at le som en lille pige, og den tarvelige ungpige-kjole gav hendes latter en barnlig ungdommelighed.

Han stammede:

"Det, jeg har skrevet til Dem, er sandheden, den usminkede sandhed, den frygtelige sandhed, der skræmmer mig."

Hun var atter blevet alvorlig og hun fortsatte:

"Jeg vil være ærlig. Jeg ved det. Det er gået alle mine andre venner på samme måde … De har også skrevet til mig, at jeg var en hæslig kokette, det indrømmer jeg, men der er ingen, som dør af det, jeg tror endda, at jeg tør sige, at ingen lider ved det. Det er nok det, som Lamarthe kalder: krisen. De er lige midt i den, men den går over og De vil ende med at føle den … hvorledes skal jeg udtrykke mig? … den kroniske kærlighed, som ikke gør ondt, og som jeg sørger for at nære og holde vedlige hos alle mine venner, for at de skal knytte sig rigtigt til mig, være mig meget hengivne og meget trofaste. Nå, er jeg så ikke også oprigtig, åben og dristig? Har De truffet mange kvinder, der turde sige til en mand, det, som jeg nu har sagt Dem?"

Hun så så morsom og så bestemt ud, hun var så ligefrem og på samme tid så udfordrende, at han ikke kunne afholde sig fra at smile.

"Alle Deres venner," sagde han, "er mænd, der allerede ofte er blevet brændt af den samme ild, inden de blev det her hos Dem. De er så gennemstegte, at de let tåler heden i den ovn, De holder dem i, men jeg, frue, jeg er aldrig før kommet så nær til ilden. Og i den sidste tid har jeg følt, at det ville være forfærdeligt, hvis jeg tillod mig selv at give efter for den følelse, der er i færd med at vokse frem i mit hjerte."

Hun blev pludselig fortrolig og sagde, idet hun lagde hænderne over kors på det ene knæ og bøjede sig over mod ham:

"Hør nu en gang, jeg taler alvorligt! Jeg har ikke lyst til at miste en ven på grund af en frygt, som jeg anser for at være ganske urimelig. De vil komme til at elske mig, lad så være, men mændene i vore dage kan ikke elske kvinderne således, at det bliver dem en lidelse. Tro De mig, jeg kender begge parter."

Hun tav lidt, så tilføjede hun med et ejendommeligt smil, som en kvinde, der siger en sandhed, idet hun tror, at hun lyver:

"I hvert tilfælde kan jeg forsikre Dem om, at jeg ikke er i besiddelse af det, der skal til, for at man skal kunne elske mig til vanvid. Jeg er alt for moderne. Jeg lover Dem, at jeg skal være Deres veninde, en smuk veninde, som De holder forfærdelig meget af, men ikke mere, det skal jeg nok passe på."

Og i en alvorligere tone sluttede hun:

"Men jeg vil i forvejen lade Dem vide, at jeg er ude af stand til for alvor at blive indtaget i nogen, hvem det så er, og at jeg vil behandle Dem ligesom de andre, som dem, jeg behandler bedst, men heller ikke mere. Jeg har en rædsel for alt, hvad der hedder tyranni og skinsyge. Af min mand har jeg måttet tåle alt, men af en ven, en almindelig ven vil jeg ikke finde mig i nogen art af den despotisme, der altid er uundgåelig, når hjertet er med i spillet. De ser, at jeg er umådelig sød imod Dem, jeg taler til Dem som til en kammerat og jeg skjuler ikke noget for Dem. Vil De så gøre det ærlige forsøg, som jeg foreslår Dem? Hvis det ikke går, er det jo altid tidsnok at rejse, hvor alvorligt Deres tilfælde så end er. De ved nok, at den, der rejser forelsket bort, kommer helbredet tilbage."

Han så på hende; han var allerede besejret af hendes stemme, af hendes bevægelser, af hele den beruselse, der udgik fra hendes person, og han mumlede:

"Ja, jeg går ind på det, frue, og hvis det hævner sig, så bliver det så meget desto værre for mig selv. De er nok værd, at man lider for Deres skyld."

Hun standsede ham.

"Så, nu taler vi ikke mere om det," sagde hun, "vi taler aldrig mere om det."

Og hun ledte samtalen over på andre emner, der ikke ængstede ham.

Da han en time senere gik fra hende, var han forpint, fordi han elskede hende, men lyksalig, fordi hun havde bedt ham om at blive og han havde lovet hende at lade være med at rejse.

3

Han var forpint, for han elskede hende. Han var forskellig fra alle andre tilbedere, for hvem den udvalgte viser sig i en glorie af fuldkommenhed; han så på hende med et par mistroiske øjne som en mand, der aldrig er blevet helt fanget og er på sin post, men alligevel var hun vokset fast til hans hjerte.

Hans urolige, skarpsynede og lidt lade karakter, der bestandig fik ham til at indtage en forsvarsstilling i livet, havde hidtil beskyttet ham mod alle lidenskaber. Nogle løse intriger, et par korte forhold, der var døde af kedsomhed, og enkelte betalte kvinder, som han hurtigt brød med, fordi de indgød ham lede, det var alt, hvad der havde været i hans sjæls historie. Han betragtede kvinderne som en slags nyttegenstand for dem, der ønsker at have et velholdt hus og børn, og som et betinget nydelsesmiddel for dem, der i elskoven søger lidt tidsfordriv.

Da han lod sig indføre hos fru de Burne, var han på forhånd, gennem hendes venners fortrolige omtale af hende, indtaget imod hende. Hvad han vidste om hende, interesserede ham, opvakte hans nysgerrighed og morede ham, men frastødte ham også lidt. Af princip brød han sig ikke om de spillere, der aldrig betaler. Da han havde været et par gange sammen med hende, var han kommet til den erkendelse, at hun var overordentlig fornøjelig og i besiddelse af en ganske særlig, smittende charme. Den slanke, fine, lyse skikkelse, der både var spinkel og buttet, de skønne arme, der syntes skabte til at drage, omslynge og favne, og benene, som man anede lange og smidige, skabte til at flygte som en gazelles, med så små fødder, at de ikke måtte kunne efterlade sig noget spor, hele denne naturlige og på

samme tid klogt bevidste skønhed syntes ham at være et symbol på unyttige forhåbninger. Desuden havde han haft meget mere fornøjelse af sine samtaler med hende, end han nogensinde havde troet det muligt at finde i en almindelig selskabskonversation. Skønt hun kom med en mængde uforudsete, vittige og spottende indfald og var i besiddelse af en vis elskværdig ironi, kunne hun dog undertiden lade sig rive med af en eller anden sentimental, intellektuel eller plastisk indflydelse, som om der på bunden af hendes drillende munterhed endnu lå en århundredgammel afglans af hendes oldemødres poetiske smægten. Og det gjorde hende i høj grad indtagende.

I sin iver efter at erobre ham, som hun havde erobret de andre, kælede hun for ham, og han kom snart så meget hos hende, som han overhovedet kunne være det bekendt, drevet af en voksende trang til at se hende oftere og oftere. Det var, som om der udstrålede fra hende en magt, som tog ham fangen, en magt, som gemte sig i hendes ynde, i hendes smil, i hendes blik og i hendes ord, og som var aldeles uimodståelig, skønt han tit gik fra hende ærgerlig over, hvad hun havde sagt eller gjort.

Jo mere han følte sig betaget af det uforklarlige trylleri, hvormed en kvinde forstår at underkaste sig mændene og gøre dem til sine slaver, des mere gættede og forstod han af hendes karakter, som fik ham til at lide, og som han af hele sit hjerte ønskede anderledes.

Men netop alt det, som han afskyede hos hende, havde mod hans vilje og på trods af hans forstand langsomt og sikkert besnæret og undertvunget ham, måske langt mere end hendes virkelig gode egenskaber.

Hendes koketteri, hun åbenlyst legede med som med en vifte, som hun, alt efter hvilke mænd, hun talte med, slog op og i lige for alles øjne, den måde, hvorpå hun aldrig tog noget alvorligt, hvad han i den første tid havde fundet pudsigt, men som nu forekom ham truende, og den stadige lyst til adspredelser, til at opleve noget nyt, en umættelig lyst, der fyldte hendes altid trætte hjerte, alt det kunne undertiden gøre ham så rasende, at han, når han kom hjem, tog den beslutning at gøre sine besøg sjældnere, indtil han endte med helt at blive væk.

Den næste dag ledte han så efter et påskud til at gå hen til hende. Hvad han især følte tydeligere og tydeligere, jo mere forelsket han blev, var utrygheden ved denne kærlighed og visheden om de lidelser, der ville komme.

Åh, han var ikke blind; han sank blot dybere og dybere ned i sin følelse som en mand, der drukner af træthed, fordi hans båd er kæntret og han er alt for langt fra kysten. Han kendte hende så meget, som det var muligt at kende hende, for hans lidenskab havde yderligere skærpet hans klarsynethed, men han kunne alligevel ikke forhindre sig selv i at tænke på hende. Med utrættelig udholdenhed søgte han stadig at analysere hende, at kaste lys ned i mørket på bunden af hendes sjæl og at finde rede i denne uforståelige blanding af klog munterhed og bitter livsskuffelse, af fornuft og barnagtighed, af tilsyneladende elskværdighed og lunefuld skiften, i alle disse modstridende tilbøjeligheder, som her var samlet for at frembringe en unormal, bedårende og vildledende skabning.

Men hvorfor virkede hun så bedårende på ham? Atter og atter stillede han sig selv dette spørgsmål, men han kunne ikke finde

noget svar, for han med sin tænksomme, iagttagende og stolt beskedne natur burde, hvis det skulle gå logisk til, langt snarere føle sig tiltalt af en kvinde, der ejede alle de gamle og rolige egenskaber som trofast hengivenhed og smægtende ynde, der forud synes at sikre en mands lykke.

Men hos hende her traf han på noget uventet, på noget, som han hidtil ikke havde set hos menneskene, og som æggede ham ved sin nyhed; hun var en af de skabninger, som er begyndelsen til en generation, og som derfor ikke ligner nogen, man tidligere har mødt, men som rundt om sig, ved selve sin ufuldkommenhed spreder en vækkelses frygtelige tiltrækning.

Efter restaurationstidens lidenskabelige og romantiske drømmersker var kommet kejserperiodens lystige kvinder, der tog mere håndfast på elskovens glæder, og nu åbenbarede sig en ny overgangsform af det evigt kvindelige, et raffineret, ubestemmeligt, følsomt væsen, hvis sjæl var urolig, gærende og ubesluttet, og som allerede syntes at have kendt alle de narkotiske midler, man stiller og jager nerverne med, kloroform, der døver, og æter og morfin, der hidser ens drømme, udslukker sanserne og dysser bekymringerne i søvn.

Det, han nød hos hende, var alt det kunstige og tillavede, alt det, der var trænet op til at behage. Hun var en sjælden, tiltrækkende, fin og vidunderlig luksusgenstand, som éns øjne hang fast ved, som fik éns hjerte til at banke, og som hidsede éns attrå på samme måde, som når man kommer til at føle appetit foran udsøgte retter, der er gjort så indbydende som muligt for at skærpe sulten, men som man er skilt fra ved en montres glasvægge.

Da det var blevet ham aldeles klart, at han var i færd med at glide ned ad et skråplan, gav han sig med rædsel til at tænke på de farer, der ventede ham ved foden af det. Hvad skulle der blive af ham? Hvad ville hun gøre med ham? Formodentlig det samme, som hun havde gjort med alle de andre: hun ville sætte ham i den tilstand, hvor en mand følger en kvindes luner, således som en hund følger sin herres skridt, og hun ville indordne ham i sin samling af mere eller mindre berømte favoritter. Men havde hun nu også leget den samme leg med alle de andre? Var der ikke én, blot en eneste, som hun havde elsket, virkelig elsket en måned, en dag, en time i et af disse straks tilbagetrængte udbrud, hvori hendes hjerte sommetider gav sig luft?

Når han sammen med de andre kom fra de middage, hvor de havde hidset sig op ved samværet med hende, havde han endeløse samtaler med dem om hende og han følte, at de alle endnu var forvirrede, misfornøjede og enerverede som mænd, der ikke er blevet tilfredsstillet af nogen virkelighed.

Nej, hun havde ikke elsket nogen mellem alle disse mænd, der stod på parade for den offentlige nysgerrighed. Men hvad ville så han, der intet var ved siden af dem, der ikke fik hovederne til at dreje sig og ikke tog øjnene fangen, når han gik forbi, på gaden eller i en salon, hvad ville han være for hende? Intet, intet, uden en statist, en ligegyldig herre, der for sådanne omringede og feterede kvinder bliver den vanemæssige omgang, som er nyttig, men som er uden buket ligesom den vin, man drikker sammen med vand.

Hvis han havde været en kendt personlighed, så kunne han endda have fundet sig i at spille den rolle, hun tiltænkte ham,

og som hans berømmelse ville have gjort mindre ydmygende. Men ukendt, som han var, ville han ikke tage imod den. Og så skrev han til hende for at sige hende farvel.

Da han fik hendes korte svar, blev han så bevæget, som om en stor lykke pludselig var kommet over ham, og da hun havde fået ham til at love, at han ikke ville rejse, følte han det som en befrielse.

Der gik nogle dage, uden at der hændte mere imellem dem, men da den slappelse, som følger ovenpå enhver krise, igen havde fortaget sig, følte han på ny sin længsel imod hende vokse sig stærk og brændende. Han havde taget den beslutning aldrig mere at tale til hende om det, men han havde ikke lovet ikke at skrive, og en aften, da han ikke kunne sove og hun i denne elskovs-vågen ejede alle hans tanker, satte han sig næsten uvilkårligt ved sit skrivebord og forsøgte at udtrykke, hvad han følte, på det hvide papir. Det var ikke et brev, det var noter, løsrevne sætninger, tanker – gys af lidelser, omsatte i ord.

Det beroligede ham. Han havde en følelse af, at han var blevet ligesom lidt lettet for sin angst, og da han gik i seng, kunne han endelig sove.

Så snart han vågnede næste morgen, gennemlæste han de sider, han havde skrevet, og da det forekom ham, at de rummede hele hans elskovssitren, lagde han dem i en konvolut, skrev hendes adresse uden på, beholdt dem lige til aften og lod dem først kaste i en postkasse så sent, at hun ville få dem næste morgen, når hun stod op.

Han tænkte nok, at hun ikke ville blive skræmt ved disse stykker papir. Selv de mest samvittighedsfulde kvinder er grænseløs overbærende overfor de breve, der med oprigtighed

taler om kærlighed. Og når de er skrevne med rystende hænder og øjnene, som har hvilet på dem, kun har set det ansigt, der har dåret og fortryllet dem, for sig, så har de tilmed en uovervindelig magt over hjerterne.

Hen på eftermiddagen gik han hen til hende for at se, hvorledes hun ville modtage ham, og hvad hun ville sige til ham. Han traf hr. de Pradon, som sad og passiarede og røg cigaretter. Han tilbragte ofte således flere timer hos hende, for han behandlede hende langt mere, som om han var en fremmed herre, end som om han var hendes fader. Hun havde også vidst i sit forhold til faderen at lægge en nuance af den kærligheds-hyldest, hun viste sig selv, og som hun fordrede af alle.

Da hun så Mariolle komme ind, fo'r der et glimt af glæde over hendes ansigt. Hun rakte ham hurtigt hånden og hendes smil sagde:

"Jeg synes rigtig godt om Dem."

Mariolle håbede, at faderen snart ville gå sin vej, men det tænkte hr. de Pradon aldeles ikke på. Skønt han kendte sin datter, og skønt han anså hende for så kønsløs, at han for længst havde hørt op med at nære nogen som helst mistanke til hende, vågede han dog over hende med en nysgerrig og ængstelig, næsten lidt ægteskabelig påpassenhed. Han ville vide, om denne nye ven havde chancer for at vinde en varigere sejr, hvad han var, og hvor meget han var værd. Ville det være en flygtig gæst som så mange andre eller ville han blive et medlem af den faste kreds?

Han satte sig derfor endnu bedre til rette og Mariolle forstod straks, at han ikke var til at få bort. Han tog derfor sit parti og

besluttede, at han ville vinde ham, da han mente, at velvilje eller i det mindste neutralitet fra den side ville være bedre end en fjendtlig stemning.

Han gjorde sig derfor umage og var meget munter og underholdende, uden at noget hos ham røbede den sukkende tilbeder.

Hun tænkte tilfreds:

"Han er ikke dum og han spiller godt komedie."

Og hr. de Pradon sagde til sig selv:

"Det er en elskværdig ung mand og det lader ikke til, at min datter har fordrejet hovedet på ham som på de andre dumrianer."

Da Mariolle mente, at øjeblikket var kommet til at trække sig tilbage, forlod han dem, begge meget begejstrede over ham.

Men han gik sin vej, elendig og syg i sindet. Når han var sammen med fru de Burne, led han allerede ved at vide sig fangen og føle, at det var forgæves, at han ville banke på hendes hjerte, det ville være, som når en mand, der er lukket ude, dunker med knyttede næver på en jerndør.

Han var blevet hendes ejendom, det vidste han og han søgte ikke længere at rive sig løs. Men da han ikke kunne flygte fra sin skæbne, besluttede han at bruge list, han ville være tålmodig og udholdende, han ville erobre hende ved sin klogskab, gennem den hyldest, hun tørstede efter, gennem en tilbedelse, som måtte beruse hende, og gennem det frivillige slaveri, han ydmygede sig til for hendes skyld.

Hans brev havde behaget hende. Altså ville han blive ved at skrive. Og han skrev. Næsten hver aften, når han kom hjem, på den tid, da sindet, der endnu er i bevægelse fra alle dagens

oplevelser, ser på alt, hvad der optager og rører det gennem en slags hallucinations forstørrelsesglas, satte han sig ved sit bord og hidsede sig op til begejstring ved tanken om hende. Den poetiske spire, som så mange mageligt anlagte mænd af dovenskab lader gå til grunde, udviklede sig ved denne fortsatte træning. Ved at skrive om de samme ting eller rettere om den samme ting, sin kærlighed, og anstrenge sig for at finde nye udtryk for sin dagligt fornyede attrå fik han til sidst gennem dette litterære elskovs-arbejde sin kærlighed drevet op til en glødende feber. Hele dagen igennem ledte han i sin hjerne og fandt de uovervindelige ord, som en overspændt betagelse får til at springe som gnister ud af ens hjerne. På den måde pustede han til ilden i sit eget hjerte og fik den til at flamme op i et bål, for den art oprigtigt lidenskabelige kærlighedsbreve er ofte farligere for dem, der skriver dem, end for dem, der får dem.

Ved bestandig at vedligeholde denne gærende og berusende sindstilstand, ved at varme sit blod op gennem sine ord og ved kun at lade en eneste tanke få rum i sin sjæl, mistede han lidt efter lidt det nøgterne syn, han tidligere havde haft på hende. Han hørte op med at betragte hende, således som han først havde set hende; han så hende nu kun gennem sine egne sætningers smilende lyrik, og alt, hvad han hver nat skrev til hende, blev straks i hans hjerte til lige så mange sandheder. Dette daglige arbejde til hendes forherligelse viste hende til sidst for ham omtrent således, som han havde drømt sig hende.

Al hans tidligere modstand faldt desuden til jorden overfor det ubetingede venskab, som fru de Burne viste ham. Det var sikkert nok, at hun for øjeblikket, skønt de intet havde sagt til

hinanden, foretrak ham frem for alle andre og åbenlyst viste ham det. Han tænkte derfor i et slags vanvittigt håb, at hun måske alligevel til sidst ville ende med at elske ham.

Det var rigtigt nok, at den fortryllelse, der udgik fra hans breve, voldte hende en virkelig glæde. Aldrig før havde nogen tilbedt hende og hyldet hende på den måde, ved en så tavs tilbageholdenhed. Aldrig før havde nogen haft den gode ide at sørge for, at hun hver morgen, når hun vågnede, på den lille sølvbakke, kammerpigen kom med, fandt et sådant sentimentalt morgenmåltid gemt i en konvolut. Og hvad der var det bedste ved det, var, at han aldrig talte om det, at han selv syntes at være uvidende om det, at han gik rundt i hendes stuer som den køligste af hendes venner, og at han ikke kom med den fjerneste hentydning til denne ømhedsregn, som han i stilhed øste ud over hende.

Det var ganske vist ikke første gang, at hun fik kærlighedsbreve, men dem, hun før havde modtaget havde været i en anden tone, mindre tilbageholdende, mere indtrængende, mere i form af erklæringer, der fordrede svar. Lamarthe havde således i de tre måneder, hans krise varede, helliget hende en elegant korrespondance, hvori han litterært tog sin kærlighed under behandling. I sin sekretær, i en særlig skuffe havde hun gemt disse formfuldendte og indtagende "breve til en kvinde" fra en forfatter, som virkelig var betaget, og som havde kærtegnet hende med sin pen, lige indtil den dag, da han måtte opgive ethvert håb om at sejre.

Mariolles breve var helt anderledes, der var en så mægtig attrå i dem, en sådan ærlighed i hver eneste sætning, en så fuldstændig underkastelse og en hengivenhed, der lovede at

være så varig, at hun modtog dem, åbnede dem og nød dem med en fornøjelse, som hun aldrig før havde følt ved noget, der var skrevet til hende.

Hendes venskab for ham voksede derigennem og hun opfordrede ham til at komme så meget oftere, som han, når han var sammen med hende, udviste den mest ubetingede diskretion og, når han talte til hende, fuldstændig syntes at have glemt, at han nogensinde havde taget et stykke papir for at skildre hende sin tilbedelse. Hun fandt desuden, at forholdet var originalt, at det var en bog værdigt, og det voldte hende en inderlig henrykkelse at føle den mand, der elskede hende på denne måde, om sig, en tilfredsstillelse, der fik sit udslag i en udpræget og tiltagende sympati, som fik hende til at bedømme ham med en særlig ømhed.

Indtil nu havde hun i alle de hjerter, hvis ro hun havde forstyrret trods sin forfængelighed følt, at også andre ting optog dem; hun herskede ikke ene i dem, hun fandt i dem, hun så i dem mægtige tanker og bekymringer, der ikke vedrørte hende. Med Massival havde hun været skinsyg på musikken, med Lamarthe på hans romaner og således havde der altid været noget; hun var misfornøjet med de halve sejre, hun havde vundet, og ærgrede sig over, at hun var ude af stand til, for at give plads til sig selv, at jage alt ud af disse ærgerrige kunstnersjæle, for hvem deres berømmelse og deres kunst er en elskerinde, som intet og ingen formår at skille dem fra.

Nu traf hun for første gang én, for hvem hun var alt. Det tilsvor han hende i det mindste. Kun den tykke Fresnel elskede hende lige så højt, det var hun vis på – men det var den tykke Fresnel. Hun gættede, at ingen nogensinde før havde været på

den måde betaget af hende, og hendes egenkærlige taknemmelighed overfor den mand, der gav hende en sådan triumf, fik næsten et anstrøg af ømhed. Når han var borte, længtes hun efter ham, efter hans blik, efter hans underkastelse, hans ubetingede kærlighed. Selv om han mindre end de andre smigrede hendes forfængelighed, så smigrede han til gengæld så meget mere hendes selvfølelse, den herskesyge, der dominerer enhver kokettes sjæl, og det grådige instinkt, der opfylder enhver kvinde, som selv står uanfægtet overfor den blødende mand.

Som et land, man trænger ind i, bemægtigede hun sig lidt efter lidt hans liv gennem en række små erobringer, der dag for dag blev talrigere. Hun arrangerede fester, teaterbesøg og middage på restauranter, for at han kunne være med. Med en sejrherres tilfredsstillelse slæbte hun ham med sig og hun kunne ikke længere undvære ham eller rettere det slaveri, han havde nedværdiget sig til.

Og han fulgte hende, lykkelig over således at blive forkælet og kærtegnet af hendes øjne, hendes stemme og alle hendes luner, og han levede i en rus af attrå og kærlighed, der gjorde ham vanvittig og brændte ham som en feber.

Anden del

1

Mariolle var lige blevet lukket ind og gik op og ned og ventede på hende, for hun var endnu ikke kommet hjem, skønt hun ved et telegram, han havde fået om morgenen, havde sat ham stævne hjemme hos sig selv.

Han holdt ellers så meget af at være i hendes stuer, hvor alt omkring ham tiltalte hans smag, men hver gang han var alene i dem, var det, ligesom om noget stemte ham for brystet, og han følte sig så nervøs og ubehagelig til mode, at han ikke kunne udholde at blive siddende roligt, førend hun viste sig. I lykkelig forventning, men angst for, at der skulle være kommet et eller andet uforudset i vejen, der hindrede hende i at komme tilbage og ville opsætte deres samtale til næste dag, vandrede han rastløs frem og tilbage.

Hver gang, han hørte en vogn standse foran gadedøren, fo'r der en skælven af håb igennem ham, og da det endelig ringede på gadedøren, tvivlede han ikke længere om, at det var hende.

Hun kom ind med hatten på hovedet, hvad hun ellers aldrig gjorde. Hun så ud til at have skyndt sig og hun var åbenbart i godt humør.

"Jeg har en nyhed til Dem," sagde hun.

"Hvad er det, frue?"

Hun gav sig til at le og så lige på ham:

"Nu skal De høre – jeg skal tilbringe nogen tid på landet."

Han følte en så pludselig og voldsom sorg, at det afspejlede sig i hans ansigt:

"Åh! … og det fortæller De mig med et så fornøjet ansigt!"

"Ja. Sæt Dem ned, så skal De få det hele. De ved, eller De ved måske ikke, at min stakkels moders broder, onkel Valsaci, der er brobygningsinspektør, har en ejendom i Avranches, hvor han sammen med sin kone og sine børn tilbringer en del af året, for en del af hans virksomhed falder deromkring. Hver sommer plejer vi at tage ned for at besøge dem. I år ville jeg ikke, men han blev vred og lavede papa en meget pinlig scene. I denne forbindelse kan jeg betro Dem, at papa er skinsyg på Dem og også laver scener, men med mig, fordi han påstår, at jeg er i færd med at sætte mit rygte på spil. Det er vist det bedste, at De kommer mindre ofte. Men det skal De ikke være ked af, jeg skal nok ordne det alt sammen. Papa skændte altså og fik mig til at love, at jeg ville tilbringe ti dage eller måske tolv i Avranches. Vi rejser tirsdag morgen. Hvad siger De til det?"

"Jeg siger, at De gør mig aldeles fortvivlet."

"Er det det hele?"

"Ja, hvad skulle jeg ellers sige? Jeg kan jo ikke forhindre Dem i at tage af sted."

"Kan De slet ikke se, hvad De kunne gøre?"

"Nej … nej, det kan jeg ikke … Er der noget, jeg kan gøre?"

"Ja, jeg har en idé. Nu skal De høre: Avranches ligger ganske nær ved Mont Saint-Michel. Kender De Mont Saint-Michel?"

"Nej, jeg har aldrig været der."

"Så meget desto bedre – så får De fredag morgen den indskydelse, at De vil rejse ned og se dette vidunder af skønhed. De står af i Avranches, hvor De lørdag aften, for eksempel ved solnedgang, spadserer i parken, hvorfra der er udsigt ud over bugten. Rent tilfældigt møder vi Dem. Papa vil nok blive lidt lang i ansigtet, men det bryder jeg mig ikke en smule om. Jeg

arrangerer så en tur sammen med hele familien næste dag ud til abbediet. De må vise Dem begejstret og De skal være elskværdig, således som De kan være det, når De vil. Sørg for at erobre min tante og indbyd os alle sammen til middag i den kro, hvor vi tager ind. Der overnatter vi og vi skilles således først den næste dag. De tager hjem over Saint-Malo og otte dage senere er jeg igen i Paris. Er det ikke udmærket fundet på? Er jeg så ikke elskværdig?"

"De er alt, hvad jeg elsker i denne verden."

"Tys," svarede hun.

I nogle sekunder så de på hinanden. Hun smilte, og i dette smil viste hun ham sin erkendtlighed og sit hjertes tak sammen med hele den oprigtige og inderlige sympati, hun følte for ham, en sympati, der næsten var gået over til ømhed. Han betragtede hende med et par øjne, der slugte hende fra hoved til fod. Han havde lyst til at kaste sig ned for hendes fødder, til at rulle sig i støvet foran hende, til at bide i hendes kjole, til at skrige et eller andet, og frem for alt til at vise hende, hvad han ikke kunne finde ord for, vise hende, hvad der levede i ham fra øverst til nederst, i hans legeme som i hans sjæl, så uudsigelig smerteligt, fordi han ikke kunne lade hende se alt, hans kærlighed, hans forfærdelige og vidunderlige kærlighed.

Men hun forstod ham, uden at han behøvede at udtrykke det, ligesom en skytte, der gætter, at hans kugle har boret sig ind netop lige midt i den sorte plet på skiven. Der var ikke mere noget andet i denne mand end hun og hun alene. Han tilhørte hende mere, end hun tilhørte sig selv. Og hun var tilfreds og fandt ham indtagende.

Hun var i strålende humør og hun sagde:

"Det er altså en aftale. Så gør vi den tur."

Han stammede med en stemme, der var brudt af bevægelse:

"Ja, frue, det er en aftale."

Så, efter en ny pause, fortsatte hun uden anden undskyldning:

"Jeg kan ikke beholde Dem længere i dag. Jeg kom hjem udelukkende for at sige Dem besked, da jeg rejser i overmorgen, men hele min dag er optaget og jeg har endnu en fem-seks ærinder at besørge inden middag."

Han rejste sig, helt betaget af sorg, for han havde intet andet ønske end ikke mere at forlade hende. Han kyssede hendes hænder og gik sin vej med hjertet lidt forpint, men alligevel fuld af håb.

De fire næste dage var lange for ham at komme igennem. Han slæbte dem hen i Paris uden at se nogen, da han foretrak stilhed frem for at høre stemmer og ensomhed frem for at se sine venner.

Fredag morgen tog han, som det var aftalt, med iltoget klokken otte. Han havde næsten slet ikke sovet, han var ganske febrilsk i forventningen om rejsen. I det stille, mørke soveværelse, hvor kun enkelte sene droskers rullen nåede ind til ham og forstærkede hans længsel efter afrejsen, havde han hele natten følt sig beklemt som i et fængsel.

Så snart morgenens første lysning som et trist og gråt skær faldt ind igennem gardinerne, sprang han ud af sengen, åbnede vinduet og så op mod himlen. Han var angst for, at vejret skulle være dårligt. Det var strålende. En let tåge lå over byen og varslede varme. Han klædte sig på hurtigere, end han behøvede, og var færdig to timer for tidligt. Han brændte af utålmodighed

efter at komme af sted, efter at være undervejs. Til sidst kunne han ikke længere holde det ud, men sendte tjeneren efter en droske, da han var bange for, at der ikke skulle være nogen.

Vognens rystende skrumplen gjorde ham lykkelig. Men da han kom ind på Montparnasse-banegården, blev han ganske modløs ved at se, at der endnu var halvtreds minutter til, at toget skulle gå.

Han gik ind i en tom kupé og gav konduktøren en drikkeskilling for at blive alene, så at han kunne drømme i fred. Da toget endelig satte sig i gang og hurtigt og lindt rullede af sted i den retning, hvor han vidste, at hun ventede ham, voksede hans utålmodighed i stedet for at blive svagere blot endnu mere og han følte en dum, barnagtig lyst til at skubbe med begge sine hænder på de polstrede vægge for at fremskynde farten.

Længe, lige til midt op ad dagen, blev han siddende uden at røre sig, indemuret i sin forventning og lammet af håb, men da han var kommet forbi Argentan, tiltrak de grønne, normanniske landskaber, han kørte igennem, sig uimodståeligt hans øjne.

Toget fo'r igennem en lang, bølgeformig egn, som var gennemskåret af dale, hvori bøndernes gårde med deres køkken- og æblehaver lå omgivet af høje træer, hvis buskede kroner lyste blankt i solen. Det var i slutningen af juli, den svulmende årstid, hvor jorden som en mægtig amme får al sin fylde og sit liv til at udfolde sig. På alle markerne, der var adskilte og forbundne ved store løvrige hække, stod store lyse okser, køer, hvis sider var plettede i løjerlige, ubestemmelige tegninger, og røde tyre med brede pander og stolte udfordrende

miner, og gumlede ved siden af et led eller lå i græsset, som fik deres maver til at svulme, og stirrede sløvt ud over den friske egn, hvis jordbund syntes at udsvede æblemost og duft af dyrekroppe.

Over alt gled små floder af sted ved foden af høje popler og under pilenes slør; små bække glimtede et sekund i græsset for derefter at forsvinde og længere borte igen at dukke frem og bade engene i frugtbar kølighed.

Begejstret og adspredt i sin kærlighed kørte Mariolle igennem denne skønne park af æbletræer med dens græssende beboere.

Men da han havde skiftet tog ved stationen i Folligny, fik utålmodigheden efter at nå frem igen magt over ham, og i de sidste fyrre minutter så han mindst tyve gange på sit ur. Hvert øjeblik bøjede han sig langt ud af vinduet og endelig fik han oppe på en temmelig høj bakke øje på den by, hvor *hun* ventede ham. Toget var blevet forsinket og der var kun en time til den tid, det var bestemt, at hun tilfældigvis skulle møde ham i anlægget.

Hotelomnibussen, hvori han som eneste passager havde taget plads, satte sig i bevægelse og gav sig til i skridt at arbejde sig op ad den stejle vej til Avranches, hvis huse, der lå op ad bakken, på afstand fik byen til at ligne en fæstning. Når man kom nærmere, viste det sig at være en smuk, gammel, normannisk by, med små regelmæssige og næsten ens huse, der var klinet tæt op ad hinanden og havde et eget præg af gammeldags selvfølelse og beskeden velstand, som havde noget vist middelalderligt og bondeagtigt ved sig.

Så snart Mariolle havde fået sin håndkuffert sat ind i et værelse, lod han sig vise vejen til den botaniske have og skyndte sig, skønt han vidste, at han kom meget for tidligt, at vandre ned ad den i det ubestemte håb, at hun måske også ville indfinde sig før den fastsatte tid.

Da han var kommet indenfor gitterporten, så han straks, at haven var tom eller næsten tom. Kun tre gamle mænd, øjensynligt tre indfødte, der her plejede at tilbringe deres fritid, spadserede frem og tilbage, mens en klynge engelske børn, piger og drenge mellem hinanden, med tynde, bare ben løb og legede omkring en ung, blond guvernante, hvis adspredte blik røbede, at hendes tanker var langt borte.

Med bankende hjerte og spejdende ned ad alle sidevejene gik Mariolle videre. Han kom til en stor elmeallé, hvis kraftige grønne delte haven på tværs og i midten rundede sig op i en høj, løvtæt hvælving; derfra kom han pludselig ud på en terrasse, hvorfra der var en vid udsigt og han glemte for et sekund hende, for hvis skyld han var kommet til dette sted.

Fra foden af bakken, på hvis top han befandt sig, lå en uendelig sandslette, der strakte sig lige så langt, øjet kunne række og gik i ét med havet og himlen. En flod snoede sig igennem den og den var plettet med lysende damme, der så ud som huller, der åbnede sig ned til en indre himmel.

Midt i denne gule ørken, der endnu var helt våd af det ebbende, flygtende vand, hævede et par mil fra strandbredden en mægtig spids klippe sig som en pyramide lige i vejret og på toppen af den knejsede en domkirke.

Til nabo havde den midt i disse uhyre sandstrækninger kun et tørt rev, der skød rund ryg over det bevægelige dynd:

Tombelaine.

Længere borte i den blålige linje, som bølgerne tegnede, lå andre klipper, halvt druknede i vandet, således at kun deres brune toppe ragede op. Mariolle lod sit blik glide rundt langs horisonten til højre og opdagede lige ved siden af dette sandede øde et udstrakt, grønt og frodigt, normannisk landskab, der var så dækket med træer, at det så ud som en umådelig skov.

Hele naturen bød sig her på ét sted og på én gang frem i hele sin storhed, i hele sin vælde og i al sin friskhed og ynde, og hans øjne gled fra de smilende skove tilbage til granitvidunderet, der som sandets ensomme beboer aftegnede sin besynderlige, gotiske skikkelse midt i den umådelige, gule ørken.

Den ejendommelige glæde, der tidligere havde fået Mariolle til at skælve ved de overraskelser, som ukendte naturskønheder rummer for en turists blik, kom så mægtigt over ham, at han bevæget og betaget blev stående og fuldstændig glemte sit trælbundne hjerte. Men da en klokke slog et par slag, vendte han sig om, pludselig på ny opfyldt af længslen efter deres forestående møde. Haven var stadig lige tom. De engelske børn var forsvundet. Kun de tre gamle mænd fortsatte stadig deres ensformige spadseretur. Han gav sig til at gå lige som de.

Om lidt, om et øjeblik ville hun komme. Han ville få hende at se ved enden af en de gange, der mundede ud på den vidunderlige terrasse. Han ville først genkende hendes skikkelse og hendes gang og derefter hendes ansigt og hendes smil og han skulle høre hendes stemme. Hvilken lykke! Hvilken lykke! Han følte, at hun måtte være i nærheden et eller andet sted, uden at han vidste hvor, og endnu usynlig, men tænkende på ham og overbevist om, at han var der.

Han var lige ved at udstøde et let skrig. En blå parasol, intet uden det øverste af en parasol, gled frem dernede bag et buskads. Det var hende, det kunne der ikke være tvivl om. En lille dreng, der løb med et tøndebånd foran sig, kom til syne, efter ham kom to damer – han kendte straks hende i den ene af dem – og bagved dem to herrer: hendes fader og en anden herre. Hun var helt i blåt som en forårshimmel. Åh, ja, han kendte hende straks, førend han endnu kunne skelne hendes træk, men han turde ikke gå hen imod hende, han følte, at han ville komme til at stamme og rødme, og at han ikke under hr. de Pradons mistænksomme blik ville kunne forklare det tilfælde, der førte ham herhen.

Alligevel gik han dem i møde, idet han hvert øjeblik tog sin kikkert op for øjnene, som om han var helt og holdent optaget af at se på udsigten. Det var hende, der kaldte på ham, og hun gjorde sig ikke en gang den ulejlighed at lade overrasket.

"God dag, hr. Mariolle," sagde hun, "her er dejligt, ikke?"

Han blev forbløffet over denne modtagelse og vidste ikke, hvilken tone han skulle anslå; han stammede:

"Nej, er det Dem, frue? Det var rigtignok et morsomt træf! Ja, jeg har længe haft lyst til at lære denne del af landet at kende."

Hun svarede smilende:

"Og så valgte De netop det øjeblik, da jeg er her. Det er virkelig overordentlig elskværdigt af Dem."

Så forestillede hun:

"Hr. Mariolle, en af mine bedste venner, min tante fru Valsaci og min onkel."

Efter at de gensidige hilsener var blevet udvekslede og hr. de Pradon og den unge mand havde givet hinanden et køligt

håndtryk, blev spadsereturen fortsat.

Hun havde sørget for, at han kom til at gå mellem hende og tanten og hun tilkastede ham af og til et hastigt blik, et af de blikke, der er som en besvimelse. Hun fortsatte:

"Hvad synes De så om denne egn?"

"Jeg har aldrig set noget kønnere," svarede han.

Så hun:

"Ja, men vent kun, når De først, således som jeg, har tilbragt nogle dage her, vil De få at mærke, hvorledes den trænger ind i én. Den gør et uudsigeligt indtryk. Havets gåen og kommen over sandet, denne storladne bevægelse, som aldrig hører op, og som to gange om dagen skyller ind over det alt sammen så hurtigt, at en galoperende hest ikke kunne få tid til at flygte, hele dette enestående skuespil, som himlen giver os aldeles gratis, bringer mig ganske ud af mig selv, forsikrer jeg Dem. Jeg kender næsten ikke mig selv mere. Er det ikke sandt, tante?"

Fru Valsaci, en fin, gammel, gråhåret provinsdame, en fuldendt type på den almindeligt agtede embedsmandsfrue, indrømmede, at hun aldrig før havde set sin niece så begejstret. Efter et øjebliks betænkning tilføjede hun:

"Det er da forresten ikke så underligt, når man som hun ikke har set eller beundret stort andet end teaterdekorationer."

"Ja, men jeg tager jo hvert år til Dieppe eller Trouville."

Den gamle dame gav sig til at le:

"Til Dieppe og Trouville tager man for at træffe sine venner. Dér bruges havet kun som akkompagnement til stævnemøder."

Hun sagde det ganske naturligt, måske var det heller ikke sagt med hensigt.

De gik tilbage til terrassen, der uimodståeligt drog alle fødder til sig. Fra alle havens punkter kom de uvilkårligt derhen, ligesom en kugle, der triller ned ad et skråplan. Den synkende sol syntes at trække et fint, gennemsigtigt og let guldlagen bag abbediets høje silhuet, der blev mørkere og mørkere og så ud som et kæmpemæssigt relikvieskrin på en strålende dug. Men Mariolle havde ikke længere øje for andet end det tilbedte lyse ansigt ved siden af ham. Hun var indhyllet i en blå sky og aldrig før havde han set hende så henrivende. Hun forekom ham forandret, uden at han kunne sige, hvori denne forandring bestod, frisk, som om en ny friskhed havde bredt sig over hendes legeme, lagt sig over hendes øjne og hendes hår og trængt ind i hendes sjæl, en friskhed, der stammede fra disse omgivelser, denne himmel, dette lys og dette grønne. Han havde endnu aldrig kendt hende og elsket hende således.

Han gik ved siden af hende uden at kunne finde noget at sige til hende; hver gang hendes kjole strejfede ham, hendes albue kom til at røre ved hans arm eller deres blikke talende mødtes, følte han sig aldeles tilintetgjort, som om hele hans personlighed var blevet dræbt. Han følte sig så udslettet ved hendes berøring, så opslugt af hende, at han ikke mere var noget som helst, intet uden attrå, uden længsel mod hende og tilbedelse. Hun havde fortæret hele hans tidligere væsen, ligesom man brænder et brev.

Hun så og hun forstod sin ubetingede sejr, og rørt, sitrende og også mere livsvarm i denne luft, der rummede alle himlens stråler og hele havets fylde, sagde hun uden at se på ham:

"Jeg er så glad over at være sammen med Dem!" Og næsten i samme åndedræt tilføjede hun: "Hvor længe bliver De her?"

Han svarede:

"To dage, hvis man kan regne i dag for en dag."

Han vendte sig om imod hendes tante og fortsatte:

"Jeg ved ikke, om fru Valsaci vil gøre mig den ære med sin mand at tilbringe dagen i morgen sammen med mig ude ved Mont Saint-Michel?"

Fru de Burne skyndte sig at svare, på tantens vegne:

"Jeg giver hende slet ikke lov til at sige nej, eftersom vi har været så heldige at møde Dem."

Fru Valsaci tilføjede:

"Ja, tak, det skal være mig en fornøjelse, men kun på den betingelse, at De vil spise til middag hos os i dag."

Han tog bukkende mod indbydelsen.

Og pludselig følte han sig overstrømmende glad, så glad som man bliver, når man får det at høre, man mest har håbet på. Men hvad havde han opnået? Hvad nyt var der kommet ind i hans liv? Intet – og alligevel var han som berust af en uforklarlig forudfølelse.

De spadserede endnu længe på terrassen for at se solen forsvinde, mens abbediet lige til det sidste tegnede sin sorte og takkede silhuet skarpt mod den flammende horisont.

De talte nu kun om rent ligegyldige ting, gentog alt, hvad der kan siges i en fremmeds nærværelse, og så kun af og til på hinanden.

Så gik de hjem til Valsacis villa, der lå i udkanten af Avranches, midt i en stor, smuk have og med en henrivende udsigt over bugten.

Dels for at være diskret og dels, fordi han følte sig forvirret over hr. de Pradons kolde, næsten fjendtlige holdning, gik Mariolle tidligt. Da han tog fru de Burnes hånd for at føre den op til sine læber, sagde hun i en ejendommelig tone to gange i træk til ham:

"Vi ses i morgen! Vi ses i morgen!"

Så snart han var gået, foreslog hr. og fru Valsaci, der for længst var groet fast i deres provinsvaner, at man skulle begive sig til ro.

"Gå I kun i seng," sagde fru de Burne, "jeg vil først gå en lille tur i haven."

Hendes fader tilføjede:

"Jeg også."

Hun kastede et sjal om sig og de gav sig til at gå ved siden af hinanden henad alléernes hvide grusstriber, som i skæret fra fuldmånen så ud som små floder, der snoede sig gennem plænerne og buskadserne.

Efter en temmelig lang tavshed sagde hr. de Pradon så dæmpet, at hans stemme næsten blev hviskende:

"Du vil vel nok indrømme mig, min pige, at jeg aldrig før har blandet mig i dine sager eller givet dig råd?"

Hun følte, hvor han ville hen, og var parat til at møde angrebet:

"Du må undskylde mig, papa, du har i alt fald givet mig ét."

"Har jeg?"

"Ja, netop du."

"Et råd, som … som vedrørte dit liv?"

"Ja, og det tilmed et meget dårligt råd. Derfor er jeg også fast besluttet på, at hvis du giver mig andre, så følger jeg dem ikke."

"Hvad er det for et råd, jeg har givet dig?"

"Du rådede mig til at gifte mig med hr. de Burne. Det viste, at du savner både dømmekraft og klartseenhed tillige med kendskab til menneskene i almindelighed og til din datter i særdeleshed."

Han tav nogle øjeblikke, han følte sig overrasket og forlegen, så svarede han langsomt:

"Ja, jeg tog fejl den gang. Men jeg er vis på, at jeg ikke tager fejl, når jeg nu giver dig et råd, som det er min faderlige pligt at komme frem med."

"Ja, kom kun med det. Jeg kan vel altid tage efter noget af det."

"Du står på nippet til at ødelægge dit rygte."

Hun gav sig til at le med en lidt nervøs latter og fuldførte hans tanke:

"For Mariolles skyld formodentlig?"

"Ja, netop for hans skyld."

"Du glemmer den sladder, der allerede er gået om mig," fortsatte hun, "mit navn er allerede blevet sat i forbindelse med Georges de Maltry, med Massival, med Gaston de Lamarthe og med en halv snes andre, som du alle har været skinsyg på, for jeg kan ikke finde en mand hengiven og elskværdig, uden at hele min garde bliver rasende og først og fremmest du, som naturen har givet mig til "*père noble*" og bevogter."

Han svarede hurtigt:

"Nej, nej, det er forkert, indtil nu har du aldrig ladet dig kompromittere af nogen. Du har tværtimod altid udvist megen takt i dit forhold over for dine venner."

Hun erklærede dristigt:

"Kære papa, jeg er ikke mere nogen lille pige og jeg lover dig, at Mariolle lige så lidt skal få lov til at kompromittere mig som de andre. Du behøver ikke at være bange. Alligevel tager jeg ikke i betænkning at tilstå, at det er mig, som har bedt ham om at komme herned. Jeg synes overordentlig godt om ham, han er lige så klog og betydelig mindre egenkærlig end de andre. Det var jo også din mening lige til den dag, da du troede at opdage, at jeg foretrak ham for de andre. Å, du er ikke så snedig, som du tror. Jeg kender dig godt og jeg kunne fortælle dig en hel del, hvis jeg ville. Da jeg altså sætter pris på Mariolle, sagde jeg til mig selv, at det ville være behageligt at få ham med til en smuk udflugt, og at det ville være dumt, når man ikke risikerer noget, at give afkald på alt, hvad der morer én. Og jeg står jo ikke i nogen som helst fare for at kompromitteres, da du er med."

Hun lo hjerteligt, hun vidste godt, at hvert af hendes ord ramte, og at hun holdt ham stangen ved denne løst henkastede formodning om en lidt mistænkelig skinsyge, som hun for længe siden havde mærket hos ham og med et hemmeligt og dristigt koketteri moret sig over.

Han tav forlegen og misfornøjet. Han på sin side følte også, at hun på bunden af hans faderlige omsorg havde skimtet det skjulte nag, hvis oprindelse han ikke engang overfor sig selv ville være bekendt.

Hun tilføjede:

"Nej, du har intet at frygte. Det er ganske naturligt på denne tid af året at gøre en udflugt til Mont Saint-Michel i selskab med dig, som er min fader, min onkel, min tante og en ven. Desuden er der ingen, som får det at vide. Og selv om nogen fik det at vide, kunne der ikke siges noget til det. Så snart vi igen er

hjemme i Paris, lader jeg denne ven træde tilbage i række med de andre."

"Det er godt," svarede han, "så lader vi, som om jeg ingenting har sagt."

De rejste sig og gik et par skridt, så spurgte hr. de Pradon:

"Skal vi ikke hellere gå ind? Jeg er træt og jeg vil gerne i seng."

"Nej, jeg har mest lyst til at spadsere lidt endnu. Aftenen er så smuk."

Han mumlede med hensigt:

"Gå ikke for langt bort. Man ved aldrig, hvem man kan møde."

"Nej, jeg går kun lidt frem og tilbage under vinduerne."

"Så god nat, kære barn."

Han kyssede hende flygtigt på panden og gik ind.

Hun satte sig hen på en lille naturbænk under et stort, gammelt egetræ. Natten var varm, fyldt med markernes uddunstninger, havets ånde og lyst tågeskær, for under fuldmånen, der strålede oppe på himlen, lå bugten, sløret i dis.

Som en hvid røg krøb tågen frem og skjulte sandet, som den kommende flod nu måtte være i færd med at strømme hen over.

Michèle de Burne sad med hænderne foldede i sit skød og stirrede frem for sig; hun forsøgte at se ind i sin sjæl gennem den uigennemtrængelige blege tåge, der lå over den som over sandet.

Hvor mange gange havde hun ikke allerede siddet således foran spejlet i sit toiletværelse i Paris og spurgt sig selv:

"Hvad er det, jeg elsker? Hvad er det, jeg ønsker? Hvad er det, jeg håber? Hvad er det, jeg vil? Hvad er jeg?"

Ud over den glæde at være sig selv og den inderlige trang til at behage, som voldte hende så stor en nydelse, havde hun aldrig følt andet røre sig i sit hjerte end en hurtigt slukket nysgerrighed. Det gjorde hun sig i øvrigt fuldstændig klart, for hun var så vant til at betragte sig selv og studere sit ansigt og hele sin skikkelse, at det faldt hende ganske naturligt også at iagttage sin sjæl. Indtil nu havde hun slået sig til tåls med denne ubestemte nysgerrighed for alt, hvad der opfylder og bevæger andre, en nysgerrighed, som ikke formåede at rive hende med og højst var i stand til at adsprede hende.

Alligevel havde hun hver gang, hun havde følt sig optaget af en eller anden og en rivalinde havde hidset hendes kvindeinstinkter ved at lægge an på en mand, hun satte pris på, i disse falske kærligheds-tilløb fundet en langt dybere tilfredsstillelse end den fornøjelse, sejren alene forskaffede hende. Men det varede aldrig. Hvorfor? Hun blev træt, hun blev led ved det, hun så alt for klart formodentlig. Alt det, der til at begynde med behagede hende hos en mand, alt det, der vakte hendes interesse, tiltrak hende og lokkede hende, forekom hende snart kendt, affloreret, banalt. De lignede alt for meget hinanden, uden alligevel at være ens; ingen af dem havde endnu vist sig at være i besiddelse af den karakter og de egenskaber, der måtte til for i længden at kunne holde hendes hjerte vågent og trylle kærligheden frem i det.

Hvorfor i grunden? Var det deres skyld eller var det hendes? Var det dem, der manglede det, hun ventede på, eller var det hende, som manglede det, der skal til for at kunne elske? Elsker man, fordi man møder et væsen, som man tror bestemt for sig alene, eller elsker man simpelthen, fordi man er født med den

evne at kunne elske? Der var øjeblikke, hvor det forekom hende, at alles hjerter ligesom legemet måtte have arme, kærlighedstørstende arme, som de strakte ud mod favntag og elskov, men at hendes hjerte måtte mangle dem. Det havde kun øjne.

Man ser ofte mænd, kloge og overlegne mænd, gå hen og forelske sig vanvittigt i kvinder, som står langt under dem, som ikke er kloge, ikke er noget værd og tit ikke en gang er skønne. Hvorfor gør de det? Hvorledes går det til? Hvilket mysterium skjuler sig derunder? Det måtte altså ikke være det af forsynet bestemte møde, der fremkaldte denne krise hos menneskene, den måtte stamme fra en slags spire, som de bærer inden i sig, og som pludseligt udvikler sig. Kærlighedshistorier var blevet hende betroet, hun havde opdaget hemmeligheder, ja, hun havde endog med sine egne øjne set, hvorledes et menneske pludselig kan blive som forklaret og hans sjæl beruset, og hun havde grundet meget over det.

I selskabslivet, i den evige tomhed, der fyldes med visitter, sladder og alle de små-dumheder, den rige lediggang får tiden til at gå med, havde hun af og til med en misundelig, skinsyg og næsten vantro overraskelse set, at der hos den eller den mand og den eller den kvinde uden tvivl måtte være sket noget ud over det sædvanlige. Det viste sig ikke tydeligt, det trådte ikke udfordrende frem, men med sit urolige instinkt følte og gættede hun det. Der lå over deres ansigter, i deres smil og især i deres øjne, noget uudsigeligt, begejstret og betaget, som om der i sjælen var gemt en lykke, der bredte sig ud over hele deres legeme og forvandlede deres udtryk og deres blik.

Uden at vide hvorfor, følte hun sig fjendtligt stemt mod dem. Hun blev altid i dårligt humør over at se sådan et par forelskede, og denne dumpe, inderlige irritation, som de mennesker, hvis hjerte bankede i kærlighed, fremkaldte hos hende, betegnede hun for sig selv som foragt. Med en hurtighed, der, efter hvad hun selv mente, skyldtes hendes enestående skarpsyn, så hun straks, når det var et sådant par, hun havde for sig. Hun havde tit og mange gange anet og opdaget elskovsintriger, længe førend nogen anden endnu havde fattet den mindste mistanke.

Når hun tænkte på det ømme vanvid, som et andet væsens nærhed, synet af ham, hans ord, hans tanker, dette jeg ved ikke hvad hos ham, som betager og forvirrer éns hjerte, kan opvække hos én, følte hun sig ude af stand til nogensinde at dele det. Og alligevel – hvor mange gange havde hun ikke, når hun var træt af alt og følte sin sjæl bæve i længsler uden form, når hun var alt for forpint af den umættelige trang til at opleve noget andet, noget ukendt, der måske kun var det dunkle udslag af en ubevidst jagen efter kærlighed, hvor mange gange havde hun så ikke, skønt hendes stolthed fik hende til at skamme sig over det, ønsket at møde en mand, der, selv om det kun var for en tid, for nogle måneder, kunne få hendes tanker og hendes legeme ind under denne altbetagende fortryllelse, for under sådanne ophidsede perioder måtte livet få en ejendommelig tillokkelse, som man ikke uden denne ekstase og begejstring kunne lære at kende.

Hun havde ikke alene ønsket dette møde, men hun havde endog søgt lidt efter det, men kun ganske lidt, med den samme

lade handlekraft, der ikke længe formåede at fæste sig ved noget.

Men alle disse begyndelser til sværmerier for mænd, som havde ry for at være overlegne, og som i nogle uger havde blændet hende, var altid, så snart den korte opblussen i hendes hjerte var slukket, endt med uhjælpelige skuffelser. Hun ventede sig alt for meget af deres værd, af deres natur, karakter, finfølelse og udmærkede egenskaber. Med dem alle var hun til sidst blevet bragt til at forstå, at fremragende mænds fejl ofte er mere fremtrædende end deres fortjenester, og at det at have talent er en særlig gave ligesom at have gode øjne og en god mave, en gave, som kun udfolder sig i arbejdsværelset, en gave for sig, der ikke har nogen som helst indflydelse på de egenskaber, som skal til for at gøre et menneske behageligt og tiltrækkende at omgås.

Med siden hun havde mødt Mariolle, følte hun sig knyttet til ham på en anden måde. Elskede hun ham mon? Var det kærlighed, hun følte for ham? Han var uden navn og uden berømmelse, kun ved sin kærlighed, ved sin ømhed og sin klogskab, ved den sande og naturlige tiltrækningskraft, der var ved hans person, havde han erobret hende. For han havde erobret hende, bestandig tænkte hun på ham og bestandig længtes hun efter ham. Der var ikke et menneske i hele verden, som var hende mere behageligt og sympatetisk, og som hun dårligere kunne undvære. Kunne det være kærlighed?

Hun mærkede ikke i sin sjæl den flamme, som alle taler om, men for første gang i sit liv følte hun en ærlig trang til for denne mand at være mere end en besnærende veninde. Elskede hun ham? For at man skal elske en mand, skal han så i éns øjne være

udstyret med de sjældneste og mest tillokkende egenskaber, forekomme én at være forskellig fra alle andre og stå over alle andre, omstrålet af den glorie, som hjertet tænder omkring sine udkårne? Eller er det tilstrækkeligt, at man synes meget godt om ham og sætter så stor pris på ham, at man ikke kan undvære ham?

I så tilfælde elskede hun ham eller var i hvert fald lige ved at elske ham. Efter at hun havde grundet længe over det og var gået helt til bunds i sig selv, svarede hun endelig:

"Ja, jeg elsker ham, men jeg mangler varme, det er en fejl i min natur."

For lidt siden, da hun havde set ham komme hen imod sig på terrassen i parken, havde hun dog alligevel følt noget af denne varme. For første gang havde hun mærket dette ubeskrivelige, uforklarlige, der driver os frem og drager os mod en anden; det havde været hende en glæde at gå ved siden af ham, at føle ham tæt ved sig, brændende af kærlighed til hende, mens hun så solen synke ned bag Mont Saint-Michels skygge, der var som et sagn. Er kærligheden selv ikke en slags sagn, som nogle tror på gennem deres instinkt, og som andre, fordi de bliver ved at tænke på det, også sommetider ender med at tro på? Ville hun ende med at tro på det? Hun havde følt en underlig slap lyst til at læne sit hoved mod denne mands skulder, til at være ham endnu nærmere, til at søge dette "helt nær", som man aldrig finder, til at give ham det, som man forgæves skænker og altid beholder: hemmeligheden ved ens inderste selv.

Ja, hun havde i det øjeblik følt varmt for ham og hun mærkede endnu varmen på bunden af sit hjerte. Hun behøvede blot at give efter for den for at blive revet helt og holdent med,

men hun gjorde for megen modstand, hun grublede for meget, hun kæmpede for meget mod det trylleri, der udgik fra ham. Ville det ikke være dejligt en aften som denne at spadsere med ham langs piletræerne ved floden og fra tid til anden som en skat til hans kærlighed at byde ham sine læber?

Et af villaens vinduer blev åbnet. Hun drejede hovedet. Det var hendes fader, der formodentlig ville se efter hende.

Hun råbte op til ham:

"Sover du ikke endnu?"

Han svarede:

"Nu skal du komme ind, ellers bliver du forkølet."

Hun rejste sig og gik op imod huset. Da hun var kommet op i sit værelse, trak hun gardinerne til side for endnu en gang at se ud i tågen, der i måneskinnet lå hvidere og hvidere over bugten, og det forekom hende, at tågen inde i hendes hjerte også var begyndt at lyses op af en opgående kærlighed.

Ikke desto mindre sov hun udmærket, lige indtil kammerpigen vækkede hende, da de skulle tidligt afsted for at kunne spise frokost ude ved Mont Saint-Michel.

En stor turistvogn kom for at hente dem. Da hun hørte den rulle frem over gruset foran stentrappen, lænede hun sig ud af vinduet og hendes øjne mødte straks Mariolles, der søgte hende. Hendes hjerte gav sig til at banke en lille smule. Hun blev overrasket og beklemt ved at mærke det nye og underlige indtryk, hun fik ved at føle, at også hun var i besiddelse af denne muskel, der hamrer og får blodet til at løbe hurtigere, så snart man får øje på en bestemt anden. Ligesom aftenen forud, inden hun faldt i søvn, gentog hun for sig selv:

"Jeg er altså i færd med at komme til at elske ham."

Da hun var kommet ned og stod overfor ham, gættede hun, at han var så forelsket, så syg af kærlighed til hende, at hun virkelig fik lyst til at åbne sin favn for ham og give ham sin mund.

De vekslede et blik, som fik ham til at blegne af lykke.

Vognen satte sig i bevægelse. Det var en klar sommermorgen, fyldt med fuglekvidder og ungdom. De kørte ned ad bakken, over floden og kom ad en vej, der var så fuld af skærver, at vognens skumplen fik dem til at hoppe højt op fra sæderne, gennem den ene landsby efter den anden. Efter en temmelig lang tavshed gav fru de Burne sig til at drille sin onkel med vejenes slette tilstand. Det var nok til at bryde isen og få den munterhed, der lå i luften, til at trænge ind i alles sind.

Pludselig, lige som de kom ud fra en landsby, lå bugten atter for dem, ikke længere gul som den foregående aften, men med blankt, klart vand, der dækkede alt, sandet, de nærmeste marker og efter kuskens sigende lidt længere borte endog vejen.

En hel time igennem kørte de i skridt for at give oversvømmelsen tid til at trække sig tilbage ud i rum sø.

Hvert øjeblik kom de forbi bøndergårde, hvis elme- eller egetræs-hegn en overgang skjulte abbediet, der større og større, efterhånden som de nærmede sig det, knejsede på sin klippe, som nu lå midt ude i havet, så, mellem to gårde, viste det sig på én gang igen, vældigere og vældigere og mere og mere overraskende. Solen gød et rødt farveskær ud over kirkens granitkniplinger over klippesoklen.

Michèle de Burne og André Mariolle betragtede den beundrende, men tog af og til deres øjne fra den for at se på

hinanden og smelte den søde forvirring, der fødtes i deres hjerter, sammen med denne skønne, dugfriske julimorgens poesi.

Passiaren gik venskabeligt og utvungent. Fru Valsaci fortalte tragiske historier om flyvesandets ødelæggelser, natlige dramaer om det lette sand, der havde kastet sig over mennesker og slugt dem. Hr. Valsaci forsvarede diget, som blev angrebet af alle kunstnere, og fremhævede dets fordele, for det første med hensyn til den tidligere alt for tit afbrudte forbindelse med Mont Saint-Michel og for det andet med hensyn til de store strækninger indvundet sand, der til at begynde med kunne bruges som græsgange og senere kunne opdyrkes.

Pludselig standsede vognen. Havet lå endnu over vejen. Det var ikke meget, kun som en flydende skal over det stenede underlag, men man havde indtrykket af, at der hist og her kunne være huller og små søer, som man ikke kunne slippe igennem. Det var bedre at give tid.

"Å, det går hurtigt bort," sagde hr. Valsaci og pegede henad vejen, hvis tynde vandoverflade hastigt svandt, som om den blev inddrukket af jorden eller trukket ud i havet af en mægtig, hemmelighedsfuld magt.

De steg af for på nært hold at iagttage havets ejendommelige, ilfærdige og stumme flugt, som de fulgte skridt for skridt.

Grønne pletter af de oversvømmede græsgange kom allerede hist og her til syne og disse pletter voksede, rundede sig af og blev til øer. Og øerne fik snart udseende af at være fastlande, der var skilt fra hinanden ved stræder og sunde, og endelig var det langs hele bugten en vild flugt af havet, som trak sig tilbage, langt ud i rum sø. Det var som et langt sølvslør, der blev revet

bort fra jorden, et uhyre, hullet, sønderrevet og laset slør, der var fuldt af flænger, som lod de store enge med deres tætte, korte græs dukke frem, uden dog endnu at blotte det gule sand, der kom efter dem.

De steg igen op i vognen og de blev alle stående oprejste for bedre at se.

Vejen begyndte at tørres foran dem og hestene satte sig atter i bevægelse, men stadig i skridt.

Vognens skumplen fik dem til af og til at tabe balancen og på én gang følte André Mariolle, at fru de Burnes skulder rørte ved hans. Han troede først, at denne berøring skyldtes et tilfælde, men skulderen trak sig ikke tilbage, for hver omdrejning af hjulene trykkedes den fastere ind mod det sted, den hvilede imod, og hver gang forplantede stødet sig gennem hele hans legeme og fik hans hjerte til at storme vildt. Han turde ikke se på den unge frue, han var ganske lammet af lykken over denne fortrolighed, som han ikke havde vovet at håbe, og han tænkte i en sådan tankeuorden, at det næsten var som en rus:

"Er det muligt? Skulle det være muligt? Er vi i færd med at tabe hovedet begge to?"

Hestene slog atter over i trav og de måtte sætte sig ned. André Mariolle følte en pludselig, bydende, mystisk trang til at være elskværdig imod hr. de Pradon, og han viste ham den mest smigrende opmærksomhed. Hr. de Pradon, der omtrent var lige så modtagelig for komplimenter som sin datter, lod sig bedåre og fik hurtigt sit sædvanlige smilende ansigt tilbage.

De havde endelig nået diget og kørte nu lige ud mod Mont Saint-Michel, der knejsede ved enden af den hvide vej, som lå højt over sandet. Floden fra Pontorson badede skråningen; til

venstre og til højre havde de store græsgange, som var dækket med ganske kort grønsvær, veget pladsen for lave klitter, der endnu var helt gennemtrukket af saltvandet.

Den store bygning voksede mod den blå himmel, imod hvilken den skarpt aftegnede alle sine enkeltheder, sine tårne og spir og sit takkede tag, der var helt oversået med de uhyggelige drager og dyrehoveder, hvormed vore forfædre prydede deres gotiske helligdomme.

Klokken var næsten et, da de kom til hotellet, hvor frokosten var bestilt. Værtinden, som var en forsigtig kone, havde ikke alt parat og de måtte vente endnu noget. Klokken blev derfor mange, inden de kom til bords, og de var skrupsultne. Champagnen satte dem straks i en munter stemning.

Alle følte sig tilfredse og der var to hjerter, som troede, at de var lige ved at være lykkelige.

Da de var kommet til desserten og vinen i forbindelse med den oprømte passiar havde fremkaldt hos dem det lykkelige velvære, som man undertiden føler ved slutningen af et godt måltid, og som gør én tilbøjelig til at gå ind på alt, spurgte Mariolle:

"Skal vi ikke hellere blive her til i morgen? Det må være dejligt at se alt dette ved måneskin og det ville være fornøjeligt at spise til middag sammen."

Fru de Burne gik øjeblikkelig ind på forslaget og også de to herrer samtykkede straks. Kun fru Valsaci betænkte sig på grund af hendes lille dreng, der var blevet hjemme, men hendes mand beroligede hende og mindede hende om, at hun allerede flere gange før havde været lige så længe borte fra ham. Han satte sig endda lige på stedet ned for at skrive et telegram til

husbestyrerinden. Han var meget begejstret over André Mariolle, der for at smigre ham havde indset digets nødvendighed og fundet, at det ikke skadede helhedsvirkningen nær så meget, som det i almindelighed blev sagt.

Da de havde rejst sig fra bordet, ville de straks op til kirken. De gik igennem byen, som bestod af lutter gamle, middelalderlige huse, der etagevis var bygget over hinanden op ad den vældige granitblok, som på sin tinde bærer abbediet. En høj, takket mur beskytter byen mod sandet; denne mur stiger op ad klippen og snor sig omkring den gamle stad med bøjninger, hjørner, platforme og vagttårne, der alt sammen rummer nye overraskelser for øjet, som ved hver omdrejning ser ud over nye udsigter.

Ingen talte, de hvilede ud efter den lange frokost og blev stadig mere betagne, hver gang de så op mod den mægtige bygning. Dér oven over dem, oppe imod himlen var denne vidunderlig sammenfiltren af spir, granitblomster og buer, som var kastet fra det ene tårn til det andet, en arkitektur så vældig og på samme tid så luftig og let, at den mod den blå baggrund mere lignede en broderet knipling. Og hele den truende og fantastiske hær af tagrenderne med deres dyrehoveder, syntes parat til at flagre op og flyve bort over hovederne på dem. Mellem havet og abbediet på klippens nordlige side ligger en vild og næsten stejl skråning, som kaldes skoven, fordi den er dækket med gamle træer, og som begynder, hvor husene ender, og danner som en mørk, grøn plet på de uendelige, gule sandstrækninger.

Fru de Burne og André Mariolle, der gik forrest, stod stille for bedre at give deres beundring luft. Hun støttede sig til hans arm med en henrykkelse, som hun endnu aldrig havde følt. Hun vandrede opad let og uden anstrengelse og hun havde indtrykket af, at hun godt sammen med ham kunne blive ved med således at stige op mod dette drømmeslot og mod noget endnu mere. Hun ønskede, at den stejle vej aldrig måtte høre op, thi for første gang i sit liv følte hun sig fuldt ud tilfreds.

Hun mumlede:

"Å, Gud, hvor det er smukt!"

Han svarede, idet han så på hende:

"Jeg kan ikke tænke på andet end Dem."

Smilende fortsatte hun:

"Jeg er ellers ikke meget poetisk anlagt, men jeg finder dette her så smukt, at jeg virkelig er betaget."

Han stammede:

"Og jeg elsker Dem som en vanvittig!"

Han følte et let tryk på sin arm og de gik atter videre.

En opsynsmand ventede dem ved indgangen til abbediet og de gik op ad den pragtfulde trappe, der mellem to mægtige tårne fører op til vagtsalen. Derpå gik de fra sal til sal, fra gård til gård, fra fængsel til fængsel, så og beundrede, blev fortryllede over alt, over krypten med de tykke søjler, hvis robuste skønhed bærer hele koret i kirken ovenover, og over det hele underværk, denne vældige konstruktion af tre etager gotiske bygninger, som er rejst ovenpå hinanden og tilsammen danner kulminationen af middelalderens bygningskunst.

Så kom de til klostret. Deres overraskelse var så stor, at de blev stående foran den store firkantede gårdsplads, der er

omgivet af en kolonnade så let, så yndefuld og så bedårende, at intet kloster i hele verden har magen til den. To rækker fine, slanke piller, afsluttede med de mest henrivende kapitæler, bærer gennem de fire gallerier en uafbrudt guirlande af ornamenter og gotiske blomster, der aldrig er ens, men stadig nye udslag af de gamle, troskyldige kunstneres utrættelige opfindsomhed og oprindelige og elegante fantasi, der udfoldede sig, når deres tanker og drømme sammen med hammeren hulede stenblokkene.

Michèle de Burne og André Mariolle gik langsomt rundt om hele pladsen, mens de andre, der var lidt trætte, blev stående henne ved indgangen og beundrede den på afstand.

"Du gode Gud, hvor dette her er vidunderligt," sagde hun og stod stille.

Han svarede:

"Jeg ved ikke længere, hvor jeg er, eller om jeg lever eller hvad det er, jeg ser. Jeg føler, at De er hos mig, det er alt!"

Hun så lige på ham, smilede og hviskede:

"André!"

Han forstod, at hun gav ham sig selv. De sagde ikke mere og gav sig til at gå.

De blev vist videre om i bygningen, men så næsten intet mere.

Kniplingstrappen formåede dog et minut at tvinge deres opmærksomhed, indesluttet som den er i en bue, der er kastet højt op i luften mellem to klokketårne, så at den ser ud, som om den førte lige op i skyerne, og de blev også betaget af forbavselse, da de kom til "de gales gang", en svimlende

granitsti, der uden rækværk snor sig omkring det sidste tårn, næsten helt oppe ved spidsen.

"Må man gå dér?" spurgte hun.

"Nej, det er forbudt," svarede føreren.

Hun viste ham et tyvefrancsstykke. Manden betænkte sig. Men hele hendes familie, der allerede følte sig ganske svimmel foran afgrunden og det uhyre rum under dem, modsatte sig denne uforsigtighed.

Hun vendte sig om imod Mariolle:

"De tør vel nok gå med?"

Han gav sig til at le:

"Jeg har gået de steder, hvor der var farligere."

Og uden længere at bryde sig om de andre gik de ind på stien.

Han gik forrest på den smalle gesims ved randen af svælget og hun fulgte bagefter, trykket tæt ind mod muren og med øjnene lukkede for ikke at se det gabende hul under dem. Nu var hun blevet bange, hun var helt syg af angst og klamrede sig krampagtigt til den hånd, han rakte ud imod hende; men hun følte, at han var stærk, sikker på sit hoved og sin fod og ikke spor af svimmel, og til trods for sin skræk kunne hun ikke lade være med begejstret at tænke:

"Han er alligevel en rigtig mand!"

De var ganske alene i hele rummet, lige så højt oppe som rovfuglenes flugt, helt oppe i de samme regioner, som de gennemstrejfer på deres hvide vinger, mens deres små gule øjne udforsker horisonten.

Mariolle mærkede, at hun rystede, og spurgte:

"Er De svimmel?"

Hun svarede sagte:

"En lille smule, men når De er med, er jeg ikke bange for noget."

Han gik helt hen til hende for at slynge sin arm om livet på hende og støtte hende, og hun følte sig så beroliget ved denne kraftige hjælp, at hun løftede hovedet for at se ud over havet.

Han næsten bar hende, hun lod ham gøre, som han ville, og nød denne stærke beskyttelse, der førte hende frem gennem luften. Hun følte taknemmelighed imod ham, en kvindelig, romantisk taknemmelighed, fordi han ikke med kys ødelagde denne mågetur for hende.

Da de kom tilbage til de andre, som urolige og ængstelige havde ventet på dem, sagde hr. de Pradon hidsigt til sin datter:

"Hvor kan du dog finde på noget så tåbeligt?"

Hun svarede med overbevisning:

"Det var ikke tåbeligt, eftersom det lykkedes. Hvad der lykkes, er aldrig dumt, papa."

Han trak på skulderen og de begyndte nedstigningen. De blev noget opholdt nede hos portneren, hos hvem de købte en del fotografier, og da de kom tilbage til hotellet, var det næsten middagstid. Værtinden rådede dem til at gå en lille tur ud over sandet for at se klippen fra søsiden, hvorfra den efter hendes sigende skulle tage sig allerbedst ud.

Skønt de var trætte, fulgte de dog alle sammen hendes råd, gik rundt om volden og spadserede et stykke ud i det ængstende bløde sand, der ser fast og hårdt ud, men hvor foden, som trygt er blevet sat på det gule tæppe, der er bredt ud foran den, pludselig lige til læggen synker ned i det bedrageriske gyldne dynd.

Derude fra har abbediet ikke længere det udseende af en havkatedral, som fra landsiden virker så forbavsende, men ligner med sin store, takkede mur, der er gennembrudt med maleriske skydeskår, og sine kæmpemæssige støttepiller, hvis kyklopagtige murværk vokser op fra selve klippens fod, et krigerisk lenssæde, der synes at true oceanet.

Men fru de Burne og André Mariolle brød sig slet ikke om alt det. De tænkte kun på sig selv, hildet som de var i den snare, de havde udspændt for hinanden, lukket inde i det fængsel, hvor man intet ved om den øvrige verden, og hvor man ikke ser noget andet end et eneste væsen.

Da de atter i det muntre lampelys sad foran deres fulde tallerkner, var det, som om de vågnede, og de opdagede, at de trods alt alligevel var sultne.

Da middagen var forbi, blev de endnu længe siddende ved bordet og glemte i samtalens velvære fuldstændig måneskinnet udenfor. Ingen havde mere lyst til at gå ud og ingen talte om det. Fuldmånen kunne, lige så meget den ville, sende sit glitrende skær ned over de små, spinkle flodbølger, der allerede gled op over sandet med deres næsten umærkelige, men rædselsvækkende skvulpen, den kunne kaste sit lys ned over voldene, der snoede sig op ad klippen og foran det vidunderlige, skønhedsfyldte billede af det ubegrænsede hav, hvor de blanke bølger, som krøb op ad klitterne, glimrede, brede sin blege klarhed ud over alle abbediets klokketårne – der var ingen, som brød sig om at se mere.

Klokken var endnu ikke ti, da fru Valsaci, som var lige ved at falde om af søvnighed, gav sig til at tale om at gå i seng. Uden mindste modstand gik de straks alle ind på hendes forslag.

Efter hjertelige godnat-udvekslinger trak de sig tilbage til deres forskellige værelser.

André Mariolle vidste godt, at han ikke ville kunne sove. Han tændte de to lys på kaminhylden, lukkede vinduet op og så ud i natten.

Hele hans legeme værkede, forpint af et unyttigt håb. Han vidste, at hun var ganske nær ved ham, at kun to døre skilte dem fra hinanden, men at det var næsten lige så umuligt at komme ind til hende som at standse den glidende flod, der overstrømmede hele landet derude. I sin strube følte han en brændende trang til at skrige og hans nerver var så ophidsede af denne utilfredsstillede, forgæves venten, at han spurgte sig selv, hvad han skulle finde på; han kunne ikke længere udholde ensomheden i denne aftens sterile lykke.

Lidt efter lidt var alle lyde døde i hotellet og nede på byens eneste, krumme gade. Mariolle stod stadig lænet ud af vinduet og så ud over den stigende flods sølvflade uden anden tanke end den, at tiden gik; han kunne ikke bekvemme sig til at gå i seng, det var som om en forudfølelse af en eller anden lykke, Forsynet pludselig ville lade dale ned til ham, holdt ham tilbage.

På én gang forekom det ham, at nogen rørte ved hans dør. Han vendte sig med et ryk. Døren gik langsomt op og en kvinde kom ind; hendes hoved var gemt under et hvidt kniplingsslør og hele hendes legeme var indhyllet i en af den slags store aftenkåber, der synes at være lavet af silke, dun og sne. Hun lukkede omhyggeligt døren efter sig; så, som om hun ikke havde set ham, der stod lammet af glæde i den lyse vinduesramme, gik hun lige hen til kaminen og pustede lysene ud.

2

De skulle mødes næste morgen tidlig foran hotellets dør for at sige hinanden farvel. André Mariolle, som var kommet først ned, stod og ventede spændt på hende med en blandet følelse af angst og lykke. Hvad skulle det blive til med hende og ham? Var det et lykkeligt eller et forfærdeligt eventyr, han var kommet ind i? Hun kunne gøre ham til hvad, hun ville, en hallucineret i smag med en opiumsryger eller en martyr. Han gik rastløs op og ned ved siden af de to vogne, for de skulle skilles, han skulle, for at holde løgnen gående, fortsætte sin rejse til Saint-Malo, mens de andre skulle køre tilbage til Avranches.

Hvornår skulle de ses igen? Ville hun afkorte besøget hos sin familie eller ville hun trække sin hjemrejse ud? Han var skrækkelig bange for hendes første blik og hendes første ord, for han havde slet ikke set hende og de havde næsten intet sagt til hinanden under nattens korte favntag. Hun havde givet sig hen til ham, besluttet, men med en blufærdig tilbageholdenhed uden at lade sig standse eller glæde sig ved hans kærtegn; derpå var hun gået bort med sine lette skridt, idet hun havde hvisket:

"Farvel til i morgen, min ven!"

Dette hastige og sære samvær havde hos Mariolle efterladt en næsten umærkelig skuffelse som hos en mand, der ikke har kunnet samle hele den elskovshøst, som han troede var moden; men på samme tid var han berust af sejrsglæde og nærede det næsten sikre håb, at han snart ville erobre hendes fulde hengivelse.

Han hørte hendes stemme og skælvede. Hun talte højt og irriteret, der var åbenbart noget, hendes fader ønskede, som

hun ærgrede sig over, og da han så hende oppe på stentrappens øverste trin, havde hun omkring munden det lille vrede drag, der hos hende røbede utålmodighed.

Mariolle gik et par skridt henimod hende; hun opdagede ham og gav sig til at smile. I hendes øjne, der pludselig var blevet beroligede, lyste et glimt af velvilje, som bredte sig ud over hele hendes ansigt. Så med den hånd, hun hurtigt og kærligt strakte ud imod ham, fik han bekræftelsen, en bekræftelse uden tvang og uden anger, på den gave, hun i sig selv havde givet ham.

"Nu skal vi altså skilles?" sagde hun til ham.

"Desværre ja, frue, og det får mig til at lide mere, end jeg formår at vise."

Hun hviskede:

"Det bliver ikke for så lang tid."

Da hr. de Pradon i det samme kom henimod dem, tilføjede hun ganske sagte:

"Sig, at De en halv snes dage vil rejse rundt i Bretagne, men gør det ikke."

Fru Valsaci kom meget ophidset løbende ned ad trappen:

"Hvad er det, din fader siger? Vil du rejse i overmorgen? Du skulle jo i det mindste blive til mandag?"

Fru de Burne, der igen lod til at blive i dårligt humør, svarede:

"Papa kan da heller aldrig tie stille med noget. Havluften giver mig i år ligesom hvert år en meget ubehagelig hovedpine og jeg talte derfor ganske rigtigt lidt om, at jeg ville tage hjem for ikke at blive syg en hel måned bagefter. Men det behøver vi jo ikke at drøfte lige nu."

Mariolles kusk opfordrede ham til at stige op, da de måtte skynde sig, hvis de ikke skulle komme for sent til toget i Pontorson.

Fru de Burne spurgte:

"Og De? Hvad bliver det til med Dem? Hvornår er De igen i Paris?"

Han lod, som om han betænkte sig:

"Ja, det ved jeg ikke endnu. Jeg ville gerne se Saint-Malo, Brest, Douarnenez, Raz, Audierne, Penmarch, Morbihan, kort sagt hele den berømte bretagneske halvø. Det vil vel nok tage … lad mig se …"

Han tav et øjeblik, som om han regnede efter, så overdrev han:

"Ja … en fjorten dages tid eller måske mere."

"Det var meget … hvis jeg bliver ved at være lige så dårlig, som jeg var i nat, rejser jeg hjem om to dage."

Han var lige ved at kvæles af bevægelse og havde lyst til at råbe: "Tak! Tak!" Han nøjedes med at trykke et kys, et elskovskys på den hånd, som hun rakte ham til farvel.

Og efter en masse komplimenter, taksigelser og høflighedsudvekslinger med Valsacis og hr. de Pradon, som var blevet lidt beroliget ved meddelelsen om denne rejse, steg han op i vognen og kørte afsted med blikket rettet imod hende lige så længe, han kunne øjne hende.

Uden at standse rejste han direkte tilbage til Paris og så intet som helst på vejen. Hele natten igennem blev han siddende lænet tilbage i kupéhjørnet med armene over kors, øjnene halvt tillukkede og sjælen ombølget af minder. Han kunne ikke tænke på andet end på sin drøm, der var blevet til virkelighed. Så snart

han var kommet hjem, så snart han for første gang var i ro i stilheden i sit bibliotek, hvor han som regel plejede at opholde sig, hvor han arbejdede, hvor han skrev og hvor han næsten altid sammen med sine bøger, sit flygel og sin violin følte sig rolig og tilfreds, begyndte den uophørlige pine, som utålmodigheden volder de hjerter, der tørster. Han var forbavset over ikke at kunne fæstne sig ved noget, og ikke at kunne foretage sig noget, over at finde de ting, sin læsning og sin musik, hvormed han ellers plejede at adsprede sig, utilstrækkelige ikke alene til at fylde hans tanker, men selv til at tvinge hans legeme i ro, og han spurgte sig selv, hvad han skulle gøre for at stille den nye, nervøse uro. Han følte en uovervindelig trang til at komme ud, til at gå, til at være i bevægelse, det var rent fysisk og forekom ham uforklarligt, skønt det dog ikke var andet end hans ophidselse, som fra tanken forplantede sig til legemet, den ophidselse, som kun er et instinktmæssigt udslag af længslen efter at søge og genfinde en anden.

Han trak sin overfrakke på, tog sin hat og spurgte sig selv, idet han gik ned ad trappen:

"Hvor skal jeg gå hen?"

Og pludselig fik han en idé, der straks opfyldte ham ganske. Han måtte finde et hemmeligt, diskret og smukt sted, hvor de kunne mødes.

Han gav sig til at søge. Han vandrede gade op og gade ned, talte med portnere, der smilede velvilligt forstående, og med koner, som så ret mistænkelige ud, og så på den ene tvivlsomt udstyrede lejlighed efter den anden. Om aftenen kom han hjem træt og nedslået, uden at have fundet noget.

Klokken ni næste morgen tog han atter fat på sin søgen og han endte med langt hen på eftermiddagen, i et lille stræde i Auteuil, gemt inde i en have med tre udgange, at finde et ensomt liggende havehus, som en tapetserer i nærheden påtog sig at møblere og udstyre på to dage. Han valgte selv stofferne, han ville have ganske enkle møbler af lakeret fyrretræ og meget tykke tæpper. Det var en bager, som boede lige ved siden af den ene port, der havde opsyn med haven. Han fik det indrettet således, at bagerens kone skulle holde værelserne i orden. En gartner i kvarteret påtog sig at fylde bedene med blomster.

Alle disse aftaler og ordninger tog så lang tid, at klokken var over otte, inden han aldeles udmattet af træthed kom hjem. Han fandt et telegram liggende på sit skrivebord og hans hjerte gav sig til at banke. Han skyndte sig at åbne det og læste:

"Kommer hjem i aften. Brev følger.

Miche."

Han havde endnu ikke skrevet til hende, da han var bange for, at hans brev skulle gå fejl, eftersom han ikke vidste, hvornår hun tog fra Avranches. Så snart han havde spist til middag, satte han sig derfor til sit skrivebord for at sige hende alt, hvad der rørte sig i hans sjæl. Det tog ham lang tid og forekom ham meget vanskeligt, for hvert udtryk, hver sætning, ja, selv hver af hans tanker forekom ham svage, middelmådige, latterlige og utilstrækkelige til på den rette lidenskabelige og dog fintfølende måde at fortjene hans tak.

Næste morgen fik han et brev fra hende, hvori hun bekræftede sin hjemkomst aftenen forud og bad ham ikke vise sig for nogen i de første dage, for at man for alvor skulle tro på

hans rejse. Hun bad ham også om den næste dag klokken ti om morgenen at spadsere på den terrasse i Tuileriehaven, der vender ud mod Seinen.

Han var der en time i forvejen og drev rundt i den store have, hvor der kun var enkelte morgenduelige spadserende, bureaukrater, der var lidt forsinkede på deres vej til ministerierne ovre på den venstre bred, kontormennesker og forretningsfolk af alle slags.

Det var ham en stille nydelse at se på alle disse mennesker, som nødvendigheden af at tjene det daglige brød fik til at haste henimod et daglangt, sløvende arbejde, og når han sammenlignede sig med dem som han dér gik og ventede på sin elskerinde, en af selskabslivets dronninger, følte han sig som et så lykkeligt og privilegeret væsen, at han havde lyst til at sende en takkebøn op imod den blå himmel, thi Forsynet var for ham ikke andet end den evige vekslen af azur og regn, der ene skyldes tilfældet, dagenes og menneskenes lunefulde herre og mester.

Da klokken manglede et par minutter i ti, gik han op på terrassen og gav sig til at spejde efter hende.

"Hun kommer nok for sent," tænkte han, men han havde lige hørt klokken slå ti på et ur i nærheden, da han så hende komme langt borte. Hun gik hurtigt igennem haven med små ilfærdige skridt som en lille butiksjomfru, der er på vej til forretningen.

"Er det virkelig hende," spurgte han tøvende sig selv.

Det var hendes gang, men han undrede sig over hele hendes udseende, så forandret og beskeden var hun i den tarvelige, enkle dragt, hun havde på. Hun gik lige henimod trappen, der

førte op til terrassen, på en måde, som viste, at hun måtte være vant til at komme der.

"Se, se," sagde han til sig selv, "det her er åbenbart et sted, hun holder af, og hvor hun tit spadserer."

Han så hende løfte sin kjole for at sætte foden på det første trin, så gik hun hastigt og let op ad de andre og han skyndte sig hen imod hende for at møde hende endnu hurtigere. Det var hende, der talte først. Med et elskværdigt smil, hvori der lå en lille smule ængstelse, sagde hun:

"De er meget uforsigtig. De må ikke vise Dem på den måde. Lige henne fra Rue Rivoli kunne jeg se Dem. Kom, lad os sætte os hen på en bænk der nede bag ved orangeriet. Der må De vente mig en anden gang."

Han kunne ikke afholde sig fra at spørge:

"De kommer her altså tit?"

"Ja, jeg holder meget af dette sted og da jeg plejer at spadsere en tur hver morgen, går jeg gerne herhen, dels for motionens skyld og dels, fordi jeg virkelig finder, at her er kønt. Desuden risikerer man aldrig at møde nogen her, mens Boulogneskoven er aldeles umulig; men røb endelig ikke min hemmelighed."

Han lo.

"Nej, det skal jeg nok tage mig i vare for."

Han tog diskret den lille behandskede hånd, der lå skjult i kjolens folder og sukkede:

"Hvor jeg elsker Dem! Jeg har været helt syg af længsel efter Dem. Fik De mit brev?"

"Ja, tak, det rørte mig meget."

"Så er De altså endnu ikke blevet vred på mig?"

"Nej, vist ikke nej, hvorfor skulle jeg blive det? De er, som De skal være."

Han ledte efter nogle glødende ord, som kunne dirre af taknemmelighed og bevægelse. Men da han var alt for betaget til frit at kunne vælge sine udtryk, gentog han blot:

"Hvor jeg elsker Dem!"

Hun svarede:

"Jeg satte Dem stævne her, fordi her også er vand og både. Det ligner ganske vist aldeles ikke det dernede, men det er ikke grimt."

De havde sat sig på en bænk, der stod lige ved stenbalustraden ud mod Seinen. Ingen kunne se dem og de var næsten alene. To gartnerkarle og tre barnepiger var på denne tid det eneste levende på hele den lange terrasse.

På kajen nedenfor deres fødder rullede vogne af sted, uden at de kunne se dem, og der lød skridt på fortovet ved foden af muren, som bar den gruslagte promenade. De havde endnu ikke fundet noget at sige til hinanden og de sad tavse og så ud over den smukke udsigt, der strakte sig lige fra øen Saint-Louis og Notre-Dames tårne til højderne ved Meudon.

Hun gentog:

"Her er virkelig kønt!"

Han blev pludselig grebet af en begejstret erindring om deres tur oppe i luften på Mont Saint-Michels tårn og i sorg over den bortflygtede stemning sagde han:

"Åh, frue, kan De huske, da vi gik hen over "de gales gang" højt oppe over mågerne?"

"Ja, men når jeg nu tænker på det, bliver jeg helt bange. Du gode Gud, hvor jeg ville blive svimmel, hvis jeg skulle gøre det

en gang til! Jeg ved ikke, hvad der gik af mig, jeg var helt beruset af den friske luft, solen og havet … Se en gang, min ven, på udsigten her foran os, den har også sin skønhed. Jeg holder nu umådelig meget af Paris."

Han blev overrasket. Han havde en forvirret følelse af, at noget, som var dukket op i hende dernede, ikke var mere. Han mumlede:

"Det er mig lige meget, hvor jeg er, når jeg blot er sammen med Dem."

Uden at svare trykkede hun hans hånd. Dette lette tryk gjorde ham lykkeligere end de kærligste ord. Han følte sig befriet for den forlegenhed, der indtil nu havde tynget ham, og han kunne endelig tale.

Langsomt og med næsten højtidelige ord sagde han hende, at han for bestandig havde givet hende sit liv, for at hun kunne gøre med det, hvad hun ville.

Hun følte sig taknemmelig, men hun var alt for meget datter af den moderne skepsis og alt for uhjælpelig hildet i ironiens net, til at hun kunne bare sig for smilende at svare:

"Lov nu ikke mere, end De kan holde."

Han vendte sig helt om mod hende, så hende dybt ind i øjnene med et blik så gennemtrængende, at det var som en berøring, og gentog alt, hvad han lige havde sagt, kun med endnu flere glødende og lyriske ord. Alt, hvad han i sine begejstrede breve havde skrevet til hende, det sagde han hende nu med en så inderlig, brændende overbevisning, at hun sad og hørte på ham som i en sky af røgelse. I hver eneste fiber følte hun sig kærtegnet af denne tilbedende mund, mere og bedre end nogensinde før.

Da han tav, sagde hun enkelt og ligefremt:

"Jeg holder også meget af Dem."

De havde taget hinanden i hånden som et par unge forelskede, der side om side går ned ad en marksti, og de stirrede drømmende ned på floden, hvor små dampbåde gled frem og tilbage. De var ganske alene i det store Paris, midt i den mægtige, forvirrede, fjerne og nære larm, der summede omkring dem, midt i byens travle, rastløse liv, endnu mere én, end da de vandrede sammen omkring tårnet højt oppe i luften, og i nogle øjeblikke glemte de fuldstændig, at der eksisterede andet end dem selv i verden.

Det var hende, som først kom til besindelse om virkeligheden og om tiden, der gik.

"Skal vi mødes her igen i morgen?" spurgte hun.

Han tøvede et par sekunder, han var helt forvirret over det spørgsmål, han ville stille. Endelig tog han mod til sig:

"Ja … ja … med glæde … Men … skal vi aldrig ses et andet sted? … Her er nok ensomt, men ikke desto mindre … alle og enhver kan jo komme her."

Hun betænkte sig:

"Ja, det er sandt … Det går heller ikke an, at De viser Dem for nogen i de første fjorten dage, ellers tror man ikke på Deres rejse. Det ville være morsomt, om vi i al hemmelighed kunne mødes, uden at nogen aner, at De er i Paris. Men hjemme hos mig kan det ikke lade sig gøre … Så jeg ser ingen udvej …"

Han følte, at han blev rød i hovedet, idet han svarede:

"Jeg kan heller ikke bede Dem om at komme op til mig. Men kunne der ikke tænkes noget andet … et andet sted for eksempel?"

Hun blev hverken overrasket eller stødt, hun var alt for praktisk og hendes logik alt for udviklet, til at hun skulle føle nogen falsk blufærdighed.

"Jo, det kunne der nok," sagde hun, "men det må vi have tid til at tænke på."

"Jeg har tænkt på det."

"Allerede?"

"Ja, frue."

"Nå?"

"Kender De Rue des Vieux-Champs i Auteuil?"

"Nej."

"Den går fra Rue Tournemine til Rue Jean-de-Saulge."

"Nå, og så?"

"I denne gade, eller rettere i dette stræde, ligger der en have, og i denne have ligger der et lille hus, som ligeledes har udgang til de to gader, jeg før nævnte."

"Nå, og hvad så videre?"

"Dette hus venter på Dem."

Hun gav sig til at grunde, så, stadig uden forlegenhed, kom hun med en to-tre spørgsmål, der viste hendes kvindelige forsigtighed. Han gav hende nogle forklaringer, som lod til at tilfredsstille hende, for idet hun rejste sig, mumlede hun:

"Det er godt. Jeg kommer i morgen."

"Hvilken tid?"

"Klokken tre."

"Så venter jeg på Dem lige indenfor porten til nr. 7. Glem det ikke, De behøver blot at banke ganske let. "

"Ja, farvel, min ven! Farvel til i morgen."

"I morgen! Farvel! Tak! Jeg tilbeder Dem."

De stod lige overfor hinanden.

"De må ikke følge mig," sagde hun, "bliv her i ti minutter og gå så bort langs kajen."

"Farvel."

"Farvel."

Han fulgte hende med øjnene; hun gik så hurtigt, fordringsløst og beskedent, at hun virkelig lignede en af de graciøse, små, flittige pariserinder, der om morgenen tripper gennem gaderne på vej til deres hæderlige arbejde.

Han tog en droske og kørte ud til Auteuil, da han var plaget af frygt for, at huset ikke skulle være færdigt til den næste dag.

Men han fandt det helt fuldt af arbejdere. Væggene var dækket med stoffer og der var lagt tæpper på alle gulvene. Der blev hamret, banket og vasket over det hele. I den temmelig store og smukke have, der var en levning af en gammel park, og hvor der var nogle høje og gamle træer, et helt krat, som lignede en lille skov, to lysthuse, to græsplæner og en mængde gange, der snoede sig ud og ind mellem buskadserne, havde gartneren allerede plantet rosentræer, nelliker, geranier, resedaer og en hel del andre af den slags planter, hvis udfoldelse ved omhyggelig pleje forhales eller fremskyndes, så at de på en eneste dag kan forvandle et udyrket stykke jord til et herligt blomsterbed.

Mariolle blev så glad, som om han havde vundet en ny sejr overfor hende, og da han havde fået tapetserens bestemte løfte om, at alle møblerne næste dag før klokken tolv skulle være på plads, gik han rundt i forskellige butikker for også at smykke det indvendige af huset. Til væggene valgte han en række af de udmærkede gengivelser, der nu til dags findes af berømte

kunstværker, til bordene og kaminhylderne købte han vaser af hollandsk porcelæn og udsøgte til sidst en lille samling af de toilettegenstande, som damer altid sætter pris på at have ved hånden.

I løbet af dagen gav han så mange penge ud, at det svarede til hele hans indtægt i to måneder, men han gjorde det med en inderlig glæde, idet han tænkte på, at han i den sidste halve snes år uafbrudt havde sparet, ikke af lyst til at lægge penge op, men fordi han ikke havde haft noget at bruge sine penge til, hvad der nu tillod ham at optræde som millionær.

Tidligt næste morgen kørte han igen ud i Auteuil for at være til stede, når møblerne kom, og se dem blive anbragt. Han hang selv billederne op, brændte røgelse i alle stuerne og sprøjtede tæpperne og gardinerne over med parfume. I hans febrilske og henrykte ivrighed forekom det ham, at det var den behageligste og morsomste beskæftigelse, han nogensinde havde haft. Hvert øjeblik så han på uret for at regne ud, hvor lang tid, der endnu var tilbage, inden hun kom; han skyndede på arbejderne og gjorde sig umage for at finde på noget bedre og arrangere og ordne alt på den smukkeste måde.

Af forsigtighed sendte han allerede klokken to alle folkene bort og mens urets viser langsomt fuldførte den sidste omdrejning, drømte han sig, ene i stilheden, der omgav ham i disse stuer, hvor han ventede den største lykke, han nogensinde havde håbet – mens han gik frem og tilbage mellem sovekammeret og dagligstuen og fantaserede højt – ind i den mest vanvittige elskovslyst.

Så gik han ud i haven. Solstrålerne faldt gennem bladene ned over græsset og lyste over et henrivende bed med blomstrende

roser. Himlen gjorde altså også sit til at forskønne deres stævnemøde. Han stillede sig hen bag ved den lille port, som han hvert øjeblik åbnede på klem for at kigge ud, da han var bange for, at hun skulle tage fejl af husnumrene.

Klokken slog tre og slagene blev gentaget en halv snes gange fra de omliggende klostre og fabrikker. Han stod nu og ventede med uret i hånden og det gav et ryk i ham af forbavselse, da han hørte en let banken på porten, imod hvilken han trykkede sit øre, for han havde ikke hørt skridt udenfor på gaden.

Han lukkede op: det var hende. Hun så sig forundret om. Først undersøgte hun med et ængsteligt øjekast husene, der lå omkring haven, og blev straks beroliget, for hun kendte sikkert ingen blandt de skikkelige småborgere, som måtte bo i dem; derpå lod hun med en tilfreds nysgerrighed sit blik løbe rundt i selve haven og endelig trak hun sine handsker af og trykkede bagfladen af sine hænder mod hans mund. Så tog hun hans arm. Ved hvert skridt udbrød hun:

"Nej, hvor det er smukt! Det havde jeg slet ikke ventet! Hvor her er henrivende!"

Hun fik øje på rosenbedet, der lå badet i solskin, og råbte:

"Men det er jo et helt eventyr, kære ven!"

Hun plukkede en af roserne, kyssede den og stak den i sit kjoleliv.

De gik indenfor i huset og hun lod til at være så glad og tilfreds, at han havde lyst til at kaste sig på knæ for hende, skønt han på bunden af sit hjerte havde en ubevidst følelse af, at hun måske burde have tænkt lidt mere på ham og lidt mindre på omgivelserne.

Hun så sig omkring så oprømt som en lille pige, der har fået et nyt stykke legetøj at lege med, og uden at føle sig forvirret ved at befinde sig i denne skønne grav, der skulle rumme hendes kvindedyd, nød hun dens elegance med den tilfredsstillelse, en kender føler, når hans smag er blevet smigret. På vejen derhen havde hun været bange for at finde en flov og almindelig lejlighed med tæpper, der var slidte og tilsnavsede fra tidligere stævnemøder. Men alt, hvad hun så, var tværtimod helt nyt, uforudset og koket; det var indrettet alene for hendes skyld og havde måttet koste en masse penge. Den mand gjorde virkelig alt, hvad man kunne forlange.

Hun vendte sig om imod ham, i en henrivende, kaldende bevægelse løftede hun begge sine arme og de favnede hinanden i et af de kys, som gives med lukkede øjne, og som får én til at bæve i en dobbeltfølelse af lykke og tilintetgørelse.

I den uigennemtrængelige stilhed, som hvilede over deres elskovshjem, tilbragte de, ansigt til ansigt, legeme mod legeme, mund mod mund, tre timer, hvori sansernes rus for André Mariolle endelig blandede sig med sjælens.

Inden de skiltes, gik de en tur i haven og satte sig ind i en af de grønne løvhytter, hvor ingen kunne se dem. I en strømmende ordflom talte André til hende som til en gudinde, der for hans skyld var steget ned fra sit ophøjede fodstykke, og hun hørte på ham lidt mat og slap med det svage genskin af kedsomhed, han ofte havde set i hendes øjne, når hun havde haft et langvarigt besøg af folk, der havde trættet hende. Hele hendes holdning blev dog ved at være kærlig, hendes ansigt oplystes af et blidt, lidt tvungent smil og måske mere uvilkårligt

end bevidst blev hun ved at trykke hans hånd, som hun holdt mellem sine.

Hun havde åbenbart slet ikke hørt efter, hvad han sagde, for lige midt i sætningen afbrød hun ham for at sige:

"Nej, nu må jeg absolut gå. Jeg skulle være klokken seks hos marquise de Bratiane og jeg er vis på, at jeg allerede kommer meget for sent."

Han fulgte hende ømt hen til porten, som han havde lukket op for hende, da hun kom. De kyssede hinanden og efter at hun havde kastet et flygtigt blik ned ad gaden for at forvisse sig om, at der ikke var nogen fare, skyndte hun sig afsted.

Så snart han var blevet alene, følte han den pludselige tomhed, som den forsvundne kvinde efter et favntag lader blive tilbage efter sig, og han mærkede den underlige lille rift, som skridtene, der fjerner sig, river i hjertet. Det forekom ham, at han var så forladt og så ensom, som om han aldrig havde ejet noget af hende; og han gav sig til at gå op og ned i de grusbelagte gange, idet han grublede over den evige modsigelse mellem håbet og virkeligheden.

Han blev i haven, lige til det begyndte at blive mørkt. Lidt efter lidt faldt der ro over ham og på afstand gav han hende sikkert meget mere, end hun havde givet ham, da hun hvilede i hans arme. Så gik han hjem og spiste til middag uden at vide, hvad det var, han fik. Derpå satte han sig til at skrive til hende.

Den næste dag forekom ham meget lang og aftenen uendelig. Han skrev igen til hende. Hvor kunne det være, at hun ikke havde svaret ham, at hun intet havde haft at sige ham? Om morgenen, andendagen efter, fik han et kort telegram, hvori hun fastsatte et nyt stævnemøde til samme tid dagen efter.

Dette lille stykke blå papir helbredede ham for den sygelige længsel, han allerede var begyndt at lide under.

Ligesom første gang kom hun meget præcis. Hun var kærlig og smilende, og de timer, de igen tilbragte i det lille hus i Auteuil, var ganske som de første.

André Mariolle, som først havde været overrasket og forvirret over, at den begejstrede lidenskab, han havde forudset og ventet, ikke udviklede sig imellem dem, men som var mere sanseligt betaget end før, glemte rent sin drøm om den besiddelse, han havde ventet, over den lidt forskellige besiddelse, han havde opnået. Han bandt sig til hende gennem deres kærtegn, et frygteligt bånd, det stærkeste af alle, det eneste, en mand aldrig kan befri sig for, når det har slynget sig om ham og snøret hans legeme til blods.

Tyve dage gik, tyve glade, ubetyngede dage! Han syntes, at det aldrig måtte kunne få ende, at han måtte kunne blive ved at leve således, forsvundet for alle og kun eksisterende for hende alene, og den ufrugtbare, altid forventningsfulde kunstner i ham lod sig rive med og lukkede sig ind i håbet om et sådant fortsat, lykkelig og skjult liv.

Hun blev ved at komme hver tredje dag, uden tvang og uden modstand. Det så ud, som om hun blev lige så meget tiltrukket af det lille hus, der var blevet som et drivhus med sjældne blomster, og af det nye ved dette elskovsliv, der knapt nok var farligt, eftersom ingen havde ret til at følge efter hende, men ikke desto mindre var fuldt af hemmelighedsfuldhed, som af sin elskers stadig tiltagende, slaviske kærlighed.

Så en dag sagde hun til ham:

"Nu må De vise Dem igen, kære ven. De kan komme og besøge mig i morgen eftermiddag. Jeg har fortalt, at De var kommet hjem."

Han blev fortvivlet:

"Åh, hvorfor allerede?" sagde han.

"Fordi Deres nærværelse her, hvis man tilfældigt fik at vide, at De var i Paris, ville være så uforklarlig, at den måtte give anledning til alle slags formodninger."

Han måtte indrømme, at hun havde ret, og han lovede at komme den næste dag.

"De tager altså imod i morgen?" spurgte han.

"Ja," svarede hun. "Jeg skal oven i købet have en lille festlighed."

Denne oplysning var ham ubehagelig.

"Hvilken slags festlighed?"

Hun lo henrykt:

"Ved de mest skamløse smigrerier har jeg fået Massival overtalt til at spille sin *Dido*, som ingen endnu kender, hjemme hos mig. Det er et digt om den antikke kærlighed. Fru de Bratiane, der betragter sig som ene-indehaverske af Massival, er rasende. Hun kommer i øvrigt også, for hun skal synge. Er jeg ikke dygtig?"

"Kommer der mange?"

"Å, nej, kun en ganske fortrolig kreds. De kender næsten dem alle sammen."

"Kan jeg ikke blive fri for at være med til den fest? Jeg føler mig så lykkelig i min ensomhed."

"Nej, min ven, det kan De ikke. De må da kunne forstå, at jeg frem for alt sætter pris på, at De er der."

Hans hjerte gav sig til at banke.
"Tak," sagde han, "jeg skal nok komme."

3

"God dag, kære hr. Mariolle."

Mariolle lagde straks mærke til, at det ikke mere var den "kære ven" fra Auteuil, og at det håndtryk, han fik, var hastigt og flygtigt; det var en kvinde, der helt og holdent var optaget af sine selskabelige pligter, han havde for sig. Han slentrede ind i den store dagligstue, mens fru de Burne gik hen imod den meget smukke fru le Prieur, der, fordi hun altid var temmelig dristig nedringet og gjorde fordring på at have billedskønne former, havde fået det lidt ironiske tilnavn: "Gudinden". Hun var gift med et medlem af Instituttet.

"Nej, se god dag, Mariolle," udbrød Lamarthe, "hvor kommer De fra? Vi troede såmænd, at De var både død og begravet."

"Jeg har rejst hele Bretagne rundt," svarede Mariolle.

Han gav sig til at fortælle om sine indtryk, men Lamarthe afbrød ham:

"Sig mig en gang, kender De baronesse de Frémines?"

"Nej, kun af udseende; men jeg har hørt meget tale om hende. Hun skal være ret ejendommelig."

"Hun er dronningen for alle forstyrrede kvindemennesker, men hun er det på sin egen måde, først og fremmest moderne lige til fingerspidserne. Kom, skal jeg forestille Dem."

Han tog hans arm og trak ham med hen til den omtalte unge dame, der altid blev sammenlignet med en dukke, en henrivende lille, bleg og lys dukke, som Satan selv havde opfundet og skabt til fordærvelse for voksne, skæggede børn! Hendes øjne var lange og smalle og så ud, som om de ligesom kineserøjne gik skævt op mod tindingerne, deres emaljeblå blik

gled ud mellem øjenlågene, der kun sjældent blev lukket helt op, langsomme og træge øjenlåg, som syntes at være indrettet til bestandig at sløre og gemme over det mysterium, hun bar i sig.

Det meget lyse hår havde en blank, silkeblød sølvglans og den fine mund med de smalle læber så ud, som om den først var tegnet af en miniaturmaler og derefter formet af en ciselørs lette hånd. Stemmen, der udgik fra den, havde en dirrende krystalklang. Hendes bidende og overraskende indfald, der havde en ganske egen, ondskabsfuld, men morsom facon, hendes ødelæggende charme, hendes kolde og bestikkende forførelseskunst og hele hendes forviklede, overnervøse backfisch-sjæl fik lidenskaber og heftige storme til at rase blandt hendes omgivelser.

Hun var kendt over hele Paris for at være den mest ekstravagante af alle virkelige damer, men ganske vist også den åndrigste. Ingen vidste rigtig, hvad hun var, hvad hun tænkte og hvad hun gjorde. I almindelighed besad hun en uimodståelig magt over alle mænd.

Også hendes mand var en gåde. Han var elskværdig, høflig og fornem i hele sin optræden, og det lod ikke til, at han så noget som helst. Var han blind, ligegyldig eller overbærende? Måske var der i virkeligheden heller ikke andet at se end disse ydre excentriciteter, som han formodentlig blot morede sig over. Det hindrede imidlertid ikke, at han blev meget omtalt og drøftet. Der gik meget slemme rygter om ham. Det gik endda så vidt, at der blev antydet, at han høstede fordel af sin kones hemmelige laster.

Fru de Burne og hun følte sig gensidig tiltrukket af hinanden og var samtidig rasende skinsyge på hinanden; der var tider,

hvor der herskede den største fortrolighed imellem dem, og andre, hvor de betragtede hinanden som dødsfjender. De syntes gensidigt om hinanden, frygtede hinanden og søgte hinanden som to professionelle duellanter, der forstår at skatte hinandens dygtighed og længes efter at komme til at dræbe hinanden.

For øjeblikket triumferede baronesse de Frémines. Hun havde vundet en sejr, en stor sejr: hun havde erobret Lamarthe. Hun havde taget ham fra sin veninde, revet ham bort og ostentativt indlemmet ham mellem sine officielle tilbedere. Romanforfatteren gjorde indtryk af at være forelsket, lokket, henrykt og forbløffet over alt det, han havde opdaget i denne fantastiske skabning, og han kunne ikke bare sig for at snakke om hende til alle mennesker, hvad der allerede havde givet anledning til en hel del sladder.

I det øjeblik han forestillede Mariolle, gled fru de Burnes blik fra den anden ende af stuen hen på ham og han smilede, idet han hviskede ind i øret på sin ven:

"Se på husets herskerinde, hun er ikke fornøjet."

André så over på fru de Burne, men hun havde allerede vendt sig om imod Massival, der dukkede frem fra portieren, som tjeneren løftede til side.

Næsten umiddelbart efter ham kom marquise de Bratiane, hvad der fik Lamarthe til at sige:

"Se, se! Det er kun anden opførelse af *Dido*, vi får, den første har nok allerede fundet sted i marquisens vogn."

Baronesse de Frémines tilføjede:

"Ja, vor fælles venindes samling er virkelig i færd med at miste sine skønneste prydelser."

I Mariolles hjerte vågnede en pludselig vrede, næsten had mod den kvinde, han stod overfor, og han fyldtes af en dump irritation mod alle disse mennesker, mod deres måde at leve på, deres anskuelser, deres smag, deres overfladiske tilbøjeligheder og deres sprællemandsglæder. Han benyttede sig af, at Lamarthe havde bøjet sig ned over baronessen for at hviske noget til hende, til at vende ryggen til og fjerne sig.

Et par skridt foran ham sad den smukke fru le Prieur ganske alene. Han gik hen for at hilse på hende. Efter Lamarthes mening repræsenterede hun midt imellem de andre moderne forposter den gammeldags kvinde. Hun var ung, høj og nydelig, med meget regelmæssige træk og kastanjebrunt hår, der hist og her havde et rødligt skær; hun var elskværdig og fængslede ved sin rolige og velvillige ynde, ved sit stilfærdige, men ligeledes fuldt bevidste koketteri og ved det ønske, hun havde om at behage, men som hun skjulte under et naturligt, ligefremt og oprigtigt væsen. Hun havde sine svorne tilhængere, som hun omhyggeligt sørgede for at holde borte fra farlige rivalinder. Det var kun en meget fortrolig kreds, hun samlede i sit hjem. Alle, der var vant til at komme der, var i øvrigt enige om at prise mandens fortjenester.

Hun og Mariolle gav sig til at passiare. Hun satte megen pris på denne kloge og tilbageholdne mand, som der blev talt så lidt om, og som måske var meget mere værd end alle de andre.

De sidste gæster indfandt sig. Den tykke Fresnel, der pustede og gav sin altid fugtige og blanke pande endnu en sidste omgang med lommetørklædet, den mondæne filosof, Georges de Maltry, og derpå baron de Gravil og grev de Marantin, der kom sammen.

Hr. de Pradon hjalp sin datter med at gøre huset ære. Han var yderst elskværdig, mod Mariolle. Men Mariolle lagde slet ikke mærke til det, hans hjerte snørede sig sammen ved at se hende gå og komme og tage sig af alle andre end ham. To gange havde hun ganske vist langt borte fra tilkastet ham et lynsnart blik, der syntes at sige: "Jeg tænker på Dem", men disse blikke havde været så korte, at han ikke var sikker på, at han havde forstået dem rigtigt. Desuden kunne han ikke undgå at se, at den påfaldende opmærksomhed, Lamarthe viste baronesse de Frémines, irriterede hende. "Det er kun en kokettes ærgrelse," tænkte han ved sig selv, "hun er skinsyg som en, hos hvem der er blevet stjålet en sjælden nipsting." Ikke desto mindre led han allerede under det; især led han ved at lægge mærke til, hvorledes hendes blik bestandigt fra siden gled hen på de to, mens det åbenbart ikke generede hende det mindste at se ham sidde ved siden af den smukke fru le Prieur. Det var, fordi hun holdt ham fast og var sikker på ham, mens den anden slap ud af hænderne på hende. Men hvad var så hendes kærlighed allerede blevet for hende, den kærlighed, som lige var født, og som ikke burde levne rum for nogen anden tanke?

Hr. de Pradon bad om tavshed. Massival lukkede flyglet op og fru de Bratiane gik, idet hun trak sine lange handsker af, hen imod det, for det var hende, der skulle tolke Didos kærlighedskval, da døren endnu en gang blev smækket op og en ung mand, der straks drog alles øjne til sig, viste sig på tærsklen. Han var høj og slank med let krøllet overskæg, lyst, kort og krøllet hår og et udpræget aristokratisk udseende. Selv fru le Prieur syntes at blive optaget af ham.

"Hvem er det?" spurgte Mariolle hende.

"Hvad for noget? Kender De ham ikke?"

"Nej, jeg gør ikke."

"Det er grev Rodolphe de Bernhaus."

"Nå – – ham, der duellerede med Sigismond Fabre?"

"Ja, netop."

Historien havde vakt en vældig opsigt. Grev de Bernhaus var ansat ved det østrigske gesandtskab og man ventede sig meget af ham som diplomat, han blev allerede kaldt: den elegante Bismarck. En aften var han ved en stor officiel reception kommet til at høre nogle lidet smigrende ord om sin dronning, og anden dagen derefter duellerede han med den, der havde udtalt dem, en mand, som var bekendt for at være en mester i at føre sin klinge, og dræbte ham. Denne duel havde vendt op og ned på den offentlige mening og dagen efter var grev de Bernhaus ligeså berømt som Sarah Bernhardt, blot med den forskel, at hans navn strålede i en romantisk ridderglorie. Ved siden af dette var han indtagende og elskværdig, forstod at føre en behagelig konversation og var som sagt overordentlig elegant. Lamarthe sagde om ham:

"Han er vore smukke rovdyrs dyretæmmer."

Han satte sig galant ved siden af fru de Burne og Massival tog plads foran flyglet og lod sine fingre løbe et par gange frem og tilbage over tangenterne.

Næsten alle tilhørerne skiftede plads og satte sig nærmere for bedre at kunne høre og for samtidig at kunne se den syngende. Lamarthe kom til at sidde lige ved siden af Mariolle.

Der blev en dyb, forventningsfuld og ærbødig tavshed, så begyndte komponisten med at anslå en langsom, meget langsom række toner, der lød som en musikalsk fortælling. Der

var pauser, så tog stemmen fat igen og der kom en række små sætninger, som snart var smægtende og snart nervøse, der var uro i dem, syntes det, men det var meget originalt.

Mariolle drømte. Han så for sig en kvinde, dronningen af Karthago, der i sin modne ungdomskraft og sin fuldt udfoldede skønhedsfylde med små skridt vandrede frem og tilbage på strandbredden. Han gættede, at hun led, at en stor ulykke boede i hendes sjæl, og han så opmærksomt over på fru de Bratiane.

Hun stod ubevægelig og ligbleg under sit tunge, sorte hår, der så ud, som om det var dyppet i natten. Hun stirrede stift ud for sig og ventede. I hendes kraftige, lidt hårde ansigt, som øjnene og øjenbrynene markerede som pletter, i hele hendes dystre, mægtige og lidenskabelige fremtoning var der noget gribende som de uvejrsvarsler, man aner på en overtrukket himmel.

Svagt vuggende sit hoved med det lange hår fortsatte Massival den hjerteskærende historie, som han fortalte på de klingende elfenbenstaster.

Pludselig gik der en gysen igennem sangerinden, hun lukkede munden halvt op og en uendelig sønderrivende, angstfyldt klagen banede sig vej over hendes læber. Det var ikke et af disse tragiske fortvivlelsens råb, som operaens sangere med dramatiske bevægelser udslynger fra scenen, det var heller ikke et af de skønne, melodiøse suk over skuffet elskov, der får en hel sal til at bryde ud i bifald, men det var et skrig uden ord, et skrig, som kom fra legemet og ikke fra sjælen, og som blev fremstødt som et knust dyrs hylen, det forrådte hundyrs skrig. Så tav hun; og Massival begyndte forfra, men mere sitrende,

mere levende, mere forpint, på historien om den stakkels dronning, som en elsket mand havde forladt.

På ny hævede kvindens stemme sig. Nu talte hun, hun talte om ensomhedens uudholdelige kval, om længslen efter de bortflygtede kærtegn og om sin fortvivlelse over at vide, at han var draget bort for bestandig.

Hendes varme, dirrende stemme fik alles hjerter til at skælve. Det var, som om hun selv gennemlevede alt det, hun sagde, som om denne mørke italienerinde selv elskede eller i det mindste selv var i stand til at elske med det samme glødende raseri. Da hun tav, stod hendes øjne fulde af tårer, som hun langsomt tørrede bort.

Lamarthe lænede sig over mod Mariolle og helt skælvende af kunstbegejstring sagde han:

"Du gode Gud, hvor hun er skøn i dette øjeblik! Hun er kvinde, kære, den eneste kvinde, som er her til stede."

Men efter en kort betænkningstid tilføjede han:

"Endskønt – – hvem ved? Det er måske kun afglansen fra musikken, for der eksisterer intet udover illusionerne! Men hvilken kunst må der ikke til for at skabe illusioner, både denne og alle andre!"

Der blev holdt lidt pusterum mellem det musikalske digts første og anden del, og både komponisten og hans fortolkerske blev overvældet med komplimenter. Især Lamarthe var utrættelig i sine lovprisninger, og han var virkelig oprigtig, han havde den evne at kunne føle og forstå skønheden, under hvilke former den så end åbenbarede sig. Den måde, hvorpå han sagde til fru de Bratiane, hvad han havde følt ved at høre hende synge, var så smigrende, at den fik hende til at rødme, mens de

andre damer, der hørte på det, havde ondt ved at skjule deres ærgrelse. Han var sikkert ikke helt uvidende om den virkning, hans ord frembragte.

Da han vendte sig om for igen at indtage sin plads, så han grev Rodolphe de Bernhaus sætte sig på hans stol ved siden af baronesse de Frémines. Det så ud, som om hun straks havde noget hemmeligt at betro ham, og de smilede til hinanden, som om deres samtale henrykkede og begejstrede dem. Mariolle, der blev mere og mere forstemt, stod lænet op mod en dør. Lamarthe gik hen og stillede sig ved siden af ham. Den tykke Fresnel, Georges de Maltry, baron de Gravil og grev de Marantin omringede fru de Burne, der var i færd med at skænke te. Hun så ud, som om hun var helt indesluttet i sin tilbederkrans.

Lamarthe henledte ironisk sin vens opmærksomhed på det og tilføjede:

"En krans uden juveler forresten – jeg er vis på, at hun gerne gav alle sine rhinstene for den brillant, der mangler."

"Hvilken brillant?" spurgte Mariolle.

"Bernhaus naturligvis, den smukke, den uimodståelige, den uforlignelige Bernhaus, som denne fest er arrangeret for og for hvem der er blevet udført det mirakel at få Massival til at lade sin *Dido* synge første gang her."

Skønt André ikke rigtig troede på, hvad den anden sagde, følte han alligevel en skærende sorg vokse frem i sig.

"Har hun kendt ham længe?" spurgte han.

"Å, nej, en halv snes dage allerhøjst. Men hun har under dette korte felttog gjort sig enestående anstrengelser og udfoldet vidundere af taktik. Hvis De havde været her, ville De have moret Dem kosteligt over det."

"Så – hvorfor det?"

"Hun traf ham første gang hos baronesse de Frémines. Jeg var med til den middag. Bernhaus er pot og pande der i huset, hvad De nok kan mærke, De behøver bare at se hen på ham i dette øjeblik. Lige i samme minut, som de blev forestillede for hinanden, begav vor skønne veninde, fru de Burne sig ud på krigsstien for at erobre den eneste saliggørende østriger. Og det lykkedes hende og det vil lykkes hende fuldstændigt, skønt den lille Frémines er hende langt overlegen i hensynsløs frækhed, i virkelig ligegyldighed og måske også i perversitet. Men fru de Burne er mere bevidst i sit koketteri, mere kvinde, dermed mener jeg *moderne* kvinde, det vil sige, at hun er uimodståelig, når hun vil besnære, fordi hun til bunds kender alle de kunstgreb, der hos hende erstatter den gammeldags, naturlige ynde. Kunstgreb er måske heller ikke en gang det rette ord, jeg skulle snarere sige æstetik, hun har den mest udprægede sans for kvindens æstetik. Dér er det, hele hendes magt ligger. Hun kender sig selv beundringsværdig godt, fordi hun synes bedre om sig selv end om alt andet, og hun tager aldrig fejl, når det gælder om at finde det bedste middel til at erobre en mand og til at stille sig således frem, at hun *må* fængsle."

Mariolle protesterede:

"Jeg tror, at De overdriver. Overfor mig har hun altid været meget naturlig og ukunstlet."

"Fordi naturlighed var det trick, der ville gøre sig bedst overfor Dem. I øvrigt er det aldeles ikke min hensigt at sige noget ondt om hende, jeg finder, at hun står over næsten alle sine lige, men de er blot ikke kvinder."

Massival slog et par akkorder an og bragte dem til tavshed. Fru de Bratiane sang musikdigtets anden del, hvori hun virkelig var en Dido, der var storslået pragtfuld i sin legemlige lidenskab og sanselige fortvivlelse.

Men Lamarthe havde ikke øjnene fra baronesse de Frémines' og grev de Bernhaus' *tête-à-tête*.

Så snart flyglets sidste skælven var døet bort i bifaldet, fortsatte Lamarthe ærgerlig og harmfuld, som om han havde begyndt en diskussion og svarede en eller anden modstander:

"Nej, de er ikke kvinder. De hæderligste iblandt dem er ubevidst onde i deres skamløse egenkærlighed. Jo bedre jeg lærer dem at kende, des mindre finder jeg hos dem den følelse af mild, tryg beruselse, som en rigtig kvinde bør forstå at indgyde os. De beruser nok, men samtidig hidser de nerverne, fordi de er forfalskede. Ja, det smager udmærket, men det er ikke som i gamle dage ægte vin. Ser De, kære, kvinderne er kun skabt og kommet til verden for to ting, som ene kan få deres sande, deres store, deres udmærkede egenskaber til at udfolde sig: kærligheden og barnet. Jeg taler som en rigtig spidsborger, hører De nok. Men disse væsener er ude af stand til at føle kærlighed og børn vil de ikke have; når de får et, så skyldes det ubehændighed, det er en ulykke og sidenefter en byrde. Nej, i sandhed – de er uhyrer."

Mariolle blev forbavset over den heftige tone, forfatteren talte i, og over den vrede, der flammede i hans øjne, og spurgte:

"Men hvorfor tilbringer De da halvdelen af Deres tid med at løbe efter deres skørter?"

Lamarthe svarede hurtigt:

"Hvorfor? Hvorfor? Fordi de interesserer mig for pokker! Og så ... og så ... ville De finde på at forbyde lægerne at gå ind på hospitalerne for at iagttage de syge? Den slags kvinder er for mig som en klinik."

Denne betragtning syntes at have beroliget ham og han tilføjede:

"Desuden tilbeder jeg dem, fordi de så fuldt ud tilhører deres tid. I grunden er jeg ikke stort mere mand, end de er kvinder. Når jeg løst har knyttet mig nogenlunde til en af dem, morer jeg mig med at afdække og undersøge alt det, der frastøder mig hos dem, og jeg gør det med samme nysgerrighed som en kemiker, der forgifter sig selv for at eksperimentere med sine giftstoffer."

Efter et øjebliks tavshed fortsatte han:

"På den måde bliver jeg aldrig for alvor betaget af dem. Jeg spiller deres spil, lige så godt som de selv, bedre end dem måske, og jeg drager nytte af det i mine bøger, mens de slet intet udbytte har af alt, hvad de gør. Er det ikke bevis på, at de er dumme! De er alle sammen kun tilløb, mislykkede, men henrivende tilløb, der, hvis de på deres maner har nogen følelse, kun opnår at græmme sig til døde af sorg, når de bliver gamle."

Efterhånden som han talte følte Mariolle, at en underlig tung stemning sænkede sig over ham, noget lignende som den fugtige vemod, hvormed en vedvarende regn formørker jorden. Han vidste godt, at den anden i det væsentligste ikke havde uret, men han ville dog ikke indrømme, at alt, hvad han sagde, var sandt.

Lidt ærgerlig gav han sig til at diskutere, ikke så meget for at forsvare kvinderne som for at bevise, at deres skuffede

stundesløshed skyldtes den moderne litteratur.

"I den tid, hvor digterne gjorde dem begejstrede og fik dem til at drømme," sagde han, "søgte de og troede i livet at finde det, som svarede til, hvad deres hjerte havde følt og længtes imod under læsningen. Men nu til dags bestræber I digtere jer for at fjerne alt, hvad der kan være poetisk og besnærende, og viser os kun den nøgne virkelighed uden nogen som helst mildnende udsmykning. Det er jo rimeligt, at når der ikke mere er kærlighed i bøgerne, så er der det heller ikke i livet. Det var jer, der digtede idealerne, og de troede på jeres digtning. Nu er I kun fotografer, der tager plader af virkeligheden, og bag jer har de givet sig til at tro på alle tings almindelighed."

Lamarthe, der altid morede sig, når han kunne komme til at diskutere om litteratur, begyndte på en indvending, da fru de Burne i det samme kom hen til dem.

Hun havde virkelig en af sine smukke dage, hun var henrivende klædt på og hendes øjne lyste udfordrende dristigt som altid, når hun vejrede kamp. Hun satte sig.

"Ja, se det er noget, jeg kan lide," sagde hun, "overraske to herrer, der taler sammen, uden at de taler for at more mig. De er forresten de eneste her, som det er interessant at høre på. Hvad er det, De diskuterer om?"

Uden at blive i mindste måde forlegen satte Lamarthe hende med et vist frækt galanteri ind i spørgsmålet. Derpå gentog han hele sin bevisførelse, men mere beåndet og vittigt, for som alle den slags berømtheder blev han, så snart en kvinde var til stede, opildnet af ønsket om at tage sig ud.

Hun morede sig straks over at høre grunden til striden og idet hun selv blev revet med af emnet, kastede hun sig ind i den

og forsvarede med megen ånd, finhed og slagfærdighed de moderne kvinder. Nogle sætninger, der for Lamarthe var uforståelige, om den hengivenhed og trofasthed, som selv de mest udprægede var i stand til, fik Mariolles hjerte til at banke, og da hun forlod dem for at gå hen og sætte sig ved siden af baronesse de Frémines, der hårdnakket holdt fast på Bernhaus, var Lamarthe og Mariolle aldeles bedårede af den kvindelige ynde og forførelseskunst, hun havde udfoldet, og erklærede hinanden, at hun var ganske ovenud henrivende.

"Se nu på dem!" sagde forfatteren.

Det var det store slag. Hvad talte østrigeren og de to damer mon nu om? Fru de Burne var kommet til lige i det øjeblik, da en *tête-à-tête* mellem to mennesker, selv om de synes om hinanden, begynder at blive ensformig, og hun afbrød dem ved med en indigneret mine at fortælle, hvad Lamarthe havde sagt. Alt dette kunne udmærket godt passe på baronesse de Frémines, det stammede fra hendes allersidste erobring og det blev nu gentaget foran en klog mand, der kunne høre og forstå. Det evige spørgsmål om kærligheden fængede på ny og husets herskerinde gjorde tegn til Lamarthe og Madolle, at de skulle komme over til dem. Så da samtalen blev højrøstet, kaldte hun alle de tilstedeværende til.

En almindelig, munter og lidenskabelig diskussion, hvor enhver gav sit besyv med, påfulgte. Fru de Burne sørgede for at være den åndfuldeste og morsomste af dem alle og fremsatte de mest pudsige anskuelser, som der skinnede en varm, måske kunstlet følelse igennem. Hun havde virkelig en af sine bedste dage, hun var livligere, klogere og smukkere end nogensinde før.

4

Så snart Mariolle havde forladt fru de Burne, forsvandt det trylleri, hendes nærværelse udøvede over ham, og han følte inde i sig og ude omkring sig, i sit legeme, i sin sjæl og i hele verden som en slags pludselig tomhed: den glæde over at leve, der i den senere tid havde besjælet ham og holdt ham oppe, var borte.

Hvad var der da sket? Intet, næsten intet. Hun havde lige på slutningen været uhyre kærlig imod ham og ved sit blik tydeligt sagt:

"For mig er der ikke andre her end Dem."

Alligevel havde han en følelse af, at hun havde afsløret noget for ham, som han helst ville have undgået at få at vide. Men det var heller ingenting, næsten ingenting og alligevel var han blevet lammet og forfærdet som en mand, der opdager, at en af hans forældre har gjort sig skyldig en mislig handling, ved at få at vide, at hun i disse tyve dage, disse tyve dage, som han havde troet, at hun lige som han havde givet fuldstændig, helt og holdent havde viet til deres unge, stærke kærlighed, havde genoptaget sin tidligere tilværelse, gjort så mange visitter, foretaget så mange skridt, udklækket så mange planer, begyndt på nye hæslige flirt-dueller, overvundet sine rivalinder, jaget efter mændene, med fornøjelse lyttet til komplimenter og udfoldet al sin ynde for andre end ham.

Allerede! Alt det havde hun gjort, allerede! Å, senere ville det ikke have overrasket ham. Han kendte verden og kvinderne og deres følelser, han var klog nok til at forstå andre og han ville aldrig være kommet med overdrevne fordringer eller ladet sig plage med utidige bekymringer. Hun var smuk, født, skabt til at

behage, til at modtage hyldest, til at høre på smiger. Blandt dem alle havde hun valgt ham og hun havde givet sig hen til ham, dristigt, kongeligt. Alligevel ville han være blevet ved med at være en taknemmelig slave af hendes luner og en taknemmelig tilskuer til hendes liv som fejret verdensdame. Men der var noget inden i ham, inde i den mørke hule på bunden af vor sjæl, hvor vore sarte og fineste følelser kryber i skjul, der led.

Det var naturligvis forkert af ham, men således havde han altid været, lige så langt, han kunne huske tilbage. Han vandrede alt for sentimentalt forsigtigt om i verden. Hans sjæls hud var for ømfindtlig. Derfra stammede den ensomhed, hvori han altid havde levet i sin frygt for at komme i berøring med andre og blive krænket. Han havde uret, for den slags krænkelser kommer næsten altid af, at man ikke kan finde sig i, ja, slet ikke kan gå ind på, at andres natur er helt forskellig fra ens egen. Han vidste det, han havde ofte lagt mærke til det, men han kunne ikke stemme den tone om, der klang gennem hans eget væsen.

Han havde jo i virkeligheden intet at bebrejde fru de Burne, for at hun havde holdt ham borte fra sit hjem og ladet ham skjule sig i de lykkefyldte dage, hun havde skænket ham, havde kun været for at narre alle nysgerrige blikke og bortvende al mistanke, så at hun senere desto sikrere kunne være hans. Hvad skulle så den sorg betyde, der var dukket frem i hans hjerte? Hvorfra kom den? Det måtte være, fordi han havde troet, at hun helt og holdent tilhørte ham, og at han nu havde set og mærket, at han aldrig ville kunne gribe og eje denne kvindes mangedobbelte overflade, der tilhørte alverden.

Han vidste forresten meget godt, at hele livet består af "omtrent'er", og indtil nu havde han altid forstået at resignere og ved en frivillig, sky afsondrethed at skjule sin misfornøjelse og sin mangel på tilfredsstillelse. Men han havde troet, at han denne gang endelig havde opnået dette "helt og holdent", som han bestandig havde håbet på og bestandig længtes efter. Men dette "helt og holdent" er ikke af denne verden.

Han tilbragte en trist aften, hvor han gennem sine betragtninger og bevisgrunde søgte at trøste sig og trænge det pinlige indtryk fra om formiddagen tilbage.

Da han var kommet i seng, voksede imidlertid dette indtryk i stedet for at tage af, og da han aldrig lod noget ligge uanalyseret i sig, søgte han tilbage til de mindste ting, der kunne være årsagen til disse nye, pinefulde fornemmelser i hans hjerte. De kom og gik som små iskolde vindpust og vakte midt i hans kærlighed en lidelse, der endnu var fjern og svag, men alligevel ængstende ligesom de ubestemmelige hovedsmerter, der fremkaldes af en trækvind og er et truende varsel om skrækkelige anfald.

Han forstod først nu, at han var skinsyg, ikke alene som en glødende tilbeder, men som en, der forsvarer sin ejendom. Så længe han endnu ikke havde set hende mellem andre mænd, havde han ikke kendt denne følelse, som han nok havde forudset ville komme, men som han havde tænkt sig forskellig, meget forskellig fra, hvad den var blevet. Ved at finde sin elskerinde, som han i disse deres første, hyppige og hemmelige stævnemøders dage, i denne de første favntags tid, der helt burde være afsondrethed og glødende henrykkelse, havde tænkt sig opfyldt af ham alene, ved at finde hende endnu mere

lidenskabelig optaget af sit tidligere, overfladiske koketteri og af den bortødslen af sig selv til alle og enhver, der ikke kan lade stort blive tilbage til den foretrukne, følte han sig endnu mere legemligt end sjæleligt skinsyg, ikke i ubestemt almindelighed som en ulmende feber, men under en ganske bestemt form, for han tvivlede om hende.

Til at begynde med var hans tvivl rent instinktmæssigt som en slags mistillid, der havde sneget sig ind i hans årer mere end i hans tanker og var affødt af den næsten fysiske misfornøjelse, en mand føler, når han ikke er sikker på den kvinde, han elsker. Efter at han først således havde tvivlet, gik han over til at fatte mistanke.

Hvad var han for hende, når alt kom til alt? Den første elsker eller den tiende? Mandens, hr. de Burnes umiddelbare efterfølger eller Lamarthes, Massivals og Georges de Maltrys efterfølger og måske Bernhaus' forgænger? Hvad vidste han om hende? At hun var henrivende smuk, elegantere end nogen anden kvinde, intelligent, fin og åndfuld, men skiftende, hurtigt træt, lunefuld og blaseret, væsentligt forelsket i sig selv og frem for alt en umættelig kokette. Havde hun haft en elsker – eller elskere – før ham? Hvis hun ingen havde haft, ville hun så have givet sig hen med den dristighed? Hvorfra skulle hun have fået mod til midt om natten, i en fremmed kro, at lukke døren op til hans værelse? Eller ville hun så let have indladt sig på at møde ham i det lille hus i Auteuil? Førend hun var gået ind på det, havde hun blot stillet et par spørgsmål, der viste, at hun måtte være en forsigtig og erfaren kvinde. Han havde svaret som en betænksom mand, der er vant til den slags møder, og

ligestraks havde hun sagt: "Ja," tillidsfuld, åbenbart beroliget i tanken om tidligere eventyr af lignende art.

Med hvilken rolig myndighed havde hun ikke banket på den lille port, han stod og ventede bag, svimmel og med hamrende hjerte! Og den måde, hun var kommet ind på, uden at være det mindste forvirret og udelukkende optaget af, hvorvidt der i husene omkring kunne være nogen, der kendte hende! Hvor havde hun ikke straks følt sig hjemme på dette mislige sted, der var lejet og møbleret med hendes hengivelse for øje! Mon selv den modigste kvinde, der følte sig hævet over den gængse moral og foragtede alle fordomme, ville kunne have bevaret denne ro, når hun trængte ind i alt det ukendte, som det første stævnemøde måtte rumme for hende, den uerfarne?

Den åndelige forvirring, den legemlige tøven, den uvilkårlige frygt, som holder fødderne, der ikke ved, hvad de går hen til, tilbage – ville hun ikke have følt alt det, hvis hun ikke havde været erfaren i den slags elskovsudflugter og hvis vanen ikke allerede havde afstumpet hendes medfødte blufærdighed?

Ophidset af den irriterende, uudholdelige feber, som sjælens bekymringer udklækker i sengens varme, lå Mariolle og kastede sig omkring og lod sig rive med af sin tvivl ligesom en mand, der glider ned ad et skråplan. Af og til forsøgte han at bryde kæden og standse sine tankers logiske rækkefølge; han ledte og det lykkedes ham at finde rigtige og beroligende betragtninger, men der blev altid tilbage en spire af frygt, hvis vækst han ikke kunne hindre.

Og hvad havde han så egentlig at bebrejde hende? Intet andet, end at hun ikke var ligesom han, at hendes opfattelse af

livet ikke var den samme, at hun ikke i sit hjerte ejede et følelsesinstrument, der var stemt nøjagtigt som hans.

Så snart han vågnede næste dag, voksede længslen efter at se hende og i hendes nærhed få sin tillid til hende bestyrket frem i ham som en sult. Utålmodig ventede han på, at klokken skulle blive så mange, at han kunne aflægge hende sin første officielle visit.

Da hun så ham komme ind i den lille dagligstue, hvor hun kun modtog sine fortrolige venner og hvor hun sad og skrev nogle breve, rejste hun sig og gik ham i møde med fremstrakte hænder.

"Nej, god dag, min kære, kære ven," sagde hun i en tone, der røbede en så levende og oprigtig glæde, at alt det grimme, som han havde tænkt, og som endnu kastede sin skygge over hans sind, dunstede bort ved denne modtagelse.

Han satte sig ved siden af hende og gav sig straks til at tale om den måde, hvorpå han elskede hende, for det var ikke den samme som tidligere. Han lod hende ømt forstå, at der her på jorden er to slags forelskede, de, som brænder i vanvittigt begær, men hvis hele glød falder til jorden, efter at de har opnået, hvad de ville, og de, som gennem besiddelsen kun bliver endnu mere underkastede, fordi den sanselige kærlighed hos dem blander sig med den ulegemlige og uudsigelige higen, der undertiden i et mandshjerte' kan gå imod en kvinde, og udruger den fuldendte og kvalfulde kærligheds store slaveri.

Ja, altid kvalfuld, hvor lykkelig den så end er, for intet kan, selv ikke i de aller fortroligste timer, stille den tørst efter *hende*, som vi uafladeligt lider under.

Fortryllet og taknemmelig lyttede fru de Burne til hans ord, og efterhånden som hun hørte på ham, blev hun revet med, ligesom man i teatret bliver revet med af den skuespiller, der går helt op i sin rolle, når da denne rolle i sig selv rører én som et ekko af éns eget liv. Det var også et ekko, en oprigtig lidenskabs betagende ekko, men det var ikke inde i hende, at denne lidenskab råbte. Alligevel var hun så glad over at have vakt denne følelse, så glad over, at den netop var vakt i en mand, som var i stand til at udtrykke den på den måde, en mand, som afgjort i høj grad behagede hende, som hun virkelig følte sig knyttet til, og som hun mere og mere længtes imod, ikke fordi han stillede hendes sanser eller fyldte hendes sjæl, men fordi han smigrede det inderste hemmelighedsfuldt kvindelige i hendes væsen, der hungrede efter kærlighed, hyldest og slaveri. Hun var så glad, at hun havde lyst til at kysse ham, til at give ham sin mund, til at give sig helt, blot for at han skulle blive ved at tilbede hende på samme måde.

Uden hykleri og uden falsk blufærdighed svarede hun ham med den kloge finfølelse, enkelte kvinder er udrustet med, og lod ham forstå, at han også havde gjort store fremskridt i hendes hjerte. Og da der tilfældigvis den dag ikke kom visitter, blev de, lige indtil mørket faldt på, siddende alene sammen i hendes stue. De talte hele tiden om deres kærlighed, og kærtegnede hinanden med ord, der ikke betød det samme for deres sjæle.

Lamperne var lige blevet bragt ind, da fru de Bratiane blev meldt. Mariolle trak sig tilbage, og da fru de Burne fulgte ham ud i den forreste dagligstue, spurgte han hende:

"Hvornår ses vi igen hos os selv?"

"Kan De fredag?"

"Ja, selvfølgelig. Hvilken tid?"

"Som sædvanlig. Klokken tre."

"Altså på fredag. Farvel. Jeg tilbeder Dem!"

I de to dages venten, der skilte ham fra deres møde, havde han en sådan fornemmelse af tomhed, at han aldrig havde følt noget lignende. Han længtes mod en kvinde og der eksisterede intet uden hende og det, at denne kvinde ikke var langt borte, at han vidste, hvor hun var, og at kun de én gang vedtagne sociale former hindrede ham i hvert øjeblik at opsøge hende og leve i hendes nærhed, gjorde, at han var lige ved at blive rasende i sin ensomhed, i denne uendelige sammenkæden af minutterne, der undertiden kan gå så langsomt, i denne absolutte umulighed af at kunne opnå noget, der dog var så let.

Han indfandt sig tre timer for tidligt til stævnemødet om fredagen, men den tanke at vente dér, hvor hun skulle komme, lettede ham og gjorde ham mindre nervøs. Han havde allerede lidt så meget ved at vente hende dér, hvor hun ikke ville komme.

Længe førend de tre længselsfuldt ventede slag havde lydt, stillede han sig til rette bag døren, og da han endelig hørte klokken slå tre, kom han til at ryste af utålmodighed. Der gik et kvarter. Forsigtigt lukkede han døren lidt op og stak hovedet frem for at se ud på gaden. Den lå øde og tom i hele sin udstrækning. Minutterne gik med en pinefuld langsomhed. Gang på gang trak han sit ur frem og da viseren endelig var nået halv, havde han indtrykket af, at han i en uendelig tid havde stået på den samme plet. Pludselig opfangede hans øre en let raslen mod brostenene og den behandskede hånds lette

banken på døren fik ham til at glemme al sin angst, mens en varm strøm af taknemmelighed skød op i ham.

Lidt forpustet sagde hun:

"Jeg kommer vist meget for sent."

"Å nej, ikke så meget."

"Tænk Dem, det var lige ved, at jeg ikke var kommet. Jeg havde en masse fremmede og jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulle bære mig ad med at få dem alle på døren. Sig mig en gang, har De opgivet Deres rigtige navn her?"

"Nej. Hvorfor spørger De om det?"

"For at kunne sende Dem et telegram, hvis jeg en gang blev forhindret i at komme."

"Jeg kalder mig Nicolle."

"Det er godt. Jeg skal nok huske det … Du gode Gud, hvor er her dejligt i denne have!"

Blomsterne, der stadig blev vedligeholdte, fornyede og forøgede af gartneren, så, at hans kunde uden indvendinger betalte de priser, der blev forlangt, smykkede plænen med flere store, mangefarvede figurer.

Hun standsede ved en bænk, der stod foran et bed med heliotroper, og sagde:

"Lad os sætte os lidt her. Jeg har en forfærdelig morsom historie at fortælle Dem."

Og hun fortalte ham om en splinterny skandale, som optog hende i allerhøjeste grad. Der blev sagt, at fru Massival, komponistens tidligere elskerinde, som han havde giftet sig med, ude af sig selv af skinsyge var trængt ind hos marquise de Bratiane en aften, da der var selskab. Marquisen stod og sang og Massival sad og akkompagnerede hende. Der var blevet en

frygtelig scene. Italienerinden var blevet rasende og gæsterne havde, da deres overraskelse først havde sat sig, moret sig kongeligt.

Massival, som var blevet aldeles forfjamsket, havde forsøgt at slæbe sin kone med sig, men hun havde slået ham i ansigtet, flået ham i hår og skæg, bidt ham og revet hans klæder itu.

Hun klyngede sig så krampagtigt fast til ham, at han ikke kunne røre sig, mens Lamarthe og to tjenere, der ved støjen var kommet løbende til, havde anstrengt sig for at befri ham for furiens tænder og klør.

Først da ægteparret var kommet af sted, var der igen blevet ro. Fra det øjeblik havde komponisten været usynlig, mens Lamarthe, der havde overværet hele scenen, på den mest uimodståelige komiske måde gengav den over alt.

Fru de Burne var så ivrig og ophidset, at hun ikke kunne tænke på andet. De to navne, Massival og Lamarthe, der stadig kom igen på hendes læber, irriterede Mariolle.

"Hvornår har De fået det at vide?" spurgte han.

"Det er ikke en time siden."

Han tænkte bittert:

"Det er altså derfor, hun kommer for sent."

Så spurgte han:

"Skal vi gå ind?"

Lydig og adspredt mumlede hun:

"Ja, det kan vi godt."

Da hun efter kun en times forløb, for hun havde meget travlt, var gået fra ham, gik han alene tilbage ind i det lille ensomme hus og satte sig på en lav stol i soveværelset. Det var, som om indtrykket af, at han ikke havde ejet hende mere, end om hun

slet ikke var kommet, i hele hans væsen, i hele hans sjæl havde efterladt et sort hul, som han forgæves søgte at se til bunds i. Han så intet, han forstod intet, intet mere. Selv om hun ikke havde undgået hans kys, så var hun dog ved en mystisk mangel på vilje til at være hans gledet ud af hans kærligheds favn. Hun havde ikke vægret sig, hun havde intet afslået ham. Men han syntes, at hendes hjerte ikke var kommet med hende. Det var blevet eller andet sted meget langt borte, hvor det var optaget af en masse små ting.

Han mærkede nu klart, at han elskede hende lige så meget med sine sanser som med sin sjæl, mere måske. Den skuffelse, han følte over sine unyttige kærtegn, gav ham en brændende lyst til at løbe efter hende, til at få hende med tilbage, til at eje hende på ny. Men hvorfor? Til hvad nytte? Hendes alt for bevægelige tanker var jo andetsteds denne dag! Han måtte altså vente til den dag og de timer kom, da hans flygtige elskerinde blandt sine andre luner fik det at være forelsket.

Langsomt og træt, med tunge skridt, nedslåede øjne og led og ked af livet, gik han hjem. Og han tænkte på, at de ikke havde aftalt noget nyt stævnemøde, hverken hos hende eller andetsteds.

5

Indtil vinterens begyndelse kom hun omtrent regelmæssigt til deres stævnemøder. Regelmæssigt, men ikke præcist.

I de tre første måneder var hun som oftest mellem tre kvarter og to timer forsinket. Da efterårsregnvejret tvang Mariolle til at stå og vente under en paraply med fødderne i sølet og rystende af kulde, lod han bygge en slags træ-kiosk, en overdækket og tillukket lille pavillon lige bag ved havedøren, så at han slap for at få en forkølelse på halsen, hver gang de skulle mødes.

Træernes løv var faldet og dér, hvor roserne og de andre blomster havde udfoldet sig, var nu høje og brede bede med hvide, lyserøde, lilla, purpurfarvede og gule krysantemer, som sendte deres fornemme, krydrede, lidt ramme og lidt triste sensommer-vellugt ud i den fugtige luft, der var tung af den vemodige duft fra regnen, som faldt på de visne blade. Foran døren til det lille hus dannede en samling sjældne, kunstigt udviklede og forstørrede sorter et maltakors i sarte, skiftende farver. Det var en opfindelse af gartneren, og Mariolle kunne aldrig mere gå forbi dette bed, hvor alle de nyeste og mest overraskende arter bredte sig, uden at hans hjerte snørede sig sammen ved tanken om, at dette blomsterkors så ud, som om det dækkede over en grav.

Han kendte nu ud og ind den lange ventetid i den lille kiosk bag ved døren. Regnen faldt på det stråtækte tag og trillede i dråber ned langs bræddernes sammenføjninger. Hver gang, han måtte stå dér og vente, anstillede han de samme betragtninger, begyndte forfra på de samme ræsonnementer og

gennemlevede på ny de samme forhåbninger, de samme ængstelser og den samme modløshed.

Det var for ham som en stadig kamp, en evindelig, udmattende, moralsk kamp med noget, han ikke kunne få fat på, noget, som måske slet ikke eksisterede: kærligheden i dette kvindehjerte.

Den ene gang, når hun kom, kunne hun være lattermild og oprømt. Hun havde da først og fremmest lyst til at passiare og hun satte sig straks til rette uden at tage sin hat og sine handsker af, uden at tage sløret væk fra ansigtet og uden så meget som at kysse ham. Det faldt hende overhovedet på sådanne dage slet ikke ind at kysse ham. Hun havde hovedet fuldt af en masse andre ting, der forekom hende ganske anderledes fængslende end den tanke at byde sine læber frem, for at en forelsket, som var helt syg af fortvivlet elskov, kunne kysse dem. Han satte sig ved siden af hende med munden og hjertet fulde af hede elskovsord, der ikke blev udtalt. Han hørte på hende, han svarede hende, og idet han lod, som om han interesserede sig meget for det, hun fortalte ham, forsøgte han sommetider på at tage hendes hånd, som hun roligt og venskabeligt, åbenbart uden at tænke over det, lod ham beholde.

Den næste gang var hun langt kærligere og gjorde indtryk af at tilhøre ham mere; men han, der så på hende med urolige og skarpsynede øjne, så og gættede, at denne forholdsvise ømhed kun var en følge af, at intet andet den dag havde beskæftiget og afledet hendes tanker. Og næsten endnu mere følte han sin afmagt og forstod, at han aldrig ville kunne erobre hende helt.

Hendes stadige upræcished viste i øvrigt Mariolle, hvor lidt hun længtes efter deres møder. Man skynder sig til det, man elsker, til det, der morer én, til det, der tiltrækker én; men man kommer altid tidsnok til det, man ikke bryder sig videre om, og alt tjener til påskud for at forsinke og afbryde éns gang og udskyde det lidt pinlige øjeblik. Atter og atter kom han uvilkårligt til at drage en sammenligning med sig selv. Om sommeren fik tanken om det kolde vand ham til at fremskynde sin påklædning, for at han hurtigst muligt kunne komme hen og få sin douche, mens han om vinteren, når det frøs, havde så mange småting, han skulle gøre hjemme, inden han kom af sted, at han altid kom en time senere på badeanstalten end sædvanlig. Deres stævnemøder i Auteuil betød for hende det samme som disse vinter-doucher for ham.

I den senere tid gjorde hun oven i købet deres samvær sjældnere og sjældnere, opsatte deres møde til næste dag, lod ham i sidste øjeblik ved et telegram vide, at hun var forhindret, og syntes ligefrem at gå på jagt efter påskud til at blive borte; det lykkedes hende altid at finde et eller andet, som lød meget sandsynligt, men som hensatte ham i en sådan tilstand af legemlig og moralsk nervøs ophidselse, at det næsten var uudholdeligt.

Hvis hun på en eller anden måde havde vist sig køligere eller havde ladet ham forstå, at hun begyndte at blive træt af hans lidenskab, som hun stadig så og følte vokse, ville han måske være blevet irriteret og derefter først krænket, så modløs og til sidst sløv og rolig. Men hun syntes tværtimod at slutte sig mere til ham end nogensinde før. Hun viste ham, at hun følte sig endnu mere smigret over hans kærlighed og var endnu mere

ivrig efter at bevare den, uden at hun dog besvarede den anderledes end ved at foretrække ham på en så venskabelig måde, at det opvakte alle hendes andre beundreres skinsyge.

Hun kunne aldrig få ham tit nok hjem til sig, og i det samme telegram, hvori hun meddelte ham, at hun var forhindret i at komme til Auteuil, bad hun ham altid indtrængende om at spise til middag hos hende eller se op til hende om aftenen. I begyndelsen havde han betragtet disse indbydelser som en slags skadeserstatninger, men det varede ikke længe, inden han forstod, at hun satte meget mere pris på at se ham end nogen af de andre, og at hun virkelig længtes efter ham, efter hans tilbedende ord, hans forelskede blikke, hans ømhed, der svøbte sig tæt og inderligt om hende, og hele det diskrete kærtegn, som hans nærværelse udtrykte. Hun behøvede ham, ligesom et afgudsbillede for virkelig at blive gud behøver tro og bønner. I sit tomme kapel er det kun en udskåret træfigur. Men hvis kun en eneste troende træder ind i helligdommen og beruset af sin tro knæler, tilbeder, anråber og bønfalder i glødende andagt, bliver det straks lig med Brahma, Allah eller Jesus, for ethvert elsket væsen er en slags gud.

Fru de Burne følte sig mere end nogen anden skabt til denne fetisch-rolle, til den opgave, som naturen har tildelt kvinderne: at lade sig tilbede og efterstræbe og at triumfere over mændene med deres skønhed, ynde, tiltrækning og koketteri.

Hun var fuldt ud det levende, skrøbelige, overlegne, fordringsfulde og hovmodige afgudsbillede, som mændenes tilbedende dyrkelse ophøjer til en guddom.

Imidlertid tog hun ikke i betænkning at lade alle og enhver se det venskab og den forkærlighed, hun nærede for Mariolle,

uden at bryde sig om, hvad man kunne finde på at sige, og måske med et hemmeligt ønske om at ærgre og opflamme de andre. Hver gang, en af dem kom op hos hende, kunne han være vis på at finde Mariolle der, som oftest anbragt i en stor lænestol, som Lamarthe kaldte "degnens sæde", og hun følte en oprigtig glæde ved at være alene med ham en hel aften igennem og passiare med ham eller høre ham tale.

Hun fik efterhånden smag for dette fortrolige liv, som han var den første, der lærte hende, for dette stadige samvær med en behagelig, oplyst og kundskabsrig ånd, som hun lige så fuldstændigt rådede over, som over alle de andre nipsting, der flød rundt omkring på bordene. Til gengæld lod hun ham lidt efter lidt få mere indblik i hendes eget væsen og i hendes hemmelige tanker og betroede sig til ham med den tillid, som det er lige så dejligt at kunne vise som at modtage. I hans selskab følte hun sig friere, oprigtigere og mere sig selv, end når de andre var til stede, og af den grund kom hun til at holde mere af ham. Hun havde også det indtryk, som kvinderne sætter så megen pris på, at hun virkelig gav noget og betroede alt, hvad hun kunne skille ud fra sig selv, i en andens hænder, noget, som hun aldrig før havde gjort.

Det var for hende meget, men for ham var det lidt. Han ventede og håbede bestandig på det sidste store tøbrud, der får sjælen til at udlevere sig gennem legemets kærtegn.

Disse kærtegn syntes hun at betragte som overflødige, generende og nærmest besværlige. Hun fandt sig i dem, ikke ufølsom, men hurtigt trættet, og denne træthed gik snart over til kedsomhed.

Selv de letteste, de mest ubetydelige kærtegn lod til at gøre hende nervøs. Når han i samtalens løb tog en af hans hænder for at kysse hendes fingre, som han beholdt lidt imellem sine læber og inddrak med en svag sugning, som om det var sukkergodt, var det ligesom om hun kun havde den tanke at tage den bort, og hele hendes arm spændtes i en hemmelig anstrengelse for at trække hånden tilbage.

Når han, idet hun skulle gå, på hendes nakke mellem halslinningen og hårets gyldne dun trykkede et kys, hvori han under folderne i stoffet, der sluttede tæt om hendes hud, søgte efter hendes legemes duft, gjorde hun altid en let, tilbagevigende bevægelse og prøvede næsten umærkeligt på at trække sin hud bort under denne fremmede mund.

Han mærkede det som et knivstik og han gik sin vej med sår, der i hans kærligheds ensomhed blev ved at bløde. Hvor kunne det være, at hun ikke idet mindste havde haft den periode af blind betagelse, der næsten hos alle kvinder følger ovenpå en frivillig og uegennyttig legemlig hengivelse? Den er ofte kort og afløses tit først af træthed og derefter af lede. Men det er sjældent, at den slet ikke indfinder sig, ikke en time, ikke en dag! Denne elskerinde havde ikke gjort ham til sin elsker, men til en slags forstående kammerat.

Hvad beklagede han sig over? De, som giver sig helt, giver måske ikke så meget?

Han beklagede sig heller ikke; han var bange. Han var bange for den anden, for ham, som en skøn dag ville komme, som hun ville møde i morgen eller i overmorgen, som, kunstner, videnskabsmand, officer, gøgler, hvad han så var, var født til at tækkes hendes kvindeøjne og behage hende uden nogen som

helst anden grund, end at han var ham, ham, som for første gang ville få hende til at føle en bydende længsel efter at åbne sine arme.

Han var allerede skinsyg på fremtiden, ligesom han i enkelte øjeblikke havde været skinsyg på den ukendte fortid.

Imidlertid begyndte alle den unge frues fortrolige venner at blive skinsyge på ham. De snakkede indbyrdes om dem og kom endogså i hendes nærværelse med forsigtige og dunkle hentydninger. Nogle mente, at han var hendes elsker. Andre, der hældede til Lamarthes anskuelser, hævdede, at hun, som altid, kun morede sig med at få ham til at gå fra sans og samling for at ærgre dem og gøre dem rasende, det var det hele! Hendes fader blev betænkelig og tillod sig nogle formaninger, som hun afvisende hørte på. Jo mere hun mærkede rygterne vokse frem omkring sig, desto mere bestræbte hun sig i en besynderlig modsigelse til hele hendes øvrige forsigtige liv for åbenlyst at stille sin forkærlighed for Mariolle til skue.

Han blev lidt ængstelig ved al denne sladder og han talte til hende om den.

"Jeg er fuldstændig ligeglad!" erklærede hun.

"Det kunne jeg forstå, hvis De virkelig for alvor elskede mig."

"Elsker jeg Dem ikke, min ven?"

"Ja og nej. De elsker mig her i Deres hjem, men når vi er andetsteds, elsker De mig ikke mere. Jeg ville foretrække, at det modsatte var tilfældet, både for Deres egen og for min skyld."

Hun gav sig til at le, idet hun mumlede:

"Herregud, man gør, hvad man kan."

Han fortsatte:

"Hvis De vidste, hvor alle de anstrengelser, jeg gør for at puste liv i Dem, tager på mig! Jeg har snart en følelse af, at jeg vil omslynge noget ugribeligt, og snart, at jeg favner et stykke is, der gennemisner mig, idet det smelter i mine arme."

Hun svarede ikke, det var et emne, hun helst ville undgå, og hun stillede den adspredte mine op, som hun ofte mødte med i Auteuil.

Han turde ikke trænge mere ind på hende. Han så på hende, som man ser på en kostbar museumsgenstand, der højligt frister en kender, men som man ikke kan tage med sig hjem.

Hans dage og hans nætter rummede kun timer, fulde af lidelse, for han levede med den tanke, eller rettere den følelse – for det var en følelse mere end en tanke – at hun var blevet hans uden at blive hans, at han havde erobret hende, men at hun alligevel var fri, at han havde taget hende, men at hun var uindtagelig. Han levede i hendes nærhed, ganske tæt ved hende, uden at komme helt ind til hende, og han elskede hende som en vanvittig med hele sin sjæls og hele sit legemes umættede begær.

Ligesom han havde gjort i begyndelsen af deres forhold, gav han sig til at skrive til hende. En gang havde han med blækkets hjælp overvundet hendes dyds første forsvar, måske kunne han nu også ved den samme hjælp besejre denne sidste hemmelige modstand. Han lod nogen tid gå hen mellem hvert af sine besøg og gentog i stedet for i næsten daglige breve, i hvilken grad han var fortvivlet over det frugtesløse i de anstrengelser, hans kærlighed gjorde sig. Af og til, når han havde været meget veltalende, meget lidenskabelig eller meget forpint, svarede hun ham. Hendes breve, som, hvad der skulle være originalt,

var daterede: midnat, klokken ét, klokken to, klokken tre nat, var klare, tydelige, gennemtænkte, overbærende, opmuntrende og på samme tid fortvivlende. Hun ræsonnerede aldeles udmærket, var åndrig og kunne til tider endog udtrykke stemninger. Men selv om han læste hendes breve nok så mange gange og måtte indrømme, at de var velskrevne, rigtige, kloge, indtagende og smigrende for hans mandlige forfængelighed, så så han alligevel tydeligt, at der ikke var noget af hendes hjerte i dem, ikke mere end i de kys, som hun gav ham i det lille hus i Auteuil.

Han prøvede på at udgranske hvorfor, og efterhånden som han læste hendes breve, lærte dem udenad og endte med at kende dem til bunds, fandt han grunden, for man trænger altid dybest ind i menneskene gennem det, de skriver. Ordene kan blænde og skuffe, fordi de ledsages af ansigtets vekslende udtryk, fordi man ser dem komme over læberne, og læberne frister og øjnene dårer. Men de sorte ord på det hvide papir er sjælen i hele dens nøgenhed.

Manden, der er vant til med pennen at behandle alle slags sager i livet, lærer ofte ved veltalende sætninger og professionelle vendinger at skjule sin egen natur bag en upersonlig, forretningsmæssig eller litterær stil. Men kvinden skriver i reglen kun for at tale om sig selv og lægger derfor lidt af sig selv ind i hvert ord. Hun forstår slet ikke at besmykke sine tanker, men åbenbarer sig helt og holdent i sine udtryks uskyldighed. Han tænkte på de korrespondancer og memoirer, der skyldes berømte kvinder. Hvor tegner de ikke sig selv tydeligt, hvad enten de er litterært affekterte, åndfulde eller sentimentale! Hvad der især slog ham i fru de Burnes breve, var,

at der aldrig var det mindste spor af følsomhed i dem. De var skrevet af en kvinde, der ikke elskede og ikke følte.

Han huskede andre breve, han havde fået. En ret ordinær kvinde, som han havde mødt på en af sine rejser og stået i forhold til i tre måneder, havde tilskrevet ham de mest vidunderlige skælvende breve, der var fulde af originalitet og skønhed. Han var endog blevet forundret over den smidighed, farverige elegance og forskellighed, der var i hendes sætninger. Hvorfra havde hun denne evne? Hun havde den ganske simpelt, fordi hun var følsom. En kvinde udarbejder aldrig sine breve, hun lader sig diktere af sine stemninger, hun finder aldrig på at give sig til at blade i et leksikon. Hvis hun føler meget stærkt, så udtrykker hun sig rigtigt, uden at hun behøver at gøre sig umage, og uden at det koster hende det ringeste besvær. Hendes breve rummer hendes natur ubesmykket.

Det var netop sin elskerindes ubesmykkede natur, som han anstrengte sig for at udgranske gennem de linjer, hun skrev til ham. Hendes breve var altid kloge og venlige. Men hvor kunne det være, at hun aldrig fandt noget andet at sige. Ham? Han fandt jo altid for hende ord, der glødede og brændte som kul!

Når tjeneren kom med hans post, så han med et hastigt blik efter, om den længselsfuldt ventede skrift var på en af konvolutterne, og så snart han havde genkendt den, blev han grebet af en uvilkårlig bevægelse, og hans hjerte gav sig til at banke.

Han strakte hånden ud og tog brevet. Han så igen på adressen og rev så konvolutten op. Hvad havde hun at sige ham? Ville ordet "elske" stå der? Hun havde endnu aldrig skrevet til ham eller sagt ham, at hun elskede ham uden at bruge en

eller anden tilføjelse. – "Jeg elsker Dem meget" – "Jeg elsker Dem meget mere end før" – "Ved De da ikke, at jeg virkelig elsker Dem?"

Han kendte dem, alle disse formler, der intet siger, fordi de siger for meget. Kan der eksistere grader i éns kærlighed? Kan man dømme om, hvorvidt man elsker meget eller lidt? Elske meget – hvor er det at elske lidt! Man elsker eller man elsker ikke, intet mere og intet mindre. Det kan man ikke udvikle. Man kan ikke finde på noget eller sige noget ud over dette ene ord. Det er kort, det er alt. Det bliver éns legeme, éns sjæl, hele éns liv. Man føler det, som man føler blodets varme, man indånder det, som man indånder luften, man bærer det i sig, som man bærer sin tanke, for det bliver éns alt, éns eneste tanke. Der eksisterer intet andet end det. Det er ikke et ord, det er en uforklarlig tilstand, der bliver symboliseret med nogle bogstaver. Hvad man så end gør, så foretager man sig intet, ser intet, føler intet, nyder intet og lider intet som før.

Mariolle var blevet dette lille ords bytte, og hans blik løb hen over linjerne for at finde åbenbaringen af en kærlighed, der var som hans egen. Han fandt nok af udtryk, der kunne få ham til at sige til sig selv: "Ja, hun elsker mig virkelig," – aldrig ét, som kunne få ham til at udbryde: "Hun elsker mig!" Hun fortsatte den smukke og poetiske roman, der var begyndt ved Mont Saint-Michel. Det var kærligheds-litteratur, ikke kærlighed.

Når han var færdig med at læse og læse om igen, lagde han de tilbedte og fortvivlende sider ned i den skuffe, hvor han gemte hendes breve, og satte sig i sin lænestol, hvor han allerede havde tilbragt så mange drøje timer.

Da der var gået nogen tid, svarede hun mindre ofte. Hun var formodentlig blevet lidt træt af altid at skulle finde på nye sætninger for at sige de samme ting. Hun havde i øvrigt en overgang, hvor hun tog ivrigt del i selskabslivet. Andre havde med det tillæg af lidelse, som de mindste, ubehagelige småting volder hjertet, følt denne forlystelsesfeber spire frem hos hende.

Der var usædvanlig mange fester den vinter. En fornøjelsesrus havde grebet Paris; hele natten igennem rullede drosker og selvejervogne gennem gaderne, og bag de optrukne ruder skimtedes lyse, elegante toiletter. Hele byen morede sig, der blev ikke talt om andet end om teaterforestillinger, baller, matinéer og soiréer. Som ved en epidemi bredte smitten sig til alle samfundsklasser, og fru de Burne blev angrebet som de andre.

Det begyndte med, at hun på et bal i det østrigske gesandtskab havde vakt opsigt ved sin skønhed. Grev de Bernhaus havde nemlig bragt hende sammen med gesandtens frue, fyrstinde de Malten, der straks blev overordentlig indtaget i hende. I løbet af kort tid blev hun fyrstindens fortrolige veninde og udstrakte gennem hende med utrolig hurtighed sine forbindelser til aristokratiet og den diplomatiske verden. Hendes ynde, hendes forførelseskunst, hendes klogskab og hendes sjældne kultur fik hende i en håndevending til at sejre, bragte hende i mode og skød hende frem i første række; Frankrigs fornemste damer lod sig indføre hos hende.

Hver mandag holdt en lang række vogne med våben på vogndørene langs fortovet i Rue du Général-Foy, og tjenerne var lige ved at gå fra koncepterne, de forvekslede hertuginder med

marquiser og grevinder med baronesser, når de henne fra dørene skulle udslynge de stolt klingende navne.

Det steg hende til hovedet. Komplimenterne, indbydelserne, den megen hyldest, følelsen af at være blevet en af de udvalgte, som Paris fejrer, smigrer og tilbeder, så længe deres berømmelse varer, glæden ved således at blive forkælet, beundret, feteret og søgt fra alle sider fik et hidsigt anfald af snobberi til at bryde ud i hendes sjæl.

Hendes kunstner-klike prøvede på at kæmpe imod det, og denne revolution hidførte en inderlig alliance mellem hendes tidligere venner. Selv Fresnel blev taget til nåde og indrulleret som en magt i dette forbund, og Mariolle blev sat i spidsen, da de alle kendte den indflydelse, han havde på hende, og det venskab, hun nærede for ham.

Men han så hende flagre ind i denne smigrende, mondæne berømmelse som et barn, der ser den røde ballon, hvis tråd, det har sluppet, flyve op i luften og forsvinde.

Det forekom ham, at hun flygtede for ham ud i en elegant, broget og dansende mængde, bort, langt bort fra den mægtige, hemmelige lykke, som han så inderligt havde håbet på, og han blev skinsyg på alt og alle, på mændene, kvinderne og de døde ting. Han afskyede hele det liv, hun førte, alle de mennesker, hun så, alle de fester, hun gik til, ballerne, koncerterne, teatrene, for alt det tog hende stumpevis fra ham og slugte hendes dage og hendes aftener, så at det kun var få og sjældne fritimer, hun kunne ofre deres fortrolighed. Han led så voldsomt under dette indædte nag, at han var lige ved at blive syg. En dag mødte han hos hende med et så fortrukket ansigt, at hun spurgte:

"Hvad er der dog i vejen med Dem? De har forandret Dem og De bliver magrere."

"Der er det i vejen, at jeg elsker Dem for højt," sagde han.

Hun tilkastede ham et taknemmeligt blik:

"Man kan aldrig elske for højt, min ven."

"Og det siger De?"

"Ja, vist så."

"Forstår De da ikke, at jeg dør af at elske Dem forgæves?"

"For det første elsker De mig ikke forgæves. Og for det andet så dør man ikke af det. Herregud, alle vore venner er jo skinsyg på Dem, det beviser da, at jeg ikke behandler Dem så slemt endda."

Han tog hendes hånd:

"De forstår mig ikke."

"Jo, jeg forstår Dem rigtig godt."

"Hører De da, hvor fortvivlet jeg uophørligt kalder på Deres hjerte?"

"Ja, jeg gør."

"Og?"

"Og … det gør mig meget ondt, fordi jeg holder uhyre meget af Dem."

"Ja, men så?"

"Så råber De til mig: "Vær ligesom jeg, tænk, føl og udtryk Dem som jeg." Men det kan jeg ikke, min stakkels ven. Jeg er den, jeg er. De må finde Dem i mig således, som Vorherre har skabt mig, fordi jeg, således som jeg er, har givet mig hen til Dem, hvad jeg ikke fortryder og ikke har lyst til at gøre om, fordi De er mig den kæreste af alle, jeg kender."

"De elsker mig ikke."

"Jo, jeg elsker Dem så højt, som det er mig muligt at elske. Er det min skyld, hvis jeg ikke kan elske anderledes eller bedre?"

"Hvis jeg var sikker på det, kunne jeg måske stille mig tilfreds."

"Hvad mener De med de ord?"

"Jeg mener, at jeg tror Dem i stand til at elske på en anden måde, men at jeg ikke tror, at jeg er i stand til at indgyde Dem den rigtige kærlighed."

"Nej, min ven, dér tager De fejl. De er mere for mig end nogen anden nogensinde har været og end nogen anden nogensinde vil blive; det er i alt fald min faste overbevisning. Jeg er i alle tilfælde ærlig overfor Dem, jeg lyver ikke og det ville ikke falde mig ind at fremhykle det, som De ønsker, mens de fleste andre kvinder ville handle anderledes. Det skulle De være mig taknemmelig for i stedet for at gå og hidse Dem op og ødelægge Deres nerver. Hav tillid til den følelse, jeg har for Dem, den er sand og oprigtig."

Han mumlede, idet han forstod, hvor langt de var fra hinanden:

"De har en underlig måde at opfatte og omtale kærligheden på! Jeg er ganske rigtigt for Dem én, som De sætter pris på ofte at have siddende på en stol ved siden af Dem. Men De fylder for mig hele verden. Jeg ser intet andet end Dem, jeg føler intet andet end Dem og jeg længes ikke mod andet end Dem."

Hun smilede velvilligt og svarede:

"Det ved jeg, det gætter jeg og det forstår jeg. Jeg er henrykt over det og jeg siger til Dem: "Bliv ved at elske mig lige så højt, hvis det er Dem muligt, for det betyder for mig en sand lykke, men tving mig ikke til at spille en komedie, der ville gøre mig

ondt og ikke være os værdige." Jeg har længe følt, at dette opgør måtte komme; det piner mig, fordi jeg holder inderligt af Dem, men jeg kan ikke skabe min natur om, så at den bliver mage til Deres. De må tage mig, som jeg er."

Han tav lidt, så spurgte han pludseligt:

"Har De nogensinde tænkt, har De nogensinde troet, blot et øjeblik, blot en time, enten før eller efter, at De kunne elske mig anderledes?"

Hun blev lidt forlegen og vidste ikke, hvad hun skulle svare. Hun betænkte sig.

Han ventede ængstelig og fortsatte:

"Der ser De selv! Der ser De, at også De havde drømt noget andet."

Hun mumlede langsomt:

"Jeg har måske et øjeblik kunnet tage fejl af mig selv."

Han udbrød:

"Åh ... hvilke finesser! hvilken psykologi! På den måde analyserer man ikke sit hjertes rørelser."

Hun grundede stadig, hendes egne tanker, denne undersøgelse og denne beskæftigen sig med sig selv interesserede hende, og hun tilføjede:

"Førend jeg elskede Dem, som jeg nu elsker Dem, troede jeg måske et øjeblik, at jeg ville blive ... mere ... mere begejstret ... men så ville jeg have været mindre mig selv ... mindre oprigtig ... og måske senere mindre ærlig."

"Hvorfor mindre ærlig, senere?"

"Fordi De lukker kærligheden inde i denne formel: "Alt eller intet", og dette "alt eller intet" betyder efter min mening: "Først

alt og derefter intet". Det er, når dette "intet" begynder, at kvinden giver sig til at lyve."

Han svarede meget nervøs:

"Men forstår De da ikke, hvad det er mig for en kval og en pine at tænke, at De måske havde kunnet elske mig anderledes? De har selv følt det; det vil altså blive en anden, som De kommer til at elske på den måde."

Hun svarede uden at betænke sig:

"Nej, det tror jeg ikke."

"Og hvorfor ikke? Ja, hvorfor ikke? I det øjeblik, at De har haft en forudanelse om kærligheden, at skyggen af det pinefulde og aldrig opfyldte håb om at blande sit liv, sit legeme og sin sjæl med et andet væsens liv, legeme og sjæl, om at gå op i dette væsen og selv forsvinde i det, har strejfet Dem, og De har anet muligheden af denne ubeskrivelige betagethed, vil De selv før eller senere komme i dens magt."

"Nej. Det var kun min fantasi, der løb af med mig og fik mig til at tage fejl af mig selv. Jeg giver Dem alt, hvad jeg evner at give. Jeg har tænkt meget over det, siden jeg blev Deres elskerinde. Læg mærke til, at jeg ikke er bange for noget, ikke en gang for ordene. Ja, jeg forsikrer Dem, at jeg er fuldstændig overtydet om, at jeg ikke kan elske mere eller bedre, end jeg gør i dette øjeblik. De ser, at jeg taler til Dem, som jeg taler til mig selv. Det gør jeg, fordi De er meget klog, fordi De forstår alt og opfatter alt, og fordi det, intet at skjule for Dem, er det bedste middel til at knytte os længe og inderligt sammen. Og det håber jeg fuldt og fast, min ven."

Han lyttede til hendes ord på samme måde som man drikker, når man har været lige ved at dø af tørst, og han faldt på knæ

foran hende med panden støttet mod hendes kjole. Han trykkede begge de to små hænder mod sine læber, idet han gentog:

"Tak! Tak!"

Da han atter løftede hovedet for at se på hende, så han, at hun havde tårer i øjnene. Hun lagde sin arm om hans hals, trak ham blidt ind til sig, bøjede sig ned over ham og kyssede hans øjne.

"Rejs Dem op og sæt Dem," sagde hun, "det er ikke meget forsigtigt at lægge Dem på knæ her, hvor der hvert øjeblik kan komme nogen."

Han satte sig og efter at de i nogle øjeblikkes tavshed havde siddet og set på hinanden, spurgte hun ham, om han ikke en af dagene ville følge med hen på den udstilling, billedhuggeren Prédolé havde arrangeret af sine værker. Der blev alle vegne talt meget begejstret om den. Hun havde i sit toiletværelse en bronze-amorin af ham, en ganske henrivende figur, der skænkede vand ud i badekarret, og hun havde lyst til at se, hvad han mere havde lavet. Hele Paris havde i øvrigt i de sidste otte dage ikke beskæftiget sig med andet end denne fejrede kunstner.

De aftalte en dag og Mariolle rejste sig for at trække sig tilbage.

"Skal vi mødes i Auteuil i morgen?" spurgte hun sagte.

"Å, ja! Jeg takker Dem!"

Og han gik sin vej, svimmel af glæde og beruset af dette "måske", der aldrig dør i et elskende hjerte.

6

Fru de Burnes vogn rullede i raskt trav henover Rue de Grenelles brolægning. Det var i de sidste dage af april og det haglede; med et lille smæld slog haglene mod vognruderne og sprang derfra ned på gaden, der allerede var oversået med de hvide iskugler. Med frakkekraven smøget højt op om ørene hastede fodgængerne afsted under deres paraplyer. Efter to ugers godt vejr var det pludselig igen blevet en vinterkulde så skarp, at den fik huden til at sprække.

Den unge frue, som sad med fødderne på et varmebækken, fyldt med varmt vand, var helt indhyllet i pelsværk, hvis lodne, bløde, stille og milde kærtegn varmede hende gennem kjolen og frydede hendes følsomme hud, der var angst for enhver fremmed berøring. Hun var forstemt ved tanken om, at hun om allerhøjest en time ville være nødt til at tage en droske for at køre ud til Mariolle i Auteuil.

Hun havde en forfærdelig lyst til at telegrafere afbud, men hun havde i over to måneder holdt det løfte, hun havde givet sig selv, om så sjældent som muligt at lade ham vente forgæves, for hun havde gjort en stor anstrengelse for at elske ham på samme måde, som han elskede hende.

Da hun så, hvor meget han led, havde hun fået medlidenhed med ham, og efter den samtale, der var endt med, at hun i et udbrud af rørelse havde kysset hans øjne, var den oprigtige ømhedsfølelse, hun nærede for ham, blevet varmere og mere åben.

Overrasket over sin ufrivillige kulde havde hun spurgt sig selv, hvorfor hun ikke skulle kunne ende med at elske ham,

således som så mange kvinder elsker deres elskere, eftersom hun følte sig inderligt knyttet til ham og foretrak ham frem for alle andre mænd.

Det skødesløse, der var over hendes kærlighed, kunne kun komme fra en slags hjertets dovenskab, der lige så vel som al anden art dovenskab måtte kunne overvindes.

Hun prøvede på det. Hun forsøgte at lade sig rive med, når hun tænkte på ham, og skruede sig selv op til at føle noget særligt de dage, hun skulle mødes med ham. Det lykkedes hende også til tider, ligesom det kan lykkes én at skræmme sig selv ved om natten at ligge og tænke på tyve og spøgelser.

Så troede hun på, at den samme feber, som hun så flamme i ham, også var i færd med at gribe hende. Den elskovslængsel, som hun i tidligere tid af og til havde følt, og som hun den aften, da hun drømmende i nattens mælkeblege dis foran bugten ved Saint-Michel havde besluttet sig til at give sig hen til ham, havde anet kunne blive til virkelighed vågnede på ny i hende, mindre dragende, mindre indhyllet i idealer og poetiske skyer, men mere bestemt, mere menneskelig, nu da alle illusioner efter at være prøvet gennem deres forhold var bristet.

Hun havde den gang forgæves påkaldt og spejdet efter det store øjeblik, da det ene væsen går helt op i det andet, efter den fulde hengivelse, der, efter hvad der bliver sagt, fødes, når to legemer revet med af sjælenes følelser bliver til ét. Det øjeblik var ikke kommet.

Hun blev imidlertid hårdnakket ved med at lade, som om hun var betaget; hun fordoblede tallet på deres stævnemøder, som om hun ville sige til ham:

"Jeg føler, at jeg elsker Dem højere og højere."

Men hun blev hurtigt træt, og hun følte, at hun ikke længe ville evne at skuffe ham. Med forbavselse mærkede hun, at hans kys i længden forekom hende besværlige, selv om hun ikke var helt ufølsom for dem. Hun mærkede det gennem den ubestemmelige uoplagthed, som hun lige fra morgenstunden følte på de dage, da han ventede hende. Hvorfor følte hun sig ikke tværtimod, således som så mange andre kvinder, på disse morgener forvirret og henrykt ved den søde og betagende forventning om de længselsfuldt imødesete favntag? Hun fandt sig i dem med kærlig og tålmodig lydighed, indtil hun overvundet og brutalt erobret mod sin vilje følte sine sanser tilfredsstillede, men hun blev aldrig revet med. Skulle hendes legeme, der var så skært, så sart, så kræsent aristokratisk og forfinet, eje en ukendt blufærdighed, en ophøjet og hellig, næsten antik kyskhed, som hendes sjæl, der var så fuldt ud moderne, ikke kunne fatte?

Lidt efter lidt forstod Mariolle, hvad der foregik i hende. Han så hendes kunstige glød blegne og slukkes. Han gættede sig til hendes opofrende forsøg og en dødelig, en utrøstelig sorg sneg sig ind i hans sjæl.

Hun vidste for længst ligesom han, at prøven var gjort og alt håb tabt. Sad hun nu ikke dér i dag, varmt indsvøbt i pelsværk med fødderne på varmedunken, sitrende af velvære ved at se ud på haglene, der piskede på ruderne, og kunne ikke få mod til at stige ud af den lune vogn og sætte sig ind i en iskold droske for at køre ud til den stakkels fyr!

Ganske vist faldt den tanke at gøre det forbi, at bryde, at værge sig mod hans kærtegn hende ikke et øjeblik ind. Hun vidste meget vel, at for helt at fængsle en forelsket mand og

beholde ham ganske for sig selv midt imellem så mange rivaliserende kvinder, måtte man give sig hen til ham og holde ham fast ved den lænke, som binder legeme til legeme. Det vidste hun, for det er skæbnefast, logisk, uimodsigeligt. Det er endog loyalt at handle således og hun ville blive ved med at være loyal, hun ville være en ærlig elskerinde overfor ham. Derfor ville hun atter give sig hen og hun ville blive ved med det, men hvorfor så ofte? Ville deres stævnemøder ikke rumme et større trylleri og hver gang have hele nyhedens tiltrækning, hvis de blev sjældnere, som en uvurderlig og sjælden lykke, hun skænkede ham, men som der ikke måtte ødsles med?

Hver gang hun kørte ud til Auteuil, havde hun indtrykket af, at hun bragte ham et enestående offer, en kostelig gave. Når man giver på den måde, er glæden ved at give uadskillelig fra en følelse af opofrelse. Man føler ikke længere beruselsen ved at blive taget, men stolthed over sin gavmildhed og tilfredshed over at gøre en anden lykkelig.

Hun beregnede endog, at Andrés kærlighed havde større muligheder for at vare ved, hvis hun ligesom trak sig lidt tilbage, for enhver sult vokser gennem faste, og det sanselige begær er det samme som en slags appetit. Så snart hun havde taget denne beslutning, bestemte hun, at hun nok ville køre ud til Auteuil, men at hun ville lade, som om hun følte sig upasselig. Den køretur, der for et minut siden havde forekommet hende så besværlig i det kolde bygevejr, syntes hende nu at være ingenting. Hun kunne ikke lade være med selv at smile over denne pludselige forandring, og hun forstod ikke, hvorfor noget, der dog var så naturligt, var forekommet hende så pinligt. For lidt siden ville hun ikke, nu ville hun. For lidt

siden ville hun ikke, fordi hun på forhånd gennemgik alle stævnemødets små trættende enkeltheder. Hun stak sine fingre på nåle, hun tog forkert på, og hun kunne ikke mere finde noget af det, som hun i den hast, hvormed hun havde klædt sig af, havde kastet rundt i værelset, kort sagt, hun tænkte med gru på det skrækkelige besvær, det var for hende at klæde sig på ganske alene.

Hun standsede ved denne tanke, vendte og drejede den og gik for første gang helt tilbunds i den. Var der ikke noget simpelt, næsten frastødende ved denne elskov på et bestemt klokkeslæt, der var aftalt og fastsat en eller to dage forud ligesom et forretningsmøde eller et besøg hos lægen? Efter et langt, uforberedt, frit og berusende samvær er det kun naturligt, at kysset vokser frem på læberne og forener to munde, der har dåret, draget og fortryllet hinanden med ømme og varme ord. Men hvor var ikke det forskelligt fra det kys, som bliver givet uden overraskelse, som i forvejen er aftalt, og som hun en gang om ugen med uret i hånden kørte hen og hentede. Det var til den grad sandt, at der var øjeblikke på de dage, da hun ikke skulle se André, at hun pludselig fik en ubestemmelig lyst til at være hos ham, mens dette ønske aldrig kom op i hende, når hun fordækt som en forfulgt tyv var på vej til ham i snavsede drosker og med helt andre ting end ham i hovedet.

Åh, bevidstheden om Auteuil! På urene hos alle sine veninder havde hun beregnet tiden; minut for minut så hun klokkeslættet nærme sig hos baronesse de Frémines, hos marquise de Bratiane eller hos den smukke fru le Prieur, hvor hun tilbragte sine formiddage, jagende rundt i Paris fra visit til

visit for ikke at blive hjemme, hvor et eller andet uforudset besøg kunne hindre hende i at gå ud.

Pludselig sagde hun til sig selv:

"I dag er det fridag, det er bedre, jeg kommer sent, så får han ikke tid til at blive så forpint."

Hun bøjede sig lidt frem og åbnede foran sig et slags lille, usynligt skab, der var skjult under det sorte silke, som vognen, der lignede en ung kvindes boudoir, var foret med. Da de to små døre blev slået til side, sås et tredobbelt spejl, som hun lod glide op, så at det kom i højde med hendes ansigt. Bagved dette spejl stod på silkehylder en del små genstande: en pudderdåse, en stift til læberne, to flakoner med parfume, et blækhus, et penneskaft, en saks og en lille papirkniv til at skære den sidste nye roman, der blev læst undervejs, op med. Et henrivende ur, der var af størrelse og form som en nød, var indfattet i silken. Det viste fire.

Fru de Burne tænkte: "Så har jeg i det mindste en time endnu," og hun trykkede på en fjeder, der fik tjeneren, som sad ved siden af kusken, til at tage hørerøret for at modtage hendes befaling.

Hun trak den anden ende af røret, som var skjult i betrækket, frem og førte den lille tragt, der var af slebet krystal, op til munden:

"Til det østrigske gesandtskab," sagde hun.

Så så hun sig i spejlet. Hun betragtede først sig selv, således som hun altid betragtede sit ydre, med den tilfredshed, man føler, når man møder det menneske, man holder mest af, derpå slog hun sin kåbe til side for på ny at bedømme virkningen af sit kjoleliv. Det var et kuldskært toilette, beregnet på vinterens

hældning. Hele bærestykket var besat med meget fine, bløde fjerborter, der lyste blankt i deres hvidhed, og gik lidt ned over skuldrene, hvor fjerene ligesom en vinge gik over i let gråt. Også omkring taljen snoede sig en kant af dette dun, der fik den unge frue til at ligne en vild fugl. På hendes hat, en slags toque, rejste sig andre fjer, en dristig aigrette i kraftigere farver, og hendes smukke, blonde ansigt syntes at være således vingeprydet for sammen med trækfuglene at kunne flyve langt bort fra den grå himmel og haglbygerne.

Hun var endnu optaget af at spejle sig, da vognen pludselig drejede ind ad gesandtskabets store port. Hun knappede kåben til over brystet, skød spejlet ned, lukkede dørene til det lille skab og sagde, idet vognen standsede, til kusken:

"De kan godt køre hjem; jeg behøver Dem ikke længere."

Så spurgte hun tjeneren, der ilede hende i møde ned ad stentrappen:

"Er fyrstinden hjemme?"

"Ja, frue."

Hun gik ind, steg op ad trappen og blev vist ind i en lille dagligstue, hvor fyrstinde de Malten sad og skrev breve.

Da gesandtfruen fik øje på sin veninde, rejste hun sig hurtigt, hendes ansigt fik et udtryk af oprigtig glæde og hendes øjne strålede. De kyssede hinanden to gange på begge kinder lige ved munden.

Så satte de sig tæt ved siden af hinanden i to lave lænestole lige foran kaminen.

De holdt meget af og følte sig stærkt tiltrukket af hinanden, fordi de forstod hinanden på alle punkter, for de var næsten ens; de tilhørte den samme kvinderace, havde udfoldet sig i den

samme atmosfære og havde de samme følelser, skønt fyrstinde de Malten var svensk af fødsel og gift med en østriger. De udøvede gensidigt på hinanden en underlig, hemmelighedsfuld dragen, hvoraf der, når de var sammen, fødtes en følelse af velvære og inderlig tilfredshed. Halve dage igennem kunne de sidde og snakke sammen, og deres lette passiar forekom dem begge lige interessant, fordi den viste dem, at de begge havde nøjagtig samme smag, tilbøjeligheder og meninger.

"Der kan De se, hvor megen pris jeg sætter på Dem," sagde fru de Burne, "De skal spise til middag hos mig i dag, og alligevel kunne jeg ikke afholde mig fra at se op til Dem. Det er en hel lidenskab, kære."

"– – Som jeg deler," svarede fyrstinden smilende.

Af professionel vane anstrengte de sig for at tage sig ud for hinanden og var kokette, som når de var sammen med mænd, men det var et andet slags koketteri, en helt anden slags kamp, eftersom de ikke længere stod overfor modstanderen, men overfor rivalinden.

Mens fru de Burne passiarede, så hun af og til hen på uret. Klokken var lige ved fem. Han havde været over en time derude.

"Det kan være nok," tænkte hun og rejste sig.

"Går De allerede?" spurgte fyrstinden.

Fru de Burne svarede dristigt:

"Ja, jeg må skynde mig. Der er nogen, som venter på mig. Ellers blev jeg meget hellere her hos Dem."

De kyssede igen hinanden og fru de Burne, der havde bedt om der måtte blive hentet en droske, gik ned til den.

Hesten haltede og kunne næsten ikke trække den gamle vogn efter sig. Den samme halten og den samme træthed følte den

unge frue i sig selv. Ligesom det trangbrystede dyr følte hun vejen lang og drøj. Tanken om, at hun skulle se André, trøstede hende, men på samme tid satte bekymringen over det, hun stod i begreb med at gøre, hende i dårligt humør.

Hun fandt ham stående næsten stiv af kulde bag døren. Regnen og blæsten ruskede gennem træernes kroner og haglene trommede på paraplyen, som han holdt over hende, mens de gik op imod huset. Deres fødder sank helt ned i sølet.

Haven var trist, ynkelig, død og dyndet. André var bleg. Han led meget.

Da de var kommet indenfor, udbrød hun:

"Gud, hvor her er koldt!"

Der flammede dog et lystigt bål i de to værelser, men der var først blevet tændt op ved tolvtiden, og væggene, der var gennemtrukket af fugtighed, havde ikke nået at blive tørre.

Hun gøs og tilføjede:

"Jeg vil helst vente lidt med at tage min kåbe af."

Hun åbnede den kun halvt, og som hun sad dér med den slanke, kuldskære skikkelse i det fjerbesatte liv, der lige kunne skimtes, lignede hun en af de kredsende trækfugle, som aldrig kan blive på det samme sted.

Han satte sig ved siden af hende.

Hun sagde:

"Det bliver en morsom middag hjemme i dag. Jeg glæder mig på forhånd til den."

"Hvem kommer da?"

"De … først og fremmest, og så Prédolé, som jeg længes meget efter at lære at kende."

"Så … kommer Prédolé?"

"Ja, Lamarthe tager ham med."

"Men han er jo slet ikke en mand, De vil synes om, Prédolé! Billedhuggere plejer i reglen ikke at være egnet til at tækkes smukke damer, og han endnu mindre end andre."

"Å, kære, det er umuligt. Jeg har den største beundring for ham."

I løbet af de sidste to måneder havde billedhuggeren erobret og besejret Paris. Han havde allerede før nydt en vis agtelse og der blev sagt om ham:

"Han laver ganske bedårende ting."

Men da det kunstelskende publikum og Paris' kunstkendere fik lejlighed til på én gang at bedømme alle hans værker, som han havde samlet på sin udstilling, blev der en hel eksplosion af begejstring.

Det var som en åbenbaring! Denne kunstner havde en så sjælden og ejendommelig evne til at udtrykke ynde og elegance, at man havde følelsen af at stå overfor en helt ny side af formens og linjernes skønhed.

Han havde som en slags specialitet valgt lidt, meget lidt påklædte statuetter, hvis bløde og tilslørede konturer han fortolkede med en uforlignelig fuldkommenhed. Især hans danserinder, han havde gjort talrige studier af, åbenbarede gennem deres bevægelser, deres stillinger, gennem den harmoni, der var over alle deres linjer, alt hvad kvindelegemet dølger af smidig og sart skønhed.

En hel måned igennem havde fru de Burne gjort stadige anstrengelser for at få billedhuggeren hjem til sig. Men han var menneskesky, lidt af en bjørn, blev der sagt. Endelig lykkedes det hende, takket være Lamarthe, som havde gjort en oprigtig

og fanatisk reklame for kunstneren, der var ham i høj grad taknemmelig.

Mariolle spurgte:

"Hvem kommer flere?"

"Fyrstinde de Malten."

Han ærgrede sig. Den dame mishagede ham.

"Og så?"

"Massival, Bernhaus og Georges de Maltry. Det er det hele, kun mine udvalgte. Kender De noget til Prédolé?"

"Ja, en lille smule."

"Hvorledes synes De om ham?"

"Udmærket. Jeg har aldrig truffet på en mand, der var så forelsket i sin kunst som han, og når han taler, er han i høj grad interessant."

Hun var henrykt og gentog:

"Det bliver storartet."

Han havde taget hendes hånd under pelsværket. Han trykkede den lidt, så kyssede han den. Hun opdagede pludselig, at hun havde glemt at fortælle, at hun ikke var rask, og idet hun søgte efter en måde at sige det på, mumlede hun:

"Gud, hvor er det dog koldt!"

"Synes De?"

"Ja, jeg er helt gennemfrossen."

Han rejste sig for at gå hen og se på termometret, der virkelig også stod temmelig lavt.

Så satte han sig igen tilbage ved siden af hende.

Hun havde sagt: "Gud, hvor det dog er koldt!" og han havde troet at forstå hende. I de sidste tre uger havde han ved hvert af deres møder følt, hvorledes de anstrengelser, hun gjorde for at

vise sig kærlig imod ham, blev svagere og svagere. Han gættede, at hun var så træt af sin forstillelse, at det ikke var hende muligt at blive ved, og han var selv så fortvivlet over sin afmagt, så forpint af sin frugtesløse og rasende attrå efter denne kvinde, at han i sine trøstesløse, ensomme timer sagde til sig selv:

"Jeg vil hellere bryde end blive ved at leve på den måde."

For rigtig at komme til bunds i hendes hensigt spurgte han:

"Vil De ikke en gang have Deres kåbe af i dag?"

"Å, nej," sagde hun, "jeg har hostet lidt lige siden i morges. Det skrækkelige vejr har angrebet min hals. Jeg er bange for at blive syg."

Efter en pause tilføjede hun:

"Hvis jeg ikke absolut ville se Dem, var jeg ikke kommet."

Da han var alt for sønderrevet af sorg og opfyldt af raseri til at kunne svare hende, tilføjede hun:

"Efter det smukke vejr, vi har haft i de to sidste uger, er kulden dobbelt farlig, når den kommer igen."

Hun så ud i haven, hvor træerne allerede næsten var grønne under den storflokkede tøsne, der hvirvlede rundt mellem grenene.

Han stirrede på hende og tænkte:

"Det er altså den kærlighed, hun har til mig!"

For første gang fik hans skuffede sanser et dumpt raseri til at stige op i ham, og i dette øjeblik hadede han hende, hendes ansigt, hendes sjæl, som han aldrig kunne fange, og hendes stadig flygtende og forfulgte legeme.

"Hun påstår, at hun fryser," sagde han til sig selv. "Hun fryser blot, fordi jeg er her. Hvis det gjaldt en fornøjelse, et af de dumme luner, som disse overfladiske skabninger søger at fylde

deres tilværelse med, ville hun trodse alt og ikke tage i betænkning at sætte sit liv i fare. Når hun vil vise sine toiletter, kører hun så ikke ud i åben vogn, selv om det er nok så koldt? Ja, således er de alle nutildags."

Han så på hende; hun sad ganske rolig lige overfor ham, og han vidste, at der bag den lille tilbedte pande gemte sig ønsket om at gøre denne tête-à-tête, der blev alt for pinlig, så kort som mulig.

Var det sandt, at der havde eksisteret og endnu eksisterede lidenskabelige kvinder, som gennemrystes af sindsbevægelser, som lider, græder og giver sig hen med samme voldsomhed, som omslynger, favner, stønner og elsker med deres legeme lige så meget som med deres sjæl, med deres mund, der taler, med deres øjne, der ser, med deres hjerte, der banker, og med deres hånd, der kærtegner, kvinder, som trodser alt, fordi de elsker, og som dag eller nat, hvad enten de bliver truede eller passede på, uforfærdede og sitrende af elskov finder vej til den, der tager dem i sine arme og gør dem vanvittige og svimle af lykke?

Åh, hvad var det ikke for en skrækkelig kærlighed, han var smedet i; en kærlighed uden udvej, uden ende, uden glæder og uden triumf, en kærlighed, der ødelagde og enerverede ham med sine stadige bekymringer, en kærlighed, som var uden sødme og uden beruselse, som kun fyldte ham med pinefulde forudanelser og savn, som fik ham til at lide og græde og som kun åbenbarede ham den salighed, der rummes i de kærtegn, to elskende veksler, gennem fortvivlelsen over, at det var ham umuligt at få kyssene til at vågne på sin elskerindes læber, der var kolde, golde og tørre som døde træer.

Han så på hende. Hun så henrivende ud, som hun sad dér, omsluttet af sin fjersmykkede kjole. Var disse kjoler, der som skinsyge fangevogtere, som kokette og kostbare skranker forsvarede hans elskerinde imod ham, ikke nogle af hans værste fjender?

"Det er en bedårende dragt, De har på," sagde han, for han ville ikke tale om det, som pinte ham.

Hun svarede smilende:

"Så skal De se den, jeg skal have på i aften."

Derpå hostede hun flere gange i træk og fortsatte:

"Jeg tror, jeg er i færd med at blive rigtig forkølet. Lad mig hellere få lov til at gå, min ven. Solen kommer nok snart igen, og jeg gør ligesom den."

Han trængte ikke ind på hende; han havde tabt modet, for han forstod, at ingen anstrengelse nu mere var i stand til at overvinde denne kolde og følelsesløse skabnings ligeglade ro og at det var forbi, forbi for bestandig med at håbe og vente på, at denne beherskede mund skulle stamme et elskovsord eller at et lyn skulle flamme op i de sorgløse øjne.

Og pludselig følte han en heftig beslutning om at gøre sig fri for det kvalfulde herredømme, hun udøvede over ham, skyde op i sig. Hun havde naglet ham fast til et kors, blodet randt fra alle hans lemmer og hun så på hans dødskamp uden at forstå hans lidelser, endog tilfreds med, hvad hun havde udrettet. Men han ville rive sig løs fra denne dødbringende pæl om så stykker af hans legeme, laser af hans kød og hele hans sønderflængede hjerte skulle blive hængende ved den. Han ville flygte som et jaget dyr, der allerede er næsten dræbt af jægerne, han ville gemme sig bort i ensomheden og måske ville det så lykkes ham,

at få sine sår lægt og ikke mere føle de dumpe lidelser, der får de lemlæstede til i dødskampen at vride sig i smerte.

"Ja, så farvel da," sagde han.

Hun blev grebet af den sørgmodighed, der lå i hans stemme, og svarede:

"Farvel. Ja, vi ses jo til middag?"

Han gentog:

"Ja, vi ses til middag."

Så fulgte han hende ud til havedøren og gik alene tilbage og satte sig foran kaminen.

Alene! Ja, det var sandt, det var koldt! Og hvor var han bedrøvet! Det var forbi. Ak, hvilken forfærdelig tanke! Det var forbi med at håbe, vente og drømme om hende med hjertet brændende i den hede lue, der en stund her på den mørke jord får os til at leve som glædesbål, der tændes i de dunkle aftener. Farvel, de ensomme, bevægede nætter, hvor han lige til daggry gik op og ned i sit værelse og tænkte på hende, og farvel de morgener, da han vågnede og sagde til sig selv:

"I dag skal jeg se hende ude i vort eget lille elskovshjem."

Hvor han elskede hende! Hvor han elskede hende! Hvor det ville være drøjt og vare længe, inden han blev helbredet for de sår, hun havde tilføjet ham! Hun var gået sin vej, fordi det var koldt! Han så hende for sig, som hun havde været for lidt siden, da hun lod sit blik hvile på ham for at fortrylle ham, fortrylle ham for sikrere at ramme hans hjerte. Å, hvor godt havde hun ikke sigtet! Lige i midten havde hun ramt, med et eneste stød havde hun stukket lige igennem det. Han følte såret; det var allerede gammelt, mange gange havde hun forbundet det for bagefter at åbne det på ny, men denne gang havde hun gjort det

ulægeligt ved at jage sin dødbringende ligegyldighed som en kniv lige igennem det. Han følte endog, at der fra hans gennemstukne hjerte randt noget, som fyldte hele hans krop, steg op i hans hals og var lige ved at kvæle ham. Han lagde begge sine hænder over øjnene som for bedre at skjule sin svaghed og gav sig til at græde. Hun var gået, fordi det var koldt! Han ville være gået nøgen gennem sneen, ligegyldigt hvor langt, når det gjaldt om at komme til hende. Han ville styrte sig ned fra et tag, hvis han kunne falde for hendes fødder.

Han kom til at tænke på et sagn, han havde hørt om "Elskovsbjerget", som man kører forbi på vejen til Rouen. En ung pige elskede en ung mand, men hendes fader fandt i et grusomt lune på at forbyde hende at ægte hendes hjertes udkårne, med mindre det lykkedes hende at bære ham op til toppen af det stejle bjerg. Hun adlød hans bud, kravlende på hænder og fødder slæbte hun den elskede efter sig op ad bjerget, men da hun kom til toppen, døde hun. Kærligheden er altså efterhånden kun blevet et sagn, der besynges i smukke vers eller fortælles om i fantastiske romaner.

Havde hans elskerinde ikke selv en af de første gange, han havde været sammen med hende, sagt en sætning, som han aldrig havde glemt:

"Vor tids mænd kan ikke elske vor tids kvinder således, at de kommer til at lide under det. Tro mig, jeg kender begge parter."

Hun kunne tage fejl, hvad ham angik, men ikke i hvad der angik hende selv, for hun havde ydermere sagt:

"I hvert fald underretter jeg Dem på forhånd om, at jeg for mit vedkommende er aldeles ude af stand til at blive forelsket i hvem det så end er ..."

I hvem det så end er? Var det ganske sikkert? I ham, ja. Det var han vis på nu, men i en anden?

I ham? … Hun kunne ikke elske ham! Hvorfor?

Følelsen af at have forfejlet alt i sit liv, en følelse, der allerede længe havde pint ham, slog ned over ham og tilintetgjorde ham. Han havde intet gjort, intet opnået, intet gennemført, intet overvundet! Kunsten havde fristet ham, men han havde ikke i sig selv fundet det nødvendige mod til helt og holdent at give sig hen til den, lige så lidt, som han var i besiddelse af den seje udholdenhed, der skal til for at sejre. Ingen triumf havde nogensinde frydet ham og han havde aldrig kunnet gå så helt op i noget smukt, at det havde forædlet ham og gjort ham større. Det eneste energiske forsøg, han nogensinde havde gjort, forsøget på at erobre et kvindehjerte, var slået klik som alt det andet. Han var og blev et af de mennesker, der aldrig nåede frem til noget.

Han sad længe med hænderne for øjnene og blev ved at græde. Tårerne, der gled ned ad hans kinder, gjorde hans skæg vådt og gav hans læber en salt smag, som øgede hans elendighed og hans fortvivlelse.

Da han omsider løftede hovedet, så han, at det var blevet mørkt.

Han havde lige akkurat tid nok til at komme hjem og klæde sig om til middagen hos hende.

7

André Mariolle var den første af gæsterne. Han satte sig ned og så rundt på væggene, nipstingene, kunstgenstandene og møblerne; han holdt af det alt sammen, fordi det var hendes; han var blevet fortrolig med disse stuer, hvor han første gang havde set hende, fundet hende og så ofte, når han troede, hun var tabt for ham, fundet hende på ny; hvor han havde lært at elske hende og hvor han havde opdaget sin lidenskab og fra dag til dag følt den vokse indtil det øjeblik, da han vandt sin unyttige sejr. Med hvilken længsel havde han ikke tit ventet på hende i disse kokette omgivelser, som var skabt for hende og som dannede en henrivende ramme om hendes bedårende skikkelse. Hvor kendte han ikke duften i denne stue, en mild, blød, aristokratisk og fordringsløs duft af iris! Her havde han skælvet af forventning, dirret af håb, gennemlevet enhver sindsbevægelse og til sidst enhver kval. Som om det var en gammel ven, han skulle forlade, lagde han sin hånd på armen af den store lænestol, hvori han så tit havde siddet og passiaret med hende, set hende smile og hørt hende tale. Han ønskede næsten, at hun ikke ville komme, at der ingen ville komme, men at han kunne blive siddende dér hele natten og drømme om sin kærlighed, som når man våger over en død. Så ved daggry ville han rejse sig og gå bort for lang tid, måske for bestandig.

Døren ind til sovekammeret gik op og fru de Burne kom ind. Hun gik med fremstrakt hånd lige hen imod ham. Han beherskede sig og det lykkedes ham ikke at lade sig mærke med noget.

Det var ikke en kvinde, men en levende buket, en vidunderlig buket. Et bælte af nelliker snoede sig omkring hendes liv og løb som kaskader ned ad kjolen, helt ned til fødderne. Omkring hendes blottede arme og skuldre var hæftet en guirlande af sammenbundne forglemmigejer og liljekonvaller, mens der lige foran sad tre eventyrskønne orkidéer, som syntes at vokse frem af hendes legeme, og som med deres dybtrøde og svagtrosa blades overnaturlige skønhed kærtegnede hendes fine og blege hud. Hendes lyse hår var oversået med små emaljenåle, hvori der glimrede små bitte diamanter. Andre brillanter, der skælvede på deres guldnåle, blinkede som vand i kjolelivets duftende blomsterbesætning.

"Jeg får nok hovedpine," sagde hun, "men det kan være lige meget! Det klæder mig godt."

Der bølgede den samme duft om hende som i haverne om foråret. Hun var endnu friskere end sine blomsterguirlander. André stirrede på hende, og han tænkte, at hvis han i dette øjeblik tog hende i sine arme, ville han være en lige så stor barbar, som hvis han trådte et bed med blomster under fødder. Den følelse var rigtig, alle disse kvinders legeme var kun skabt til smykker og prydelser, ikke til elskov. De lignede blomster, de lignede fugle, de lignede tusinde andre ting lige så meget, som de lignede kvinder. Deres mødre, de svundne slægtleds kvinder, brugte ganske vist koketteriets kunst til at støtte deres skønhed, men de stræbte dog først og fremmest efter at behage ved deres legemes forførende magt, ved det naturlige trylleri, som lå i deres ynde, og ved den uimodståelige tiltrækningskraft, som de kvindelige former udøver på mændenes hjerter. Nu til dags derimod var koketteriet alt, kunsten var ikke længere midlet

alene, men også målet, for de betjente sig nok så meget af den for at ærgre deres rivalinder og hidse deres golde skinsyge som for at erobre mændene.

Hvem var nu dette toilette bestemt for? For ham, elskeren, eller for at ydmyge fyrstinde de Malten?

Døren blev smækket op og hun blev meldt.

Fru de Burne styrtede hen imod hende, og, idet hun dog passede på, at orkidéerne ikke tog skade, kyssede hun hende med halvtåbne læber og med et udtryk af begejstret ømhed i øjnene. Det var et smukt, et attråværdigt kys, som her blev givet og gengældt af de to munde.

Mariolle skælvede af angst. Ikke en eneste gang var hun løbet ham i møde med denne lykkelige iver; ham havde hun heller aldrig kysset på den måde, og med et pludseligt tilbageslag i sine tanker, sagde han rasende til sig selv:

"Nej, de kvinder er ikke skabt for os!"

Massival trådte ind, og bagefter ham kom hr. de Pradon, grev de Bernhaus og endelig Georges de Maltry, der strålede af engelsk chic.

Der manglede nu kun Lamarthe og Prédolé. Samtalen drejede sig om billedhuggeren, og alle var enige om at hæve ham til skyerne.

"– – – Han havde genoprejst gratierne og genfundet renæssancens traditioner tillige med noget mere: den moderne oprigtighed; han var, som Georges de Maltry havde sagt, den menneskelige smidigheds uforlignelige åbenbarer – – –"

Disse sætninger, der i de sidste to måneder var blevet gentaget alle vegne, gik på ny fra mund til mund.

Endelig kom han. Der blev almindelig overraskelse. Det var en lille tyk mand af ubestemmelig alder, hans skuldre var som en bondes, hans kraftige hoved med de udprægede træk var dækket med gråligt hår og skæg, og hans holdning var frygtsom og forlegen. Han holdt sine arme lidt langt ud fra kroppen, en slags kejtethed, der formodentlig skyldtes de vældige hænder, som stak ud af hans ærmer. Det var brede og tykke hænder med behårede, muskuløse fingre; de så ud, som om de tilhørte en Herkules eller en slagter, og de var kluntede og langsomme, som om de skammede sig over sig selv og over ikke at kunne gemme sig væk.

Men ansigtet oplystes af to klare, grå, livlige og gennemtrængende øjne. De alene syntes at leve i denne tunge mand. De fo'r uafbrudt omkring, iagttog, undersøgte og kastede deres skarpe og hastige lyn alle vegne; man følte, at det var en stor og levende intelligens, der besjælede dette årvågne blik.

Fru de Burne, der var lidt skuffet, pegede høfligt på en stol og kunstneren satte sig og blev siddende, øjensynlig generet og forvirret over at være kommet i dette hus.

Lamarthe, der var en behændig selskabsmand, ville bryde isen og gik hen til sin ven.

"Lad mig vise Dem, hvor De er, kære ven," sagde han. "De har først set vor guddommelige værtinde, se nu på det, De har omkring Dem."

Han pegede på kaminen, hvorpå der stod en buste af Houdon, derefter på en sekretær af Boule med to dansende kvinder, der holdt hinanden omslyngede, af Clodion og endelig

på en etagère med fire statuetter, der var søgt ud blandt de mest fuldkomne fra Tanagra.

Der gik en pludselig lysning over Prédolés ansigt, som om han havde genfundet sine børn i en ørken.

Han rejste sig gik hen mod de fire små, antikke lerfigurer, og da han tog to i hver af sine plumpe næver, der så ud, som om de var skabt til at slå okser ihjel med, blev fru de Burne bange for dem.

Men så snart han rørte ved dem, var det, som om han kærtegnede dem, idet han vendte og drejede dem mellem sine grove fingre, der var blevet så smidige som en jonglørs. Ved at se den måde, hvorpå han betragtede dem og berørte dem, følte man, at der i denne tykke mands hjerte og hænder boede en eneste ophøjet og sand kærlighed for alt, hvad der var yndefuldt og elegant.

"Er de ikke henrivende?" spurgte Lamarthe.

Billedhuggeren svarede ved at rose dem på en måde, som om han lykønskede dem, og han talte om de bedste, han hidtil havde set, med en lidt tilsløret, men rolig og sikker stemme og i knappe ord, der åbenbarede en klar tanke, som forstod at vælge de rette og rammende udtryk.

Derpå undersøgte han, stadig vist om af Lamarthe, de andre kunstgenstande, som fru de Burne takket være sine venners råd og hjælp havde erhvervet sig. Han roste dem alle med en glad forbavselse over at finde dem på dette sted og han tog dem i sine hænder og drejede dem i alle retninger som for at komme i en inderligere berøring med dem. En bronzestatuette stod i en mørk krog, den var så tung som en kanonkugle; han løftede den rask op, bar den i den ene hånd hen til lampen og beundrede

den længe, hvorefter han atter, stadig uden at det voldte ham nogen synlig anstrengelse, satte den tilbage på sin plads.

Lamarthe sagde:

"Ja, det menneske er jo skabt til at kæmpe med marmor og granit!"

Alles blikke udtrykte sympati.

En tjener meldte:

"Der er serveret."

Husets frue tog billedhuggerens arm for at gå ind i spisestuen, og da hun havde fået ham anbragt ved sin højre side, spurgte hun ham høfligt, således som hun kunne have spurgt stamherren i en fornem familie om den historiske oprindelse til hans navn:

"Deres kunst har jo yderligere den fortjeneste, ikke sandt, at den er den ældste af alle kunstarter?"

Han svarede med sin rolige stemme:

"Det ved jeg dog ikke, frue! Hyrderne i Bibelen spillede på fløjte; det synes altså, som om musikken er den ældste, skønt den rigtige musik, således som vi opfatter den, ikke går særlig langt tilbage. Den rigtige billedhuggerkunst er derimod meget gammel."

Hun fortsatte:

"Holder De også af musik?"

Han svarede med alvorlig overbevisning:

"Jeg holder af al kunst."

Hun spurgte igen:

"Hvem var opfinderen af Deres?"

Han betænkte sig lidt, så svarede han i en så blød tone, som om det var en rørende historie, han fortalte:

"I følge den helleniske tradition var det en athenienser, som hed Dædalus. Men det smukkeste sagn er dog det, der tilskriver en pottemager ved navn Dibutades fra Sicyone opdagelsen. Hans datter havde ved hjælp af en streg tegnet omridset af sin elskedes hoved, og faderen udfyldte dette omrids med ler og formede det. Min kunst var født."

"Det er henrivende," mumlede Lamarthe.

Så fortsatte han efter en pause:

"Å, hvis De ville, Prédolé!"

Han vendte sig om imod fru de Burne og forklarede:

"De kan ikke tænke Dem, frue, hvor interessant den mand kan være, når han taler om det, han elsker. Der er ingen, der som han forstår at udtrykke det, fremstille det og få én til at begejstres over det."

Men billedhuggeren lod ikke til at have lyst til at gøre sig umage for at blive beundret. Han havde stukket en flig af servietten fast mellem flippen og halsen og bredte den omhyggeligt ud for ikke at plette sin hvide vest; derpå gav han sig til at spise sin suppe med den andagt og ærbødighed, som alle bønder føler for denne ret.

Så drak han et glas vin og rettede sig atter op. Han så ud til at være blevet bedre tilpas, han begyndte at føle sig mere hjemme.

Af og til gjorde han forsøg på at vende sig om, for i et spejl lige overfor havde han fået øje på en moderne gruppe, der stod bag ved ham på kaminen. Han kendte den ikke og søgte at opdage, hvem der havde lavet den.

Endelig kunne han ikke længere dy sig og spurgte:

"Den er af Falguières, ikke sandt?"

Fru de Burne gav sig til at le:

"Ja, det er rigtig nok: den er af Falguières. Har De virkelig kunnet se det i spejlet?"

Nu var det ham, der smilede:

"Å jo, frue, jeg kan straks blot ved et eneste øjekast se, om en gruppe eller en statue er lavet af en billedhugger, der også giver sig af med at male, og om et maleri er lavet af en maler, der også er billedhugger. Ingen af delene ligner nemlig et værk, som er lavet af en mand, der udelukkende dyrker den ene af de to kunstarter."

Lamarthe, der gerne ville have, at hans ven skulle glimre, bad om en forklaring og Prédolé lod sig friste.

Han definerede, fortalte og karakteriserede billedhuggernes malerier og malernes skulptur på en så klar, ny og original måde og med så vægtige og slående ord, at de alle lige så meget med øjnene som med ørerne hørte på ham. Han førte sin bevisførelse tilbage gennem kunstens historie og hentede eksempler fra hver enkelt periode. Han gik helt tilbage til de første italienske mestre, der på samme tid var malere og billedhuggere, Nicolas, Donatello og Lorenzo Ghiberti. Han omtalte de mærkelige meninger, som Diderot havde fremsat om det samme emne, og nævnede til sidst portalen til dåbskapellet i Sankt Johannes-kirken i Firenze, der af Ghiberti er smykket med basrelieffer, som er så levende og dramatiske, at de mere ser ud, som om de var af malet lærred.

Mens han talte, bevægede han uafbrudt, som om de var fulde af ler, der skulle modelleres, sine grove hænder, som blev så smidige og varsomme i deres bevægelser, at det var en fryd at se; han formede med en sådan overbevisning de værker, han

skildrede, at de alle nysgerrigt fulgte hans fingre, der over glassene og tallerkenerne dannede de billeder, han talte om.

Så blev der budt ham noget, han holdt af, og han tav og gav sig til at spise.

Lige til middagens slutning sagde han næsten intet mere; det var knapt nok, at han fulgte samtalen, der fra et teaterforlydende gik over til et politisk rygte, fra et bal til et bryllup, fra en artikel i *Revue des deux Mondes* til den nyligt åbnede hippologiske udstilling. Han spiste godt og drak tæt, uden at det lod til at gøre virkning på ham, for hans tanker var så klare og sunde, at det var vanskeligt at bringe forvirring i dem. Han blev allerhøjst en lille bitte smule oprømt af den gode vin.

Da de igen var kommet ind i dagligstuen, trak Lamarthe, der endnu ikke havde fået billedhuggeren til at glimre så meget, som han havde ønsket, ham med hen foran et lille glasskab for at vise ham en genstand af uskattérlig værdi, et sølvblækhus, et historisk, anerkendt pragtstykke, ciseleret af Benvenuto Cellini.

Det var, ligesom om synet af denne sjældenhed berusede billedhuggeren. Han stirrede på den, således som man stirrer på sin elskerindes ansigt, og revet med af sin begejstring udviklede han sine meninger om Cellinis livsværk og fremsatte tanker, der var fine og yndefulde som ciselørens guddommelige kunst. Da han mærkede, at de alle lyttede til ham, udleverede han sig fuldstændig; han satte sig i en stor lænestol, og mens han holdt den kostbare genstand i sine hænder og stadig blev ved med at se på den, fortalte han om de indtryk, som alle de kunstværker, han havde set, havde gjort på ham, blottede hele sin forfinede følsomhed og lod dem skimte den ejendommelige

betagelse, hvortil formernes ynde gennem hans øjne henrev hans sjæl. I ti år var han rejst rundt i verden og havde ikke set på andet end marmor, granit, bronze og træ, hvoraf geniale hænder havde formet den skønneste kunst, eller guld, sølv, elfenben og kobber, som under ciselørernes tryllefingre var blevet forvandlet til mesterværker.

Og hele tiden modellerede han de mest overraskende relieffer og de mest henrivende omrids, der, efterhånden som han talte, fødtes af ordenes lysende klarhed.

Herrerne havde slået kreds omkring ham og hørte på ham med den mest levende interesse, mens de to damer, der havde sat sig hen ved kaminen, så ud, som om de kedede sig en lille smule; de udvekslede fra tid til anden, lidt desorienterede over, at nogen kunne være så begejstret over nogle rent ydre linjer, nogle bemærkninger.

Da Prédolé tav, trykkede Lamarthe ivrigt og henrykt hans hånd og sagde med en stemme, der var helt bevæget over deres fælles kærlighed til kunsten:

"Jeg forsikrer Dem for, at jeg havde lyst til at omfavne Dem! De er den eneste kunstner, den eneste begejstrede kunstner og den eneste store mand, vi ejer i vore dage. De er den eneste, der i sandhed elsker det, som De skaber, og bliver lykkelig ved det; De kender hverken til lede eller træthed. De dyrker den evige kunst i dens reneste, dens enkleste, dens højeste og dens mest utilgængelige form. De undfanger blot skønhed gennem en linjes bøjning og De bryder Dem ikke om noget som helst andet. Jeg tømmer mit glas på Deres sundhed."

Samtalen blev nu almindelig, men treven, det var, ligesom om den var trykket ved de tanker, der var svævet gennem den

smukke stue med de kostbare kunstgenstande.

Prédolé gik tidligt, idet han undskyldte sig med, at han plejede at være ved sit arbejde hver morgen ved daggry.

Da han var gået, spurgte Lamarthe begejstret fru de Burne:

"Nå, hvad synes De så om ham?"

Hun svarede tøvende med en misfornøjet og meget tilbageholden mine:

"Å jo, han er ret interessant, men han er ikke morsom!"

Forfatteren smilede og tænkte:

"Nej, selvfølgelig! Han beundrede ikke Deres toilette og De var den eneste af alle husets kunstgenstande, som han ikke brød sig om at se på."

Højt kom han med et par elskværdige fraser og gik så over og satte sig ved siden af fyrstinde de Malten for at gøre kur til hende. Grev de Bernhaus flyttede en lille taburet hen foran husets frue og satte sig på den, så at det så ud, som om han tilbedende sank ned for hendes fødder. Mariolle, Massival, Maltry og hr. de Pradon blev ved med at tale om billedhuggeren, som havde gjort et stærkt indtryk på dem. Maltry sammenlignede ham med de gamle mestre, hvis hele liv var blevet forskønnet og forklaret af deres eneste, altopslugende kærlighed til det skønne, og gav sig med behændige, rammende, men trættende sætninger til at filosofere over det.

Massival, der havde fået nok af at høre tale om en kunst, der ikke var hans, gik hen til fyrstinde de Malten og satte sig ved siden af Lamarthe, som hurtigt overlod ham valpladsen for at slutte sig til herrerne.

"Skal vi gå?" spurgte han Mariolle.

"Ja, det har jeg ikke noget imod."

Lamarthe elskede om aftenen at gå og passiare på gaden og sørgede derfor altid for at komme til at følge nogen hjem. Hans skarpe, skærende og bidende stemme syntes at klamre sig fast og krybe op ad murene. Man havde følelsen af, at han under disse natlige samtaler, hvor han mere holdt enetaler, end han passiarede, var særlig veltalende, åndfuld, klartseende og original. Han opnåede derved at stige i sin egen agtelse, hvad der var ham tilstrækkeligt, og forberede sig en god søvn ved på denne måde at gøre sine lunger og sine ben trætte.

Mariolle var aldeles udmattet. Al hans elendighed, al hans ulykke, al hans sorg, al hans uhjælpelige skuffelse kogte i hans hjerte fra det øjeblik, hendes dør havde lukket sig efter ham. Han kunne ikke mere og han ville ikke mere, han var gået for aldrig mere at komme igen.

Da han havde bukket for fru de Burne, havde hun med en adspredt mine sagt farvel til ham.

De to herrer stod alene ude på gaden og gav sig langsomt til at gå. Vinden havde vendt sig og den kulde, der havde varet hele dagen, var borte. Det var varmt og mildt, således som det gerne er om foråret i de første timer, efter at regnen er holdt op. Himlen, der var oversået med stjerner, sitrede, som om et pust af sommeren i det mægtige rum fik stjernerne til at blinke.

Fortovene var igen blevet grå og tørre, mens der endnu ude på kørebanen stod vandpytter, som lyste under skæret fra gaslygterne.

Lamarthe sagde:

"Hvor er han dog en lykkelig mand, denne Prédolé! – – Han bryder sig kun om en eneste ting, sin kunst; han tænker ikke på andet, han lever ikke for andet, den alene fylder, trøster og

opmuntrer ham og gør hans tilværelse god og lykkelig. Ja, han er virkelig en stor kunstner af den gamle race. Overfor kvinderne er han nærmest ligegyldig, i det mindste overfor vore kvinder med deres pynt og kniplinger og flitterstads. Så De, hvor lidt han lagde mærke til vore to smukke damer, som dog var overordentlig bedårende? Det er, fordi han kun vil have den rene plastik, den kunstige er for ham intet. Det er betegnende nok, at vor smukke værtinde fandt ham dum og utålelig. For hende er en buste af Houdon, statuetter fra Tanagra og et blækhus af Benvenuto kun små nødvendige prydelser i den rige og naturlige ramme, der omslutter et andet mesterværk: hende selv, hende selv og hendes kjole, for hendes kjole er en del af hende selv, det er den nye toneart, hun hver dag stemmer sin skønhed i. Ja, hvor er dog en kvinde ubetydelig og egenkærlig!"

Han standsede og stødte sin stok så hårdt imod fliserne, at det blev ved at give genlyd langt ned i gaden.

Så fortsatte han:

"De kender, forstår og værdsætter kun det, der fremhæver deres eget ydre: deres toiletter og de juveler, der hvert tiende år skifter mode, men de står fremmede overfor alt, hvad der ejer sjælden og evig skønhed, alt det, som kræver en stor og fin kunstnerisk opfattelse og en uegennyttig, rent æstetisk opøven af deres sanser. Deres sanser er i øvrigt meget mangelfulde, ikke videre udviklingsdygtige og utilgængelige for alt, hvad der ikke direkte vedrører den kvindelige egoisme, som opsluger alt andet i dem. Deres klogskab er i slægt med de vildes, den minder om indianere, krig og snarer. De er endog næsten ude af stand til at nyde de lavere, helt materielle glæder, der fordrer en særlig fysisk opdragelse og en raffineret træning af et

bestemt organ. En kvinde bliver for eksempel aldrig gourmand; selv om hun undtagelsesvis sætter pris på god mad, så lærer hun dog aldrig at forstå de ædle vine, der kun taler til mandens gane, for vinen taler."

Han stødte på ny sin stok imod stenbroen, som om han ville understrege det sidste ord og sætte et punktum for sætningen.

Så vedblev han:

"Man skal heller ikke forlange så meget af dem. Men denne mangel på smag og opfattelsesevne, der, når det drejer sig om højere ting, formørker deres åndelige syn, forblænder dem ofte endnu mere, når det drejer sig om os. Til at forføre dem kræves hverken sjæl, hjerte, klogskab eller særlige, enestående egenskaber og fortjenester således som i gamle dage, hvor kvinderne forelskede sig i mændene, fordi de var tapre eller på anden måde betød noget. Nutidens kvinder er kun gøglersker; de gøgler med kærligheden, de spiller med i stykket, fordi traditionen forlanger det, men de tror ikke mere på det. De behøver andre gøglere til at give dem stikreplikkerne og til at lyve sig igennem de andre roller, således som de lyver sig igennem deres. Ved gøglere forstår jeg alle de, der spiller bajads, hvad enten det er i det gode selskab eller andetsteds."

De gik i nogen tid tavse ved siden af hinanden. Mariolle havde hørt opmærksomt på ham, gentog i sine tanker, hvad han havde sagt, og gav ham ret af hele sin smerte. Han vidste i øvrigt, at en slags italiensk eventyrer, der var kommet til Paris for at give undervisning i fægtning, en prins Epilati, som gik for at være adelsmand, som man alle vegne talte om, og hvis elegance og smidige kraft, der i stramt, sort silketrikot blev udstillet for det parisiske high-lifes spidser, over alt blev hævet

til skyerne, for øjeblikket lagde fuldstændig beslag på den lille baronesse de Frémines' opmærksomhed og koketteri.

Da Lamarthe blev ved at tie, sagde Mariolle:

"Det er vor egen skyld; vi vælger forkert, der er jo andre kvinder til på jorden."

Romanforfatteren svarede:

"De eneste, som endnu er i stand til at vise hengivenhed, er butiksjomfruer og små, smægtende, fattige og dårligt gifte, borgerlige fruer; jeg har sommetider hjulpet en af disse nødlidende sjæle. De strømmer over af lutter følelser, men disse følelser er så flade og almindelige, at det ligefrem er at give almisse at veksle dem med nogle af vore. Nej, jeg gentager, at i det nuværende gode selskab, hvor der er penge nok, hvor kvinderne ikke har lyst til noget, ikke trænger til noget og ikke nærer noget andet ønske end at blive adspredt uden at løbe nogen fare, og hvor mændene har regelbundet deres glæder som deres arbejde, dér, gentager jeg, er den ældgamle, vidunderlige og mægtige magt, som tidligere drev kønnene mod hinanden, forsvundet."

Mariolle mumlede:

"Det er sandt."

Hans lyst til at flygte voksede. Han ville flygte langt bort fra alle disse mennesker, fra alle disse marionetter, der for at få tiden til at gå fremhyklede svundne dages skønne og ømme lidenskaber, som de ikke længere forstod at gennemleve.

"God nat!" sagde han. "Jeg er træt. Jeg trænger til at komme i seng."

Han gik lige hjem, satte sig ved sit skrivebord og skrev:

"Farvel, frue. Kan De huske mit første brev? Den gang sagde jeg Dem også farvel, men jeg rejste ikke, det burde jeg have gjort. Når De får dette, er jeg langt fra Paris. Behøver jeg at forklare Dem hvorfor? Mænd som jeg burde aldrig møde kvinder som De. Hvis jeg var kunstner og kunne udånde mine lidelser i en form, der bragte mig lindring, kunne De måske have givet mig talent; men jeg er ikke andet end en almindelig, stakkels fyr, der, samtidig med at han lærte at elske Dem, lærte at lide. Den gang, da jeg traf Dem, ville jeg ikke have troet det muligt, at jeg ville være i stand til at føle og lide på den måde. En anden ville i Deres sted have bragt glæde ind i det hjerte, hun havde gjort levende. Men De har kun kunnet pine det. Jeg ved godt, at De ikke har gjort det med vilje; jeg bebrejder Dem intet og jeg er ikke vred på Dem. Jeg har ikke en gang ret til at skrive disse linjer til Dem. Tilgiv mig. De er skabt således, at De ikke kan føle, som jeg føler; De har end ikke den mindste anelse om, hvad der foregår i mig, når jeg kommer ind i Deres stue, når De taler til mig og når jeg ser på Dem. Ja, De samtykker, De går ind på alt og De tilbyder mig oven i købet en fornuftig og fredelig lykke, som jeg på mine knæ skulle takke Dem for hele mit liv igennem. Men det bryder jeg mig ikke om! Åh, hvis De vidste, hvor den kærlighed, som bestandig tigger om et varmt ord eller et ømt kærtegn og som aldrig får det, er

kvalfuld og forfærdelig! Mit hjerte er tomt som maven hos en tigger, der længe med udstrakt hånd er løbet bagefter Dem. De har kastet skønne ting til ham, men ikke brød. Det var brød, det var kærlighed, jeg skulle have. Nu går jeg min vej, elendig og fattig, fattig på Deres ømhed, hvoraf blot nogle smuler ville have reddet mig. Jeg ejer intet mere i verden uden en eneste tanke, som er vokset sammen med mig og som jeg vil og skal dræbe. Det er det, jeg vil prøve på.

Farvel. Tilgiv mig. Tak. Tilgiv mig. I aften endnu elsker jeg Dem af hele min sjæl. Farvel!

André Mariolle."

Tredje del

1

En strålende morgensol lyste over byen. Med en lille håndkuffert i hånden steg Mariolle op i drosken, der holdt og ventede foran døren; to kufferter blev anbragt ovenpå vognen.

Da han den foregående aften var kommet hjem, havde han ladet sin tjener pakke alt det linned og tøj, som han mente, at han under en længere fraværelse fik brug for. Som midlertidig adresse opgav han: Poste restante, Fontainebleau. Han tog ingen med, da han ikke ville se på et ansigt, der mindede ham om Paris, eller høre en stemme, som han allerede havde hørt, når han tænkte på visse ting.

"Til Lyonerbanegården!" råbte han til kusken.

Vognen rullede af sted, og han kom til at tænke på sin sidste rejse, da han var på vej til Mont Saint-Michel. Det havde også været om foråret. Om tre måneder ville det være lige et år siden. For at glemme det så han ud på gaden.

Vognen drejede om ad Champs-Élysées, der lå badet i forårssolen. De grønne blade, hvis fængsel de første varme dage i forrige uge havde sprængt, og som de to sidste dages hagl og kulde ikke havde formået at hæmme, syntes at vokse for hans øjne, så hastigt åbnede de sig i denne lysende morgenstund, og den saft, der steg op i de fremtidige grene, var så kraftig, at en del af den fordampede i luften og blev til en herlig duft af friskt, krydret løv.

Det var en af de morgener, hvor man ligesom lugter grøden i parkerne og avenuerne, og hvor kastanjetræernes runde kroner over hele Paris på én dag smykkes med blomster som lysekroner, der tændes. Jordens liv fødtes til sommer, og selv

gaderne med deres asfaltbelagte fortove dirrede dumpt af den kamp for livet, som rødderne førte under dem.

Han tænkte, mens han sad og blev gennemrystet af vognens skumpien:

"Endelig vil jeg kunne få lidt ro! Jeg skal se foråret komme i de endnu menneskетomme skove."

Jernbaneturen forekom ham uendelig lang. Han var så øm i alle sine lemmer efter de søvnløse timer, han havde tilbragt med at græde over sig selv, som om han havde våget ti nætter hos en døende.

Da han kom til Fontainebleau, gik han hen til en notar for at få at vide, om der ikke var en eller anden møbleret villa at få til leje i udkanten af skoven. Han fik anvisning på flere. Notaren havde fotografier af dem. Den, han syntes bedst om, havde indtil for kort tid siden været beboet af et ganske ungt par, der var blevet næsten hele vinteren i den lille landsby, Montigny-sur-Loing. Notaren, der ellers så meget alvorlig ud, smilede. Han tænkte sig åbenbart, at det var en eller anden kærlighedshistorie. Så spurgte han:

"Er De alene?"

"Ja, ganske alene."

"De har ikke en gang Deres tjenestefolk med?"

"Nej, det har jeg ikke. Jeg foretrak at lade dem blive i Paris. Jeg kan vel nok få nogle folk her på egnen. Jeg er taget herud for at arbejde i den mest ubetingede ro og ensomhed."

"Ja, det får De såmænd nok af på denne tid af året."

Nogle minutter senere kørte en landauer med Mariolle og hans bagage af sted i retning mod Montigny.

Skoven vågnede. Ved foden af de store træer, hvis kroner begyndte at dækkes af et let, grønt slør, stod underskoven tættest. De ilfærdige birke med deres sølv-lemmer var de eneste, som allerede stod fuldt færdige i deres sommerdragt, mens de vældige ege kun hist og her på de yderste grene havde fået lette, skælvende, grønne pletter. Bøgene, der hurtigere udfolder deres spidse knopper, lod de sidste visne blade fra forrige år falde.

Langs med vejen stod græsset, der inde under træernes uigennemtrængelige skygge endnu ikke var kommet frem, tæt, blankt og lysende af ung, frisk saft; og den duft af gryende vækster, som Mariolle allerede havde lagt mærke til inde i Champs-Élysées, bølgede om ham og dulmede ham i et vældigt bad af det spirende liv, der udfoldede sig her i det første solskin. Han indåndede den i dybe drag som en løsladt fange, der lige er kommet ud af fængslet, og med en fornemmelse som en mand, der har sprængt sine lænker, han strakte armene ud og lagde dem op på landauerens sider, så at hans hænder hang slapt ud over de to bageste hjul.

Det gjorde godt at indånde denne frie og rene luft. Men hvor måtte han ikke drikke længe, længe endnu af den, for at den kunne fylde ham så helt, at han led mindre, for at han endelig gennem sine lunger kunne føle det friske pust trænge ned i sit indre og køle og berolige det blødende, åbne sår i hjertet!

Han kom gennem Marlotte, hvor kusken viste ham Hotel Corot, som lige var blevet åbnet og som blev rost for sin originalitet. Så kørte de ad en smuk vej med skoven på venstre side og en stor slette, som hist og her var bevokset med træer og som i baggrunden afsluttedes af høje bakker, på højre side.

Derefter kom de gennem en ny landsby, som kun bestod af en lang hovedgade, der lå blændende hvid mellem sine to uendelige rækker lave mure med de røde teglstenstage. Et par steder vældede en mægtig, blomstrende syrenbusk frem over en mur. Det var Montigny-sur-Loing.

Gaden fortsattes over en vej, som gik igennem en smal dal, hvori der var et lille vandløb. Da Mariolle fik øje på det, blev han begejstret. Det var en lille, snar, bugtende og ivrig flod, der løb langs med huse og havemure på den ene side og udstrakte marker, som enkelte træer smykkede med deres skære, endnu knapt udsprungne løv, på den anden.

Han fandt straks den anviste villa og blev ganske fortryllet. Det var et meget gammelt hus, der var blevet restaureret af en maler, som havde boet der i fem år, men så var blevet ked af det og havde givet sig til at leje det ud. Det lå lige ved floden, kun skilt fra vandet ved en smuk have, der sluttede med en linde-terrasse. Floden, der et lille stykke borte var spærret med et sluseværk og faldt ned fra et par fods højde, strømmede i kåde skumhvirvler forbi denne terrasse. Fra vinduerne i facaden var der udsigt langt ud over markerne på den anden side af floden.

"Her må jeg kunne blive helbredet," tænkte Mariolle.

Alt var blevet aftalt med notaren for det tilfælde, at han skulle synes om huset. Kusken bragte svaret med tilbage.

Mariolle tog straks fat på at indrette sig; det gik meget hurtigt. I mairiet skaffede de ham to piger, en til at lave mad og en til at gøre rent og holde hans tøj i orden.

I stuen lå en dagligstue, en spisestue, køkkenet og to små værelser og på første sal et stort, smukt soveværelse, en slags arbejdsværelse, som ejeren havde arrangeret som et atelier.

Det var alt sammen indrettet med kærlighed, således som man indretter, når man forelsker sig i en egn og i et hus. Nu var det lidt afjasket og lidt forsømt med det forladte enkepræg, som der altid kommer over et hjem, hvis indehaver er rejst bort.

Alligevel kunne man mærke, at det lille hus nylig havde været beboet. En mild duft af verbena lå endnu i luften. Mariolle tænkte:

"Se, se – verbena! Det er fordringsløshedens parfume. Den kvinde, som har levet her før mig, kan ikke have været meget sammensat … den lykkelige mand!"

Det blev aften; der havde været så meget at tænke på, at dagen var gået, inden Mariolle mærkede det. Han satte sig foran et åbent vindue og inddrak den friske og lune fugtighed fra det våde græs, mens han betragtede skyggerne, som under den nedgående sol kastedes over engene.

Neden under talte de to piger, som var i færd med at lave middagsmaden, ivrigt sammen, og deres bondemål lød dæmpet op til ham, mens stilheden udenfor blev afbrudt af kobrølen, hundegøen og udråb fra mænd, der drev dyrene hjem eller passiarede med en kammerat tværs over floden.

Det var virkelig ro og hvile.

For hundrede gang siden om morgenen spurgte Mariolle i sine tanker:

"Hvad har hun tænkt, da hun fik mit brev? … Hvad agter hun at gøre?"

Så sagde han til sig selv:

"Hvad foretager hun sig mon i dette øjeblik?"

Han tog sit ur frem for at se, hvad klokken var:

"Den er halv syv – så er hun kommet hjem. Nu står hun formodentlig og tager imod gæster."

Han så for sig den lille dagligstue og den unge frue ivrigt optaget af at passiare med fyrstinde de Malten, baronesse de Frémines og grev de Bernhaus.

Hans sjæl rystedes pludselig af en underlig vrede. Han ønskede, at han var derinde. Det var på den tid, at han næsten hver dag kom op til hende. Og han følte en ejendommelig utilpashed, ikke fortrydelse, for hans vilje var fast, men en slags legemlig lidelse som hos en syg, som man nægter at give morfin på den vante tid.

Han så ikke mere hverken markerne eller solen, der forsvandt bag bakkerne ude i horisonten. Han så kun hende midt imellem alle hendes venner, opslugt af alle de mondæne bryderier, der havde stjålet hende fra ham.

"Jeg *vil* ikke tænke mere på det," sagde han til sig selv.

Han rejste sig, gik ned i haven og helt ud på terrassen. Køligheden fra vandet, der skummende strømmede over afspærringen, steg som en tåge op fra floden, og denne kuldefornemmelse, der isnede hans allerede så bedrøvede hjerte, fik ham til at vende om og gå tilbage. Bordet stod dækket i spisestuen. Han spiste hurtigt; så, da han ikke havde noget at gøre og han følte den utilpashed, som han for lidt siden havde mærket, vokse i hans legeme og i hans sjæl, gik han i seng og lukkede øjnene for at sove. Det var forgæves. Hans tanke så, hans tanke led, hans tanke forlod ikke et minut den unge kvinde.

Hvis ville hun nu blive? Grev de Bernhaus' formodentlig! Han var i et og alt den mand, der behøvedes til denne pragtelskende

skabning; alles øjne hvilede på ham, han var elegant og feteret. Hun syntes også om ham, thi for at erobre ham havde hun brugt alle sine våben og det til trods for, at hun var en andens elskerinde.

Skønt disse pinefulde tanker stadig forfulgte ham, endte hans sjæl dog alligevel med at sløves og glide ud i søvndyssende, vage forestillinger, hvori de begge, hun og den anden mand, blev ved at dukke frem. Det var ham umuligt at falde rigtigt i søvn; hele natten igennem så han dem drage forbi sig; de trodsede og ærgrede ham, forsvandt som for endelig at give ham lov til at sove ind, men viste sig igen, så snart glemslen havde sænket sig over ham, og vækkede ham ved et stik af skinsyge lige i hjertet.

Så snart det begyndte at dages, stod han op og gik ud i skoven med en stok i hånden, en stor, tyk stok, som husets sidste beboer måtte have glemt.

Solskinnet faldt gennem egenes endnu næsten helt skaldede kroner ned over skovbunden, der hist og her var dækket af græs, længere borte af et tæppe af visne blade og endnu længere borte af lyng, som stod helt rødt efter vinteren. Langs med vejen fløj sommerfugle som små, dansende flammer.

På højre side af vejen kom Mariolle til en høj, næsten et bjerg, der var bevokset med fyrretræer, som ragede op mellem blålige klippestykker. Han kravlede langsomt op ad den, og da han var kommet op på toppen, satte han sig på en stor sten, for han var allerede ganske kortåndet. Hans ben svigtede under ham og kunne knapt bære ham, hans hjerte bankede, og hele hans krop var som mishandlet.

Denne udmattelse kom ikke af træthed, det vidste han, den kom fra hende, fra den kærlighed, der tyngede på ham som en uudholdelig byrde. Og han mumlede:

"Hvad skal det alt sammen blive til! Hvorfor holder hun mig således fast, jeg, som hidtil aldrig har taget andet af tilværelsen end det, jeg behøvede for at nyde den uden at komme til at lide ved den?"

Hans opmærksomhed, som var hidset op og skærpet af hans angst for det sår, det måske ville blive meget vanskeligt at læge, fæstede sig ved ham selv og fik ham til at gå til bunds i sin sjæl, til at søge helt ind til det inderste af sit væsen for bedre at kende og forstå sig selv og for sine egne blikke hæve sløret, der skjulte den sande grund til denne uforklarlige krise.

Han tænkte:

"Jeg har aldrig før ladet mig rive med af noget. Jeg er ikke af den slags mennesker, som er meget lidenskabelige eller lette til at blive begejstrede; jeg har mere dømmekraft end instinkt, mere nysgerrighed end appetit, mere flygtighed end udholdenhed. I grunden søger jeg kun nydelse, men på en fin, klog og kræsen måde. Jeg har elsket mange ting i livet, uden at jeg dog nogensinde har overgivet mig helt; mine sanser har været som en kenders, som nyder, men ikke bliver beruset, og som forstår alt for godt til at tabe hovedet. Jeg ræsonnerer over alt og jeg analyserer i reglen alt for meget mine lyster til blindt at følge dem. Det er oven i købet min største fejl, den eneste årsag til min svaghed. Og så tvinger denne kvinde sig pludselig ind på mig, mod min vilje og på trods af min angst og det kendskab, jeg havde til hende; og hun ejer mig, som om hun stykke for stykke havde plukket al den længsel og al den higen,

der var i mig. Der er det måske. Jeg spredte mig for meget tidligere, jeg elskede naturen, der dårer og drager mig, musikken, som for mig er et slags ideelt kærtegn, filosofien, som er hjernens frådseri, og alt det, der er smukt og behageligt her på jorden.

Så var det, at jeg traf på en skabning, der samlede alle mine lidt famlende og vekslende ønsker, vendte dem mod sig selv og gjorde dem til kærlighed. Hun var smuk og elegant, derfor behagede hun mine øjne, hun var fin, klog og åndfuld, derfor behagede hun min sjæl, og mit hjerte behagede hun gennem den hemmelighedsfulde følelse af velbehag, en berøring af hende eller blot hendes nærværelse vakte hos mig, gennem den uforklarlige, uimodståelige magt, der udgik fra hendes skikkelse og erobrede mig.

Hun afløste alt for mig, for jeg længes ikke længere efter noget, jeg behøver intet, jeg har ikke lyst til noget, og jeg bryder mig ikke mere om andet end om hende.

Hvor ville jeg ikke tidligere have skælvet og sitret i denne skov, der fødes på ny! Nu ser jeg den slet ikke, jeg føler den ikke, jeg er der ikke, jeg er hele tiden hos den kvinde, som jeg ikke længere vil elske.

Det kan ikke blive ved! Jeg må prøve på at dræbe mine tanker med træthed. Ellers bliver jeg aldrig helbredet."

Han rejste sig, klatrede ned ad den klippefulde bakke og gav sig til at gå med lange skridt. Men han kunne ikke slippe sine tanker, de tyngede stadig på ham, som om de var en byrde, han bar på ryggen.

Han påskyndede stadig sin gang. Af og til, når solen pludselig brød igennem løvet eller et harpiksduftende pust fra

en gruppe graner slog ham i møde, mærkede han et øjebliks lettelse, ligesom en forudfølelse om en trøst, der endnu var langt borte.

Pludselig standsede han.

"Jeg går jo ikke længere, jeg flygter," sagde han til sig selv.

Det var sandt, han flygtede uden at vide hvorhen, lige meget hvor; han flygtede, jaget af den dødsangst, hans brudte kærlighed fremkaldte hos ham.

Han gav sig atter til at gå, men med roligere skridt. Skoven skiftede udseende, blev mere udsprungen og mere skyggefuld, for han kom ind i den varmeste del, bøgeskoven. Alle vinterfornemmelser var forsvundet. Det var et sjældent forår, det syntes født samme nat, så frisk og ungt var det.

Mariolle trængte ind i krattet, ind under kæmpemæssige træer, der rankede sig højere og højere. Længe blev han ved med således at vandre fremad, en time, to timer, gennem den talløse vrimmel af små, lysende blade, der var olieblanke og lakerede af de unge, strømmende safter. Kronernes uhyre hvælving, der skjulte hele himlen for ham, bares af lange søjler, som stod lige eller skrå, og som snart var hvidlige og snart mørke under det sorte mos, der klæbede fast til barken. De hævede sig i en uendelighed bag hinanden, herskede over de unge, sammenfiltrede buske, der var vokset op ved deres fod, og dækkede over dem som et tæt sky, hvorigennem solen dog hist og her skyllede ned som en vandflod. Og denne ildregn rislede ned og strømmede, ud over alle de udsprungne blade, det var ikke længere en skov, det var en blændende løvtåge, gennemkrydset af gule striber.

Mariolle stod stille, grebet af en uforklarlig overraskelse. Hvor var han? Var han i en skov eller var han faldet ned på bunden af et hav, et lysende bladhav, et gyldent ocean af grøn klarhed?

Han følte sig bedre, længere borte fra sine ulykker, mere skjult, mere rolig, og han lagde sig ned på jorden på det rødlige tæppe, der dannedes af de visne blade, som disse træer først lader falde i det øjeblik, de iører sig en ny klædning.

Han frydede sig over den kølige berøring med jorden og over luftens rene mildhed, og han følte en først ubestemmelig, men snart ganske bestemt længsel efter ikke at være alene på dette henrivende sted, og han sagde til sig selv:

"Å, hvis jeg havde hende her med mig!"

Han så pludselig igen Mont Saint-Michel for sig, og idet han mindedes, hvorledes hun i sin vågnende kærlighed, ombølget af den friske havluft og foran det lyse sand havde været forskellig fra, hvad hun var i Paris, tænkte han, at den dag, kun den dag alene, havde hun i nogle timer elsket ham en lille smule. Ja, han var sikker på, at hun på vejen, hvor bølgerne trak sig tilbage foran hestehovene, i klostret, hvor hun, idet hun hviskede hans fornavn: "André", havde syntes at sige: "Jeg tilhører Dem", og oppe på "de gales gang", hvor han næsten havde båret hende gennem himmelrummet, virkelig havde følt en slags betagelse, der aldrig mere var kommet igen, efter at hun på ny havde sat sin fod på Paris' brosten.

Men hvis hun nu havde været med ham her i disse grønne bølger, i dette bad af unge safter, ville så ikke den blide, men flygtige stemning fra den normanniske kyst atter have været draget ind i hendes hjerte?

Han blev liggende på ryggen, forpint af sine tanker og med blikket svævende op imod kronernes solbeskinnede pragt. Lidt efter lidt sløvedes han af træernes ro og han lukkede øjnene. Til sidst faldt han i søvn, og da han vågnede, opdagede han, at klokken var blevet over to.

Da han havde rejst sig, følte han sig mindre sørgmodig, mindre syg, og han begav sig atter på vej.

Han kom endelig ud af skovtykningen og stod på en åben plads, hvorfra utrolig lange alléer, der langt, langt borte tabte sig i en gennemsigtig, smaragdtonet løvtåge, udgik som strålerne i en krans. På en vejviserpæl stod navnet på denne runde plads: "Kongens Buket". Den kunne sandelig også passe til at være hovedstaden i bøgenes kongelige land.

En vogn kom forbi. Den var tom. Mariolle tog den og lod sig køre til Marlotte, hvorfra han til fods ville gå til Montigny efter først at have spist frokost, for han var meget sulten.

Han huskede, at han den foregående dag havde set det nyåbnede etablissement: Hotel Corot, et slags kunstnerherberg, som var dekoreret i middelalderlig stil i smag med Montmartre-knejpen *Chat Noir* i Paris. Vognen holdt udenfor døren og han gik ind i det mægtige rum, hvor gammeldags borde og ubekvemme bænke syntes at vente på gæster fra et svundent århundrede.

Helt nede i den anden ende af salen stod en kvinde, en ung opvartningspige formodentlig, på en trappestige og gjorde sig umage for at sætte nogle gamle tallerkener fast mellem nogle søm, der var slået i alt for højt oppe. Snart hævede hun sig på den ene tåspids og snart på den anden, idet hun strakte sig så meget, hun formåede. Med den ene hånd støttede hun sig til

væggen og i den anden havde hun tallerkenen; hendes bevægelser var smukke og behændige, hendes figur slank og den bølgende linje fra hendes håndled og til anklen fik ved hver af hendes anstrengelser en ny ynde. Da hun vendte ryggen til, så hun ikke Mariolle og havde heller ikke hørt ham komme. Han blev stående og så på hende. Han kom til at tænke på Prédolé. "Se, det er kønt," sagde han til sig selv, "hun er smidig, pigebarnet."

Han rømmede sig. Hun var lige ved at falde ned af stigen af overraskelse, men så snart hun havde fået balancen, sprang hun helt oppe fra det øverste af stigens trin ned på gulvet så let, som om hun var en linedanserinde.

Hun gik smilende hen imod ham og spurgte:

"Hvad ønsker herren?"

"Jeg ville gerne have noget frokost."

Hun sagde irettesættende, men beskedent:

"Det må da snarere blive middag, for klokken er halv fire."

Han svarede:

"Ja, vi kan godt kalde det middag, hvis De hellere vil. Jeg var faret vild i skoven."

Hun remsede alle de retter op, der kunne serveres for ham. Han sammenstillede sin menu og satte sig.

Hun gik ud for at bestille maden, men kom straks igen og gav sig til at dække bordet.

Han fulgte hende med blikket. Han fandt hende sød, livlig og proper. Hun var arbejdsklædt, hendes nederdel var skørtet op, hendes ærmer smøget i vejret og hendes hals bar, og hun så så geskæftig ud, at det var en hel fornøjelse at se på hende. Hendes

korset sad godt og fremhævede hendes figur, som hun måtte være meget stolt af.

Ansigtet, som var lidt for rødmosset og lidt for medtaget af luften, var noget fyldigt, endnu lidt for barnerundt, men det var så friskt som en nysudsprungen blomst med sine smukke, blanke, brune øjne, hvori alting syntes at glimre, og sin brede mund med de smukke, sunde tænder. Det kastanjebrune hår ejede en fylde, som om det var al den overskydende livskraft i det unge, spændstige legeme, der gav det vækst.

Hun bragte radiser og smør, og han gav sig til at spise uden at se mere på hende. For at døve sig forlangte han en flaske champagne, som han tømte, og drak bagefter to glas likør til sin kaffe. Da han næsten var fastende, han havde kun, lige inden han gik, spist lidt koldt kød og en smule brød, følte han sig hurtigt gennemstrømmet, sløvet og lettet af en uovervindelig, bedøvende svimmelhed, som han antog for glemsel. Hans tanker, hans sorg, hans angst syntes ham fejet bort, druknet i den klare vin, der på så kort tid havde forvandlet hans sårede hjerte til et hjerte, der var stivnet i følelsesløshed.

Med langsomme skridt begav han sig på vejen til Montigny, og da han endelig var kommet hjem, var han så træt og så søvnig, at han gik i seng, lige så snart det begyndte at blive mørkt. Han faldt øjeblikkelig i søvn.

Men han vågnede igen midt om natten. Han følte sig ilde tilpas, nedtrykt og forpint, som om et mareridt, der i nogle timer havde været forjaget, listigt kom igen for at forstyrre hans søvn. Hun var der igen, hende, fru de Burne, hun sneg sig omkring ham i mørket, stadig ledsaget af grev de Bernhaus.

"Se, se," sagde han til sig selv, "nu er jeg altså oven i købet også skinsyg! Hvorfor dog?"

Ja, hvorfor var han skinsyg? Han forstod det hurtigt. Trods sin frygt og sin angst havde han, så længe han var hendes elsker, følt, at hun var ham tro, ikke af varme eller af ømhed for ham, men fordi det var hendes ærlige beslutning. Men nu havde han brudt alt, han havde givet hende fri: det var forbi. Ville hun nu blive ved at leve uden nogen elskovsforbindelse? Ja, i nogen tid i alt fald … men så? … Kom den troskab, som han indtil nu ikke havde kunnet tvivle om, ikke af en ubestemt forudfølelse af, at hvis hun blev ked af ham, Mariolle, og forlod ham, så ville hun før eller senere, efter en kortere eller længere hviletid blive nødt til at erstatte ham med en anden, ikke af lyst, men fordi hun ville blive træt af ensomheden, ligesom hun ville have kastet ham væk, fordi hun var blevet træt af hans hengivenhed. Gives der ikke elskere, som man tålmodigt beholder udelukkende af frygt for den efterfølgende? Desuden ville det ikke være forekommet en kvinde som hun passende at tilhøre flere; hun var ganske vist alt for intelligent til at nære nogen fordom overfor den såkaldte brøde, men hun var til gengæld i besiddelse af en fintfølende, moralsk blufærdighed, som beskyttede hende mod al virkelig urenhed. Hun var mondæn filosof og ikke snerpet spidsborger, hun skræmtes ikke af et hemmeligt forhold, men hendes ligegyldige legeme ville have skælvet af lede ved tanken om en hel række elskere.

Han havde givet hende fri … og nu? … Nu ville hun sikkert tage en anden! Og det ville blive grev de Bernhaus. Han var vis på det, og han led ved det mere, end han nogensinde havde kunnet forestille sig.

Hvorfor havde han brudt? Hun var tro, hun holdt af ham, og hun var henrivende. Alligevel havde han forladt hende. Hvorfor? Fordi han var et sanseligt bæst, som ikke kunne forstå kærligheden uden den legemlige betagelse.

Var det nu også det? Ja … men der var også noget andet. Der var frem for alt hans angst for at komme til at lide. Han var flygtet for smerten ved ikke at blive elsket, således som han selv elskede, for den grusomme mangel på forståelse, der gennem deres kys' ulige kærlighedsgrad var opstået imellem dem, for den uhelbredelige sygdom, af hvilken hans hårdt angrebne hjerte måske aldrig ville komme sig. Han havde været alt for bange for at lide, for i årevis at skulle udholde den dødsangst, som han i nogle måneder havde følt ville komme, og som han kun havde gennemlevet i nogle uger. Svag som altid var han veget tilbage for smerten, fuldstændig på samme måde som han hele sit liv igennem var veget tilbage for enhver stor anstrengelse.

Han var altså ude af stand til at føre noget igennem, til at kaste sig ud i en lidenskab, således som han havde burdet kaste sig ud i en kunst eller i en videnskab, for det er måske umuligt at have elsket meget uden også at have lidt meget.

Lige til daggry blev han ved at tumle med de samme tanker, der bed ham som hunde. Så stod han op og gik ned til flodbredden.

En fisker kastede sit net ud tæt ved den lille sluse. Vandets hvirvler lyste i solen, og da manden trak det store, runde net op igen for at brede det ud på bådens dæk, sprællede en masse små fisk som levende sølv under maskerne.

Den milde morgenluft og tågen, som stod over vandet, og hvori lette regnbuer dansede, gjorde Mariolle roligere. Han havde en fornemmelse af, at floden, der strømmede af sted for hans fødder, tog lidt af hans sorg med sig i sin ustandselige og snare flugt.

Han sagde til sig selv:

"Jeg har alligevel handlet rigtigt. Jeg ville være blevet alt for ulykkelig!"

Han gik tilbage op i huset, tog en hængekøje, som han havde fået øje på i forstuen, og hængte den op mellem to lindetræer. Så lagde han sig op i den og gjorde sig umage for at tænke på ingenting, idet han med blikket fulgte vandets løb.

På den måde fik han i en mild sløvhed og et legemligt velvære, der forplantede sig til hans sjæl, tiden til at gå indtil frokost. Han trak måltidet ud så længe, det lod sig gøre, for at få så meget som muligt af dagen til at gå.

Men han blev nervøs af at vente. Det var posten, han ventede på. Han havde telegraferet til Paris og skrevet til Fontainebleau for at få sine breve sendt efter sig. Han havde endnu ingen fået, og en følelse af at være ganske forladt begyndte at trykke ham. Hvorfor? Han kunne ikke håbe på noget behageligt; det var sikkert intet trøstende eller beroligende, der gemtes i den lille sorte taske, som postbuddet bar i en rem over skulderen, rimeligvis ikke andet end unyttige indbydelser og almindelige, ligegyldige meddelelser. Men hvorfor længtes han så efter disse ukendte breve, som om det var hans hjertes frelse, der afhang af dem?

Nærede han ikke inderst inde et forfængeligt håb om, at hun skulle skrive til ham?

Han spurgte en af pigerne:

"Hvornår plejer posten at komme?"

"Klokken tolv."

Det var den netop. Han gav sig til med voksende uro at lytte efter enhver støj udenfor. En banken på yderdøren fik ham til at fare op. Det var postbuddet, som ganske rigtig ikke bragte andet end aviserne og tre breve uden betydning. Mariolle læste bladene, læste dem en gang til, kedede sig og gik udenfor.

Hvad skulle han gøre? Han gik tilbage til hængekøjen og lagde sig på ny op i den, men da der var gået en halv time, fik han en ubetvingelig trang til at skifte plads. Skulle han søge ud i skoven? Ja, skoven var vidunderlig, men ensomheden forekom ham dér endnu mere trykkende end hjemme eller i landsbyen, hvor han dog af og til hørte lyde, der sagde ham, at der rundt omkring ham levede mennesker. Træernes og bladenes tavse ensomhed gjorde ham melankolsk, fyldte ham med savn og fik elendigheden til at slå sammen over hovedet på ham.

I sine tanker gjorde han den lange spadseretur fra dagen forud om igen, og da han atter så den lille adrætte opvartningspige fra Hotel Corot for sig, sagde han til sig selv:

"Nu har jeg det! Jeg vil gå derhen og spise til middag."

Denne tanke gjorde ham godt. Det var en beskæftigelse, et middel til at få nogle timer slået ihjel. Han begav sig straks på vej.

Den lange landsbygade fortsattes lige ind i dalen mellem dens to rækker hvide, lave og teglstenstækkede huse, hvoraf nogle lå lige ud til vejen, mens andre foran sig havde en lille gård, hvor en syrenbusk stod i blomst, hvor nogle høns spankede omkring på den varme mødding, og hvor trætrapper

udenfor huset førte op til døre i ydermuren. Foran husdørene sad bønderne og syslede sindigt med deres husflidsarbejder. En gammel, kroget kone, hvis hår til trods for hendes alder var gråligt-gult, for folk ude på landet får næsten aldrig rigtig hvidt hår, vaklede lige forbi ham. Hun var i et laset bomuldsliv og hendes magre og knortede ben tegnede sig under et slags uldent skørt, der svulmede ud over hendes svære hofter. Hun stirrede lige frem for sig med et par tanketomme øjne, der aldrig havde set andet end de plumpe genstande, som var nødvendige for hendes stakkels tilværelse.

En anden, der var yngre, stod foran sin dør og hang noget linned op. Armenes bevægelser trak nederdelen lidt i vejret og blottede et par blå strømper, der sad i ål over de grove ankler; oven over anklerne var der kun knogler og intet andet, mens hendes figur og hendes bryst, der var fladt og bredt som en mands, fortalte om et legeme, som det måtte være skrækindjagende at se på.

Mariolle tænkte:

"Kvinder! Det er kvinder! Det skal være kvinder!"

Fru de Burnes skikkelse tegnede sig for hans øjne i al sin uforlignelige skønhed og elegance, en menneske-juvel, koket og smykket for at tækkes mændenes blikke. Og han skælvede i angst for at have lidt et uopretteligt tab.

Han fremskyndede sine skridt som for at løbe fra sit hjerte og sine tanker.

Den lille opvartningspige kendte ham straks, da han trådte ind i hotellet i Marlotte, og næsten fortroligt sagde hun til ham:

"God dag, herre."

"God dag, min ven."

"Vil De have noget at drikke?"

"Ja tak, til at begynde med; bagefter vil jeg have noget middagsmad."

De drøftede først, hvad han skulle drikke, og dernæst, hvad han skulle spise. Han spurgte hende til råds for at få hende til at tale, for hun udtrykte sig godt i sit rappe, parisiske tonefald og snakkede med en veltalenhed, der var hende lige så medfødt som utvungenheden i hendes bevægelser.

Han tænkte, mens han hørte på hende:

"Hun er ganske sød, den små. Hun ser mig ud til at være en lille kokotte-spire."

Han spurgte:

"De er vist fra Paris?"

"Ja, det er jeg."

"Har De været her længe?"

"Nej, kun fjorten dage."

"Synes De om at være her?"

"Ikke foreløbig, men jeg har været her for kort til at kunne sige det. Jeg kunne dårligt tåle pariserluften, men herude er jeg kommet mig, det var især af den grund, jeg tog herud … Så vil De altså have en vermouth?"

"Ja tak, og vil De være så god at sige til kokkepigen, at hun skal gøre sig umage med maden."

"De kan være ganske rolig."

Hun gik ud i køkkenet og lod ham være alene.

Han satte sig ud i haven i et lysthus, hvor vermouth'en blev bragt ud til ham. Han blev siddende, lige til det begyndte at mørkne, lyttede til en drossel, der sang i et bur, og betragtede den unge pige, som af og til gik forbi lysthuset og sendte ham et

koket sideblik, for hun havde forstået, at han syntes godt om hende.

Ligesom den foregående dag drak han en flaske champagne, men mørket på vejen hjem og nattens kølighed spredte hurtigt hans lette rus og en uovervindelig sørgmodighed holdt på ny sit indtog i hans sjæl.

Han tænkte:

"Hvad skal jeg gøre? Skal jeg blive her? Hvor længe skal jeg være fordømt til at føre en så trøstesløs tilværelse?"

Han faldt først meget sent i søvn.

Den næste dag tilbragte han på ny en del af morgenen i hængekøjen. Fiskeren fra i går var dér også, og Mariolle fik den idé at følge hans eksempel og give sig til at fiske. En købmand, der solgte fiskeredskaber, gav ham de nødvendige oplysninger om denne rolige sport og tilbød at hjælpe ham den første gang. Tilbuddet blev modtaget og i løbet af tre timer lykkedes det Mariolle med store anstrengelser og ihærdig påpassenhed at fange tre små fisk.

Efter at han havde spist frokost, begav han sig på ny på vej til Marlotte. Hvorfor? For at få tiden til at gå.

Den unge opvartningspige gav sig til at le, da hun så ham.

Han smilede også. Han begyndte at more sig over dette bekendtskab og han prøvede på at få hende til at fortælle noget om sig selv.

Hun følte sig mere kendt med ham end den foregående dag og hun efterkom villigt hans opfordring. Hun hed Elisabeth Ledru.

Hendes moder, der havde syet hjemme, var død året i forvejen og hendes fader, som tidligere havde været kasserer i

en forretning, men som nu altid var fuld og uden plads, og som udelukkende havde levet af sin kones og sin datters arbejde, var forsvundet, for skønt den unge pige sad hele dagen igennem alene på sit tagkammer og syede, kunne hun dog ikke tjene nok til to. Hun var så blevet ked af sit ensomme arbejde og havde taget plads i en restaurant, hvor hun var blevet næsten et år. Da hun imidlertid gik og følte sig træt og sløj, havde hun sammen med to andre unge piger, der skulle komme noget senere, ladet sig fæste af grundlæggeren af Hotel Corot i Marlotte. Det var åbenbart en vært, som forstod, hvorledes han skulle trække gæsterne til sig.

Hendes historie behagede Mariolle, han udspurgte hende behændigt, idet han behandlede hende som en dame, og fik hende til at fortælle en masse enkeltheder fra det triste og fattige hjem, der var blevet ødelagt af en drukkenbolt. Hun, som var et stakkels fortabt og forladt væsen, der stod ganske alene i verden, men alligevel var glad og munter, fordi hun var ung, følte straks, at denne ubekendtes interesse var ægte og levende og hun snakkede derfor tillidsfuldt løs og lukkede frejdigt op for sin sjæl, som hun lige så lidt kunne holde i tømme som sine lemmers væverhed.

Da hun var færdig, spurgte han hende:

"Og … De vil blive ved med at være pige hele Deres liv?"

"Det ved jeg ikke. Hvem kan vide, hvad der sker i morgen!"

"Ja, men De må dog tænke på fremtiden."

Hun anlagde en eftertænksom mine, som dog ikke formåede at holde sig længe på hendes ansigt, og svarede:

"Jeg tager, hvad der kommer. Jeg er ligeglad."

De skiltes som gode venner.

Et par dage senere kom han igen, så atter en gang og så ofte, så småt tiltrukket af den forladte unge piges passiar, der opmuntrede ham og adspredte ham lidt i hans sorg.

Men når han om aftenen gik tilbage til Montigny og tænkte på fru de Burne, havde han de forfærdeligste anfald af fortvivlelse. Så snart det begyndte at dages, blev det også lidt lysere i hans hjerte. I mørket vågnede hans nagende savn og fortærende skinsyge. Han havde intet hørt om hende. Han havde ikke skrevet til nogen og ingen havde skrevet til ham. Han vidste intet som helst. Og mens han gik alene på den mørke vej, udmalede han sig fremskridtene i det forhold, som han forudså ville udvikle sig imellem hans tidligere elskerinde og grev de Bernhaus. Det var blevet en fiks idé, som dag for dag trængte dybere ned i ham. Netop han, tænkte Mariolle, ville kunne være det for hende, hun ønskede: en elegant og opmærksom elsker, der ikke stillede fordringer, men var tilfreds med og smigret over at være den, som denne henrivende og kloge kokette foretrak.

Han sammenlignede ham med sig selv. Det var sikkert nok, at den anden ikke ville have den slags nervøse kriser eller trættende utålmodighed; han ville ikke pine hende med den stadige trang til gengældt ømhed, der havde ødelagt deres elskovsforståelse. Som den smidige, kloge og diskrete verdensmand, han var, ville han nøjes med lidt; desuden gjorde han heller ikke indtrykket af at være en særlig lidenskabelig natur.

En dag, da André Mariolle som sædvanlig henad middagstid kom til Marlotte, fik han i Hotel Corots andet lysthus øje på to

unge, skæggede fyre, som med store kunstnerhatte på hovedet sad og dampede løs på deres piber.

Værten, en stor, tyk mand med et velvilligt, smilende ansigt, kom hen for at sige goddag til ham, for han følte en ikke helt uegennyttig interesse for denne nye stamgæst. Så sagde han:

"Jeg har fået to nye gæster i går, to malere."

"Er det de to herrer der ovre?"

"Ja, de er allerede berømte. Den mindste af dem fik medalje i fjor på udstillingen."

Han fortalte alt, hvad han vidste, om de to spirende kunstnere og spurgte derpå:

"Hvad ønsker De i dag, hr. Mariolle?"

"De kan lade mig få en vermouth som sædvanlig."

Værten trak sig tilbage.

Elisabeth kom ud med bakken med glasset, vandkaraflen og flasken. En af malerne råbte over til hende:

"Nå, lille ven, er man stadig fornærmet?"

Hun svarede ikke, og da hun kom hen til Mariolle, så han, at hun havde røde øjne.

"Har De grædt?" spurgte han.

Hun svarede naturligt:

"Ja, en lille smule."

"Hvad er der gået for sig?"

"Det er de to herrer der ovre, som har opført sig stygt imod mig."

"Hvad har de gjort?"

"De troede, jeg var én, de kunne byde alt muligt."

"Har De da ikke beklaget Dem til værten?"

Hun trak håbløst på skulderen:

"Å, herre ... værten ... værten ... nu kender jeg ham, kan De tro."

Mariolle blev bevæget og ærgerlig og sagde:

"Fortæl mig alt det."

Hun fortalte om de brutale efterstræbelser, som hun straks i går havde været genstand for fra de to maleres side. Så gav hun sig på ny til at græde og spurgte sig selv, hvad hun skulle gribe til her i denne egn, hvor hun stod fuldstændig fremmed og forladt, uden støtte, uden beskyttelse, uden penge og uden hjælpekilder.

Drevet af en pludselig indskydelse foreslog Mariolle hende:

"Vil De træde i tjeneste hos mig? De skal nok blive godt behandlet og når jeg igen tager tilbage til Paris, står det Dem frit for at gøre, hvad De helst vil."

Hun så ham med et par store, spørgende øjne lige ind i ansigtet.

Så slog hun pludselig til:

"Ja, det vil jeg gerne."

"Hvor meget får De i løn her?"

"Tres francs om måneden."

Hun blev ængstelig og tilføjede:

"Og så får jeg desuden en lille andel i drikkepengene. Det bliver omtrent halvfjerds i det hele."

"Jeg giver Dem hundrede."

Hun gentog overrasket:

"Hundrede francs om måneden?"

"Ja, passer det Dem?"

"Ja, det tror jeg, at det passer mig."

"De skal blot besørge min personlige opvartning, holde mit tøj i orden, børste mine klæder og se mit linned efter og gøre i stand i stuerne."

"Det skal jeg nok, herre."

"Hvornår kan De komme?"

"I morgen, hvis De ønsker det. Vil værten ikke lade mig slippe, kan jeg, efter hvad der her er foregået, blot henvende mig til mairen. Så skal han nok blive tvunget til at lade mig gå."

Mariolle tog to tyvefrancs-stykker op af lommen og gav hende dem, idet han sagde:

"Her har De foreløbig et lille forskud."

Der gik et glimt af glæde over hendes ansigt og i en bestemt tone sagde hun:

"I morgen inden klokken tolv skal jeg være hos Dem."

2

Den næste dag kom Elisabeth til Montigny, fulgt af en bonde, der skød hendes kuffert foran sig på en trillebør. Mariolle havde skilt sig af med den ene af de to gamle koner; han havde givet hende rigelig erstatning og den nyankomne tog det lille værelse i anden etage ved siden af kokkepigens i besiddelse.

Da hun fremstillede sig for sin nye herre, forekom hun ham lidt forskellig fra, hvad hun havde været i Marlotte; hun var mindre talende og mere ydmyg. Medens hun i Marlottes lysthus næsten havde været hans kammerat, betragtede hun sig åbenbart nu som hans tyende.

Med nogle ord forklarede han hende, hvad hun havde at gøre. Hun hørte omhyggeligt efter, fandt sig til rette og begyndte sin tjeneste.

En uge gik hen uden at bringe nogen nævneværdig forandring i Mariolles sjæl. Han lagde kun mærke til, at han var mere hjemme, for han havde ikke længere noget påskud for sine spadsereture til Marlotte, og desuden forekom villaen ham mindre trist end i de første dage. Hans flammende sorg dulmedes lidt efter lidt, således som alt dulmes, men i stedet for den skarpe, brændende svien kom en ubetvingelig sørgmodighed, en dyb melankoli af den slags, der er som en langsom og kronisk sygdom, som man undertiden ender med at dø af. Hele hans tidligere virketrang, hele hans åndelige nysgerrighed, hele den interesse for livets forskellige fænomener, der hidtil havde optaget ham og moret ham, var alt sammen dødt i ham og afløst af lede for alt og en uovervindelig ladhed, som gjorde, at han ikke en gang havde kræfter til at

rejse sig for at gå ud. Han forlod slet ikke mere villaen, men gik kun fra dagligstuen ud til hængekøjen og fra hængekøjen tilbage til dagligstuen. Hans største adspredelse bestod i at ligge og stirre ned ad floden og iagttage fiskeren, der hver dag på samme tid kastede sit net ud.

Efter de første dages beskedne tilbageholdenhed blev Elisabeth lidt dristigere og da hun med sin kvindelige finfølelse gættede sig til sin herres stadig nedtrykte stemning, spurgte hun ham sommetider, når den anden pige ikke var til stede:

"Keder herren sig meget?"

Han svarede resigneret:

"Å ja, ikke så lidt."

"Herren skulle gå sig en tur."

"Det er ikke morsommere."

I al hemmelighed søgte hun at gøre det hyggeligt for ham og viste ham i stilhed små opmærksomheder. Hver morgen, når han kom ned i dagligstuen, fandt han den fyldt med blomster og duftende som et drivhus. Elisabeth havde åbenbart sat alle omegnens drenge i virksomhed med at skaffe hende primulaer, violer og guldgyvel fra skoven og fra de små landsbyhaver, hvor bønderne om aftenen gik og vandede deres planter. Midt i sin forladthed, elendighed og sløvhed var han hende taknemmelig, rørt taknemmelig for den opfindsomme erkendtlighed, hun viste ham, og for det stadige ønske, han mærkede hos hende, om at være ham behagelig selv i de mindste ting.

Det forekom ham også, at hun blev kønnere, at hun gjorde sig mere umage med sit toilette og at hendes ansigt var blevet en smule blegere og ligesom forfinet. En dag, da hun skænkede hans te, opdagede han endog, at hun ikke længere havde

tjenestepigehænder, men damehænder med ulasteligt rene og velplejede negle. En anden gang lagde han mærke til, at hendes fodtøj næsten var elegant.

En eftermiddag, da hun var gået op på sit værelse, kom hun atter ned i en henrivende, lille, grå, enkel og fordringsløs kjole, som var overordentlig smagfuld. Da han så hende, udbrød han:

"Nej da, hvor De bliver koket, Elisabeth!"

Hun blev ildrød i hovedet og stammede:

"Jeg! Nej, vist ikke nej. Jeg klæder mig kun lidt bedre på, fordi jeg har lidt flere penge at råde over."

"Hvor har De købt den kjole?"

"Jeg har selv syet den."

"Har De selv syet den? Men hvornår dog? Hele dagen igennem ser jeg Dem arbejde i huset."

"Ja, men så er der jo aftenen."

"Hvor har De da fået stoffet fra? Og hvem har klippet den for Dem?"

Hun fortalte, at manufakturhandleren i Montigny havde taget nogle prøver med hjem til hende fra Fontainebleau. Hun havde taget det tøj, hun syntes bedst om, og betalt det med de fyrretyve francs, hun havde fået i forskud af Mariolle. Hvad snittet og faconen angik, så havde ingen af delene voldt hende nogen vanskelighed, da hun sammen med sin moder i fire år havde arbejdet for en større forretning.

Han kunne ikke bare sig for at sige:

"Den klæder Dem udmærket. De ser nydelig ud."

Hun blev atter rød lige op til hårrødderne.

Da hun var gået, spurgte han sig selv:

"Skulle hun være forelsket i mig?"

Han grundede lidt over det, tøvede, tvivlede og endte så med at overbevise sig selv om, at det, når alt kom til alt, var muligt. Han havde været god imod hende, medfølende og hjælpsom, næsten venskabelig. Hvad forbavsende var der i, at den unge pige gik hen og forelskede sig i sin herre efter alt, hvad han havde gjort for hende? Tanken var ham i øvrigt ikke ubehagelig, for hun var virkelig net og havde ikke mere noget af tjenestepigen over sig. Hans mandlige forfængelighed, som en anden kvinde til den grad havde krænket, såret, stødt og sønderknust, følte sig smigret, lettet og næsten styrket. Det var en oprejsning, en ganske lille og betydningsløs oprejsning, men det *var* en oprejsning, for når kærligheden søger imod et væsen, ligegyldigt hvor den kommer fra, så er det, fordi dette væsen formår at vække den. Hans ubevidste egenkærlighed var også tilfredsstillet. Det ville beskæftige ham og måske gøre ham godt at se dette unge hjerte flamme og banke for hans skyld. Det faldt ham ikke med en tanke ind at fjerne det unge barn fra sig, at beskytte hende mod den fare, som havde fået ham selv til at lide så grusomt, at have mere medlidenhed med hende, end fru de Burne havde haft med ham, for i den slags elskovstriumfer blander der sig aldrig noget hensyn til den anden part.

Han iagttog hende altså og blev snart overtydet om, at han ikke havde taget fejl. Hver dag røbede en mængde småting det klarere for ham. En formiddag, da hun vartede ham op ved frokostbordet og hendes kjole strejfede ham, mærkede han, at hun havde parfume på sig, en tarvelig parfume, der formodentlig også stammede fra manufakturhandleren eller apotekeren i Montigny. Så forærede han hende en flaske toiletvand med *chypre*, som han altid selv brugte til sine

afvaskninger, og som han altid bragte en forsyning med sig af. Han gav hende yderligere nogle stykker fin sæbe, en flaske tandvand og en æske pudder. På den måde arbejdede han hemmeligt med på hendes forvandling, som dag for dag blev mere fremtrædende og mere fuldstændig, og som han fulgte med nysgerrige og smigrede øjne.

Idet hun stadig vedblev at være ham et trofast og diskret tyende, udviklede hun sig samtidig til at blive en betaget og forelsket kvinde, hos hvem alle koketteriets instinkter troskyldigt udfoldede sig.

Han selv vænnede sig ganske langsomt til hende. Han legede med denne begyndende kærlighed, således som man i bedrøvede timer leger med alt, hvad der kan adsprede én. Han følte sig på ingen måde stærkere tiltrukket af hende ud over den ubestemmelige attrå, der driver enhver mand imod en indtagende kvinde, hvad enten det er en smuk tjenestepige eller en bondekone, der er skabt som en gudinde, en slags landlig Venus. Han følte sig især tiltrukket af alt det kvindelige hos hende. Han trængte til det, det var en forvirret, men uimodståelig trang, der stammede fra den anden, fra hende, som han elskede og som i hans sjæl og i hans legeme havde vakt denne naturens hemmelighedsfulde og ubetvingelige længsel efter en kvindes nærhed og berøring, efter den fine, ideelle eller sanselige duft, der fra enhver forførende skabning, hvad enten det er en tarvelig pige eller en fornem dame, en sløv orientalsk skønhed med store, sorte øjne eller en Nordens datter med blå øjne og en forfaren sjæl, stiger op imod mændene, i hvem den udødelige dragen mod det evigt kvindelige bestandig lever.

Denne kærlige, utrættelige, kærtegnende og hemmelige omhu, som han mere følte end så, lagde om hans sår som et slags isolerende vat, der gjorde, at hans stadig tilbagevendende angst blev ham mindre smertelig. Den eksisterede dog stadig, lidelserne summede bestandig omkring ham som fluer om et blødende sår. Da han havde forbudt sin tjener at give hans adresse til nogen, respekterede hans venner hans flugt og han var især forpint over intet at vide. Fra tid til anden så han i en avis Massivals eller Lamarthes navn i listen over deltagerne i en eller anden større festlighed. En dag så han fru de Burne nævnt som en af de smukkeste og elegantest påklædte damer på et bal i det østrigske gesandtskab. Han kom til at ryste fra hoved til fod. Nogle linjer længere nede fandt han grev de Bernhaus' navn og lige til aften sønderreves han af sin forfærdelige skinsyge, der vendte tilbage med fornyet styrke. Det forhold, som han i tankerne havde set udvikle sig, eksisterede altså nu, det forekom ham i alt fald at være næsten hævet over al tvivl! Det blev til en af den slags indbildte overbevisninger, der er langt kvalfuldere end en kendsgerning, fordi man aldrig slipper helt af med dem og aldrig bliver helt helbredet for dem.

Han mærkede, at han ikke længere kunne udholde denne uvidenhed om alt og denne uvished i sine formodninger og han bestemte sig derfor til at skrive til Lamarthe, som kendte ham tilstrækkeligt til at gætte den elendighed, der boede i hans sjæl, og som måske ville svare på hans mistanke uden en gang at blive spurgt.

En aften altså skrev han ved lampelys et langt, behændigt, vagt bedrøvet brev, som var fuldt af dulgte spørgsmål og lyrik over forårets skønhed på landet.

Fire dage efter, da han fik sin post, genkendte han straks ved første øjekast forfatterens faste og lige håndskrift.

Lamarthe sendte ham tusinde mistrøstende oplysninger, der var af allerstørste vigtighed for hans angstfyldte sind. Han talte om en hel mængde af deres bekendte, men syntes dog, uden at han på nogen måde kom med flere enkeltheder om fru de Burne og om Bernhaus end om de andre, ved et af de stil-kunstgreb, som han var fortrolig med, og som, uden at man mærkede, at det var gjort med hensigt, ledte opmærksomheden hen på det punkt, han ønskede, at få dem til at træde i forgrunden.

Det fremgik af dette brev, at Mariolles mistanke i det mindste var til en vis grad berettiget. Hans frygt ville i morgen blive til virkelighed, hvis det ikke allerede var sket i går.

Hans tidligere elskerindes liv var stadig den samme glimrende og urolige farten fra fester til fester. Der var blevet talt lidt om ham efter hans forsvinden, således som man nu en gang taler om de forsvundne med ligegyldig nysgerrighed. Man troede, at han var langt væk, rejst bort, fordi han var træt af Paris.

Da Mariolle havde fået dette brev, blev han hele dagen liggende i hængekøjen. Han kunne intet spise til middag og han kunne ikke sove, han havde feber hele natten. Den næste dag følte han sig så træt, så nedslået og så led og ked af udsigten til at skulle tilbringe endnu en af de lange ensformige dage mellem den dybe og tavse skov, hvis løv nu var blevet helt mørkt, og den lille, irriterende flod, der strømmede af sted under hans vinduer, at han ikke gad stå op.

Han ringede på Elisabeth og da hun kom ind og så, at han endnu lå i seng, blev hun stående som rodfæstet af overraskelse foran den åbne dør. Hun var pludselig blevet ganske bleg og hun spurgte:

"Er herren syg?"

"Ja, jeg har det ikke rigtig godt."

"Skal jeg ikke sende bud efter lægen?"

"Nej. Det betyder ingenting; jeg har ofte den slags ildebefindender."

"Hvad kan jeg gøre for herren?"

Han forlangte at få sit sædvanlige bad lavet i stand; til morgenmad ville han kun have æg og derefter te et par gange i dagens løb.

Men da klokken blev hen imod et, fik han et så voldsomt anfald af kedsomhed, at han fik lyst til at stå op. Elisabeth, som han i sin indbildte sygdoms utilfredshed hvert øjeblik kaldte på, og som var ængstelig og urolig og fuld af iver efter at hjælpe ham og gøre sig nyttig, efter at pleje ham og helbrede ham, så, hvor ophidset og nervøs han var, og foreslog ham, helt rød i hovedet over sin dristighed, at læse højt for ham.

Han spurgte:

"Læser De godt?"

"Ja, det tror jeg da. I skolen fik jeg altid første præmie for oplæsning og jeg har læst så mange romaner for min moder, at jeg ikke en gang længere kan huske titlerne på dem."

Han blev nysgerrig og sendte hende ind i sit arbejdsværelse for blandt de bøger, han havde ladet komme ud til sig, at hente den, han foretrak blandt dem alle: *Manon Lescaut*.

Så satte hun ham til rette i sengen, stablede to hovedpuder op bag hans ryg, tog en stol og begyndte. Hun havde ret, hun læste godt, hun havde en egen evne til at finde de rigtige betoninger og hendes udtryk var klogt og følt. Straks fra begyndelsen fangedes hendes interesse af det, hun læste, og efterhånden som hun kom ind i bogen, blev hun til den grad revet med, at han flere gange afbrød hende for at stille hende et par spørgsmål og passiare lidt med hende.

Gennem det åbne vindue bar den duftsvangre vind nattergalenes sang, triller og løb med sig; af hele deres lille strube sang de i denne elskovsfyldte årstid i alle træerne for deres hunner.

André betragtede den unge pige, der forvirret og betaget fulgte med i skildringen, som oprulledes fra side til side.

Hun svarede på de spørgsmål, han kom med, med en medfødt forståelse af de følelser og lidenskaber, hun læste om, og hendes anskuelser var rigtige, om end på grund af hendes uvidenhed lidt svævende. Han tænkte:

"Hvis det lille pigebarn fik en smule opdragelse, ville hun både blive klog og forstandig. "

Det kvindelige trylleri, han allerede havde følt hos hende, gjorde ham på denne varme og rolige eftermiddag virkeligt godt og smeltede underligt sammen med det hemmelighedsfulde og mægtige trylleri, som udstråler fra denne *Manon*, der bringer vore hjerter det mest fuldkomne indtryk af kvindens væsen, som menneskelig kunst nogensinde har frembragt.

Han blev vugget af den læsende stemme og fortryllet af den så velkendte og bestandig nye historie, og han drømte om en

elskerinde, der ville være ubestandig og forførende som des Grieux', troløs og standhaftig, menneskelig og fristende endog i sine skændigste laster, skabt til at lokke ud af manden alt, hvad han ejer af kærlighed og vrede, hengivenhed og lidenskabeligt had, skinsyge og attrå.

Å, hvis hun, som han nylig havde forladt, blot i sine årer havde haft denne irriterende kurtisanes sanselige og troløse elskov, så ville han måske aldrig være gået fra hende! Manon bedrog, men hun elskede, hun løj, men hun gav sig hen!

Ovenpå denne døsende dag, faldt Mariolle, da det blev aften, i tågede drømme, hvori alle disse kvinder smeltede sammen. Da han siden den foregående dag ikke havde foretaget sig noget, han kunne blive træt af, ja, ikke en gang havde fået spor af motion, var hans søvn let og han blev vækket ved en uvant støj i huset.

Allerede en eller to gange før om natten havde han syntes at have skelnet skridt og hørt nogen bevæge sig, ikke lige under ham, men i de små værelser, der stødte op til køkkenet, skabeværelset og badeværelset. Han havde dog ikke tænkt videre over det.

Men i aften, hvor han var træt af at ligge i sengen, og han vidste, at der ville gå lang tid, inden han igen faldt i søvn, anspændte han sin høreevne og opfangede en ejendommelig brusen og plasken, hvis oprindelse ikke stod ham klar.

Han besluttede at gå ned for at se, hvad det kunne være. Han tændte lys for at se på uret; klokken var knapt ti. Han klædte sig på, tog en revolver i lommen og listede sig ned ad trappen, idet han omhyggeligt tog sig i agt for at gøre støj.

Da han kom ud i køkkenet, så han til sin forbavselse, at ovnen var tændt. Han hørte intet mere, men pludselig syntes han, at der lød støj inde i badeværelset, et ganske lille hvidkalket rum, der lige akkurat var stort nok, til at badekarret kunne stå der.

Han listede sig derhen, drejede lydløst nøglen om og stødte pludselig døren op. I vandet, med armene strakt ned langs siden og brysternes blomsterknop stikkende op over vandfladen, lå det skønneste kvindelegeme, han i sit liv havde set.

Hun så, at hun ikke kunne flygte, og udstødte et forfærdet skrig.

Men han lå allerede på knæ ved siden af badekarret med glødende øjne og munden strakt frem imod hende.

Hun forstod ham, og idet hun pludselig løftede sine våde arme, lukkede hun dem bag sin herres nakke.

3

Da hun den næste morgen kom ind til ham med teen og deres øjne mødtes, kom hun til at ryste så stærkt, at kopperne og sukkerdåsen klirrede mod hinanden.

Mariolle gik hen til hende, tog bakken ud af hendes hænder og satte den ned på bordet. Så sagde han til hende, der stod med nedslagne øjne:

"Se på mig, du lille."

Hun så på ham. Hendes øjne stod fulde af tårer.

Han fortsatte:

"Jeg vil ikke have, at du græder."

Han trykkede hende ind til sig og han følte, at hun skælvede over hele kroppen.

Hun hviskede:

"Å, Gud!"

Han forstod, at det ikke var sorg, ikke fortrydelse og ikke anger, som fik hende til at stamme disse tre ord, men lykke, sand lykke. Og det var ham en underlig, egoistisk, snarere legemlig end åndelig tilfredsstillelse at trykke den unge skikkelse, der bævede af kærlighed til ham, ind til sit bryst. Han takkede hende for hendes kærlighed, således som en såret på en grøftekant ville takke den kvinde, der kom forbi og hjalp ham. Han takkede hende af hele sit sønderrevne hjerte, som var blevet forrådt i sin frugtesløse kærlighed, og som en andens ligegyldighed havde fået til at hungre efter ømhed; og helt nede på bunden af sine tanker beklagede han hende en lille smule. Da han så hende bleg og grædende med øjne, der brændte af elskov, tænkte han pludselig ved sig selv:

"Men hun er jo smuk! Hvor en kvinde dog hurtigt kan forvandles og blive det, hun skal være, det, som hendes sjæl ønsker og hendes sind kræver."

"Sæt dig ned," sagde han.

Hun satte sig. Han tog hendes hænder, hendes stakkels arbejdsvante hænder, der for hans skyld var blevet hvide og fine, og ganske blidt, i forsigtige ord, talte han til hende om den stilling, de for fremtiden stod i til hinanden. Hun var ikke længere hans tyende, men de var nødt til at bevare lidt af skinnet for ikke at vække forargelse i landsbyen. Hun skulle blive boende hos ham som hans husholderske og hun skulle ofte læse højt for ham, hvad der kunne tjene som påskud til, at de var så meget sammen. Når der var gået nogen tid og hendes virksomhed som hans forelæserske var trængt bedre ind i den anden piges bevidsthed, ville han lade hende spise sammen med sig.

Da han havde talt ud, svarede hun beskedent:

"Nej, herre, jeg er og jeg vil blive ved at være Deres tyende. Jeg vil ikke have, at der skal komme sladder og folk skal få at vide, hvad der er foregået."

Han trængte ind på hende, men hun gav ikke efter, og da han havde drukket sin te, gik hun med bakken, mens han fulgte hende med et rørt blik.

Da hun havde lukket døren efter sig, tænkte han:

"Hun er en kvinde. Alle kvinder står lige højt, når de behager os. Jeg har gjort min tjenestepige til min elskerinde. Hun var nydelig, og hun vil måske blive henrivende. I hvert tilfælde er hun både yngre og friskere end alle de fornemme damer og fejrede kokotter tilsammen. Desuden – når alt kommer til alt –

hvad har så det at sige? Er ikke mange berømte skuespillerinder kun portnerdøtre? Alligevel bliver de modtaget som damer, forgudet som romanheltinder og af fyrster og suveræner behandlet som regerende dronninger. Er det på grund af deres talent, der ofte er tvivlsomt, eller deres skønhed, der ofte kan omstrides? Nej. Sagen er simpelthen den, at en kvinde altid indtager den stilling, som hun forstår at bilde andre ind, at hun i virkeligheden beklæder."

Han gik den dag en lang tur, og skønt han stadig på bunden af sit hjerte følte den samme sorg og hans ben var træge og tunge, som om længslen havde slappet alle hans energis fjedre, var der noget, der inden i ham pippede som en lille sangfugl. Han var mindre alene, mindre fortabt, mindre forladt. Skoven forekom ham mindre øde, mindre tavs og mindre tom. Og han glædede sig til at komme hjem og se Elisabeth komme ham smilende og kærligt i møde.

I næsten en hel måned udfoldede der sig ved bredden af den lille flod en sand idyl. Mariolle blev elsket, som måske meget få mænd nogensinde er blevet det, vanvittigt, dyrisk, således som et barn bliver elsket af sin moder, jægeren af sin hund.

Han var alt for hende, himlen og jorden, glæden og lykken.

Han svarede til hele hendes glødende og troskyldige, kvindelige forventning, og han gav hende i et kys al den betagne begejstring, hun kunne rumme. Der var intet udenfor ham i hendes blik, i hendes sjæl, i hendes hjerte og i hendes legeme, hun var beruset som en yngling, der drikker for første gang. Han sov ind i hendes arme, han vågnede under hendes kærtegn, og hun omslyngede ham med favntag, hvori hun gav ham hele sit væsen. Overrasket og fortryllet nød han denne

ubetingede hengivelse, og han havde en fornemmelse af, at dette var kærlighed, drukket af selve kilden, af selve naturens læber.

Ikke desto mindre blev han ved at være sørgmodig, sørgmodig og skuffet, en dyb og vedholdende følelse af skuffelse. Han var glad for sin lille elskerinde, men der var en anden, han savnede. Og når han slentrede rundt på markerne langs bredden af Loing og spurgte sig selv: "Hvorfor kan jeg ikke få bugt med min sorg?", dukkede mindet om Paris op i ham, og han følte sig så forpint og nervøs, at han skyndte sig hjem for ikke længere at være alene.

Så lagde han sig gerne ud i hængekøjen, og Elisabeth satte sig ved siden af ham på en feltstol og læste højt for ham. Mens han lå og hørte på hende og lod sit blik følge hendes vekslende ansigtsudtryk, tænkte han på de mange samtaler, han havde haft med sin veninde, når de om aftenen sad alene sammen i hendes dagligstue. Han fik da pludselig en hæslig trang til at græde, og han mærkede, at hans øjne mod hans vilje blev fugtige, mens længslen voksede og blev så uudholdelig, at han havde lyst til lige på stedet at rejse, enten for at vende tilbage til Paris, eller for at flygte langt bort og aldrig mere komme igen.

Elisabeth, der så, at han var forstemt og bedrøvet, spurgte ham:

"Lider De? Jeg føler, at De har tårer i øjnene."

Han svarede:

"Kys mig, du lille. Det er noget, du ikke kan forstå."

Hun kyssede ham ængstelig og urolig, hun følte, at der fandtes et drama, som hun intet vidste om. Men han glemte lidt efter lidt sin sorg under hendes kærtegn, og han tænkte:

"Å, en kvinde, som på én gang kunne være de to, som ejede den enes kærlighed og den andens trylleri! Hvorfor finder man aldrig det, man drømmer om? Hvorfor møder man aldrig andet end noget, der kun *omtrent* er det, man ønsker?"

Vugget af den ensformige lyd af den læsendes stemme, som han ikke hørte efter, lå han og tænkte på alt det, der havde bedåret, erobret og besejret ham hos den elskerinde, han havde forladt. Han kunne ikke frigøre sig fra mindet om hende, indbildningen om hendes nærhed forfulgte ham som et syn, et spøgelse, og han sagde til sig selv:

"Er jeg en fordømt, som aldrig mere vil kunne slippe bort fra hende!"

Han gav sig på ny til at gå lange ture og strejfe rundt i skoven med det dunkle håb at blive af med hende på bunden af en kløft, bag en klippe eller inde i et krat, ligesom en mand, der ikke nænner at skille sig af med et trofast dyr ved at dræbe det og derfor tager det med sig så langt bort, at det ikke kan finde hjem igen.

En dag kom han på en af disse ture igen ind i bøgeregionen. Den var nu blevet til en mørk, næsten sort skov med et uigennemtrængeligt løvtag. Han gik under den vældige og fugtige, dybe hvælving og længtes tilbage til løvspringstidens lette, lysegrønne og solbeskinnede dis. Han drejede om ad en smal sti og blev pludselig stående, grebet af forundring foran to træer, der omslyngede hinanden.

Intet voldsommere og mere betagende billede af hans kærlighed kunne have mødt hans øjne og hans sjæl end dette: en kraftig bøg, der favnede en rank eg.

Som en fortvivlet elsker med et stærkt, kraftigt og forpint legeme strakte bøgen to vældige grene ud og slyngede dem sammen om egens stamme. Egetræet, der blev støttet og holdt oppe af dette favntag, hævede op imod himlen, højt op over sin angribers krone, sin lige, glatte og slanke skikkelse, der rankede sig i stolt foragt. Men til trods for denne flugt opad i rummet, et krænket væsens hovmodige flugt, havde egen på begge sider et dybt og for lang tid siden helet og sammenvokset indsnit, som bøgens uimodståelige grene havde hulet ind i dens bark. Disse to lukkede sår smededе dem for bestandig til hinanden, de voksede sammen, deres safter blandedes, og gennem det voldtagne træ strømmede lige op til toppen det sejrende træs blod.

Mariolle satte sig ned for længe at betragte dem. I hans syge sjæl forekom de ham symbolske, skrækindjagende og pragtfulde, disse to ubevægelige kæmper, som fortalte de forbigående hans kærligheds evige historie.

Omsider rev han sig løs og gik langsomt og med nedslagne øjne videre, endnu mere bedrøvet og sørgmodig end før. Pludselig faldt hans blik på et gammelt telegram, som måtte være blevet smidt eller tabt af en spadserende, og som nu krøllet og tilsølet af snavs og regn lå halvt skjult i græsset. Han stod stille. Hvad mon det lille stykke papir, som lå dér for hans fødder, havde bragt til et hjerte af godt eller ondt?

Han kunne ikke bare sig for at samle det op og med nysgerrige fingre, der væmmedes ved snavset, lukkede han det op. Der kunne endnu så nogenlunde læses:

"Kom … mig … klokken fire."

Navnene var blevet udslettet af fugtigheden.

Grusomme og salige minder stormede ind på ham; han huskede alle de telegrammer, han havde fået fra hende, snart for at fastsætte tiden for et stævnemøde og snart for at sige ham, at hun ikke kom. Aldrig havde noget sat ham i større bevægelse eller fået ham til at skælve heftigere end synet af disse berusende eller dødbringende budskaber, der fik hans hjerte til først at stå stille og derpå sætte af sted i vilde spring.

Han blev stående næsten som lamslået ved tanken om, at han aldrig mere ville få nogen af dem.

På ny spurgte han sig selv, hvad der var foregået, siden han havde forladt hende. Havde hun lidt, havde hun savnet den ven, som hun havde jaget bort med sin ligegyldighed, eller havde hun taget sig skilsmissen let og kun følt sig krænket i sin forfængelighed?

Hans længsel efter at få det at vide blev så voldsom, så uudholdelig, at en dristig og barok, endnu tøvende tanke dukkede op i ham. Han slog ind på vejen til Fontainebleau. Da han var nået ind til byen, gik han lige hen på telegrafstationen. Hans sjæl var ophidset af betænkeligheder og dirrede af uro. Men det var, som om han blev drevet af en uimodståelig magt, der kom fra hans hjerte.

Med en rystende hånd rev han en telegramblanket af og skrev hastigt fru de Burnes navn og adresse på de øverste linjer, så fortsatte han:

"Jeg ville så gerne vide, hvad De tænker om mig.
Jeg kan intet glemme.

André Mariolle.

MONTIGNY."

Han afsendte telegrammet, tog en vogn og lod sig køre tilbage til Fontainebleau, forvirret og forstemt over, hvad han havde gjort, og allerede halvvejs fortrydende det.

Han havde regnet ud, at hvis hun værdigede at svare ham, så ville han få brevet to dage senere; men alligevel blev han hjemme hele den følgende dag, både frygtende og håbende, at der ville komme et telegram fra hende.

Hen imod klokken tre om eftermiddagen lå han og gyngede under lindetræerne på terrassen, da Elisabeth kom ud til ham for at sige ham, at der var en dame, som ønskede at tale med ham.

Hans bestyrtelse var så stor, at han et øjeblik var lige ved at kvæles, og med slappe ben og bankende hjerte gik han op imod huset. Han turde dog alligevel ikke håbe, at det var hende.

Da han åbnede døren ind til dagligstuen, rejste fru de Burne, der sad på en sofa, sig op med et lidt tilbageholdent smil og med en let tvang i sit ansigt og sin holdning og rakte ham hånden, idet hun sagde:

"Jeg er kommet for at få at vide, hvorledes De har det. Telegrammet fortalte mig ikke nok om Dem."

Han var blevet så bleg, at et glimt af glæde lyste op i hendes øjne. Han var så betaget af bevægelse, at han måtte snappe efter vejret uden at kunne fremføre et ord, han formåede kun at trykke den hånd, hun havde givet ham, op mod sine læber.

"Å, Gud, hvor De er god!" sagde han endelig.

"Nej, men jeg glemmer ikke mine venner, og jeg er urolig for Dem."

Hun så ham lige ind i ansigtet med dette første kvindeblik, der trænger helt ned til bunden, ser, alt, afdækker éns tanker

lige til rødderne og afslører alt hykleri. Hun blev formodentlig tilfreds, for der gled et smil over hendes ansigt.

Hun fortsatte:

"Her er smukt i Deres eneboerhytte. Her må man vel være lykkelig?"

"Nej, frue."

"Er det muligt? I disse smukke omgivelser, midt i denne dejlige natur og ved denne henrivende lille flod? Det er da utænkeligt andet, end at De må føle Dem rolig og tilfreds her!"

"Det gør jeg dog ikke."

"Men hvorfor dog ikke?"

"Fordi man intet kan glemme her."

"Er det da absolut nødvendigt, at De glemmer noget for at være lykkelig?"

"Ja, det er det."

"Kan man få at vide, hvad det er?"

"Det ved De godt."

"Nå … og så?"

"Ja, så er jeg meget elendig."

Hun svarede med medlidende forfængelighed:

"Det gættede jeg jo, da jeg fik Deres telegram, og det var derfor, jeg tog herud med den faste beslutning straks at gå min vej igen, hvis jeg havde taget fejl."

Efter en lille pause tilføjede hun:

"Men siden jeg nu altså ikke går lige med det samme, kan De vise mig lidt rundt i haven. Der nede ligger en lille lindeallé, som ser ganske henrivende ud. Der er vist køligere end her inde i stuen."

De gik ud i haven. Hun var i en mauvefarvet dragt, der øjeblikkelig smeltede så harmonisk sammen med træernes grønne løv og den blå himmel, at hun forekom ham vidunderlig som en åbenbaring og skøn og forførende på en hel ny og uventet måde. Hendes lange, smidige figur, hendes fine og friske ansigt under det lyse hårbrus, hvorpå der sad en stor og ligeledes mauvefarvet hat med en lang, bølgende strudsfjer, hendes slanke, små hænder, der holdt om den sammenrullede parasol, og den lige, lidt hovmodige og stolte gang, alt dette bragte noget nyt, noget uforudset, noget fremmedartet ind i den lille bondehave. Hun så ud som en eventyrskikkelse, der var klippet ud af en af Watteaus billeder, et drømmesyn, som var sprunget ud af en digters fantasi eller fremtryllet af en malers pensel, og som i et lune var fundet på at tage ud på landet for at vise, hvor smuk hun var.

Mariolle betragtede hende sitrende af hele sin tilbagevendte lidenskab og kom til at tænke på de to kvinder, som han havde set i Montignys gade.

Hun sagde:

"Hvem var den unge pige, der lukkede mig ind?"

"Det var min tjenestepige."

"Hun ser ikke ud … som et tyende."

"Nej, det har De ret i. Hun er rigtig nydelig."

"Hvor har De fundet hende?"

"Lige her i nærheden i et hotel for malere, hvis gæster gjorde attentater på hendes dyd."

"Som De reddede?"

Han blev rød i hovedet og svarede:

"Ja, som jeg reddede."

"Til fordel for Dem selv måske?"

"Ja, ubetinget til fordel for mig selv, for jeg holder mere af at se et smukt ansigt omkring mig end et grimt."

"Er det alt, hvad hun får Dem til at føle?"

"Nej, hun har også fået mig til at føle en ubetvingelig længsel efter Dem, for enhver kvinde, der blot et sekund tiltrækker sig mit blik, fører min tanke tilbage til Dem."

"Det er meget behændigt, hvad De dér siger! Elsker hun sin redningsmand?"

Han rødmede endnu stærkere. Som et lyn fo'r den tanke ham gennem hovedet, at skinsyge virker stimulerende på ethvert kvindehjerte, og han bestemte sig til kun halvvejs at lyve.

Han svarede derfor tøvende:

"Det ved jeg ikke. Det er muligt. Hun viser mig i det mindste umådelig megen omhu."

En næsten umærkelig ærgrelse fik fru de Burne til at mumle:

"Og De?"

Han fæstede sine elskovsglødende øjne på hende og sagde:

"Intet ville kunne lede mine tanker bort fra Dem."

Det var atter meget behændigt, men denne gang lagde hun ikke mærke til det, til den grad forekom denne sætning hende udtrykket for en ubestridelig sandhed. Kunne en kvinde som hun et øjeblik tvivle om det? Det faldt hende heller ikke ind, hun var tilfredsstillet og bekymrede sig ikke mere om Elisabeth.

De satte sig på to feltstole i skyggen af lindetræerne, oven over vandet, der strømmede af sted.

Han tog mod til sig og spurgte:

"Hvad har De så tænkt om mig?"

"At De var meget ulykkelig."

"Ved min egen skyld eller ved Deres?"

"Ved vor begges skyld."

"Og så?"

"Og så, da jeg følte, at De var meget ophidset, meget overspændt, mente jeg, at det fornuftigste, jeg kunne gøre, var først at give Dem tid til at blive roligere. Og jeg ventede."

"Hvad ventede De på?"

"På et ord fra Dem. Det kom, og her er jeg. Nu skal vi tale sammen som et par alvorlige mennesker … De elsker mig altså stadig? … det er ikke af koketteri, at jeg spørger Dem om det … jeg spørger Dem som en veninde."

"Ja, jeg elsker Dem stadig."

"Og hvilke fordringer stiller De?"

"Hvor ved jeg det? Jeg er i Deres hænder."

"Å, min mening er ganske klar, men jeg vil ikke sige Dem den, førend jeg kender Deres. Tal til mig om Dem selv, fortæl mig, hvad der er foregået i Deres hjerte og i Deres sind fra den dag, da De flygtede fra mig."

"Jeg har tænkt på Dem og jeg har ikke foretaget mig noget som helst andet."

"Ja, men hvorledes? På hvilken måde? Hvilke slutninger er De kommet til?"

Han fortalte om sin første beslutning: at helbrede sig for hende, sin flugt, sin ankomst til den store skov, hvor han kun havde fundet hende, dagene, som var helliget hans minder, og nætterne, hvor han pintes af skinsyge; han fortalte det alt sammen i fuldkommen god tro, kun med undtagelse af sin følelse for Elisabeth, hvis navn han ikke mere udtalte.

Hun hørte på, hvad han sagde, og hun var vis på, at han ikke løj, hun var endnu mere overbevist om det gennem den tro, hun havde på sit herredømme over ham, end gennem den oprigtige klang i hans stemme, og hun følte sig henrykt over at triumfere og tage ham tilbage, for hun holdt alligevel meget af ham.

Han fortabte sig i trøstesløse vendinger over denne tilstand, som han ikke så nogen ende på, og idet han hidsede sig selv op ved at tale om det, som han havde lidt så meget ved og tænkt så meget over, bebrejdede han hende på ny lidenskabeligt, men uden vrede og uden bitterhed, kun overvundet og besejret af skæbnen, hendes mangel på evne til at elske.

Han gentog:

"Andre ejer ikke den gave at kunne behage, De ejer ikke den gave at kunne elske ..."

Hun afbrød ham livligt og som altid parat med fornuftgrunde og betragtninger:

"Jeg har i det mindste evnen til at være trofast. Ville De være mindre ulykkelig, hvis jeg først havde tilbedt Dem i ti måneder og derpå forelsket mig i en anden?"

Han udbrød:

"Er det da umuligt for en kvinde kun at elske en eneste mand?"

Hun svarede hurtigt:

"Man kan ikke altid elske; man kan blot altid være tro. Tror De selv, at sansernes begejstringsrus kan vare flere år igennem? Nej, nej. Hvad de fleste lidenskabelige kvinder med deres voldsomme, kortere eller længere elskovsluner angår, så stykker de ganske simpelt deres liv ud i romaner. Heltene er forskellige, omstændighederne og begivenhederne uforudsete og vekslende

og løsningen skiftende. Det er morsomt og adspredende for dem selv, det indrømmer jeg, for den stemningsskala, man gennemløber fra indledningen til midten og afslutningen, er ny for hver gang. Men når det er forbi, så er det forbi … for ham … Forstår De?"

"Ja, der er noget sandt i det, De siger, men jeg fatter ikke rigtigt, hvor De vil hen med det."

"Nu kommer det: der findes ingen lidenskab, som varer ved i længden, jeg taler her om en brændende og kvalfuld lidenskab som den, De endnu lider under. Det er en krise, som jeg har gjort det meget svært for Dem at komme igennem, det ved jeg, det føler jeg, ved … ved det golde i min kærlighed og min svigtende evne til at give mig helt hen. Men krisen vil gå over, for den kan ikke vare evigt."

Hun tav, og han spurgte angst:

"Og så?"

"Så mener jeg, at De for en kvinde, der som jeg er rolig og fornuftig, kan blive en overordentlig behagelig elsker, for De er i besiddelse af megen takt. Derimod ville De være en afskyelig ægtemand. Men der eksisterer ikke, der kan ikke eksistere gode ægtemænd."

Han spurgte overrasket og lidt krænket:

"Hvorfor skulle en kvinde beholde en elsker, som hun ikke elsker eller ikke mere elsker?"

Hun svarede hurtigt:

"Jeg elsker på min maner, min ven. Jeg elsker på en mere tør måde, men jeg elsker."

Han svarede resigneret:

"De trænger især til, at andre elsker Dem og viser Dem det."

Hun nikkede:

"Ja, det er sandt. Det tilstår jeg. Men mit hjerte trænger også til at have en skjult kammerat. Den forfængelige smag, jeg har for offentlig hyldest, hindrer mig ikke i at kunne være sand og trofast og i at tro, at jeg ville kunne give én mand noget af mig selv, som ingen andre får: et ærligt venskab, mit hjertes oprigtige hengivenhed, min sjæls hemmelige og ubetingede tillid; til gengæld for det ville han tilligemed elskerens kærlighed skænke mig den sjældne og trygge følelse af ikke at stå helt alene. Det er ganske vist ikke kærligheden, som De forstår den, men det er dog også noget værd på sin vis!"

Han bøjede sig over imod hende og stammede, skælvende af bevægelse:

"Vil De have, at jeg skal være den mand?"

"Ja, lidt senere, når De ikke længere gennemgår så meget. Foreløbig må De finde Dem i fra tid til anden at lide endnu lidt for min skyld. Det går nok over. Men siden De på enhver måde lider, så er det da bedre, at det er i min nærhed end borte fra mig, ikke sandt?"

Med sit smil syntes hun at sige til ham: "Hav dog lidt tillid," og da hun så, at han skælvede af lidenskab, følte hun, at der gennem hele hendes legeme strømmede en slags velvære, der gjorde hende lykkelig på hendes måde, således som en falk, der i flugten slår ned på sit bytte, er lykkelig.

"Når kommer De så igen?" spurgte hun.

Han svarede:

"Hvornår? ... I morgen."

"I morgen, lad gå ... Vil De spise til middag hos mig?"

"Ja, gerne."

"Men nu må jeg snart afsted," udbrød hun, idet hun så på uret, der var skjult i skaftet af hendes parasol.

"Å, hvorfor så hurtigt?"

"Fordi jeg skal med toget klokken fem. Jeg har flere fremmede til middag, fyrstinde de Malten, Bernhaus, Lamarthe, Massival, Maltry og en ny, hr. de Charlaine, den store opdagelsesrejsende, der lige er vendt tilbage efter en vidunderlig rejse i det indre Afrika. Hele Paris taler ikke om andet end ham."

Mariolles hjerte snørede sig sammen. Alle disse navne, som hun remsede op efter hinanden, smertede ham som hvepsestik. De indeholdt gift.

"Hvis De vil tage afsted med det samme," sagde han, "så kan jeg følge Dem og vi kan køre en tur i skoven … Har De lyst?"

"Ja, det vil jeg gerne. Men giv mig først en kop te og lidt ristet brød."

Da teen skulle serveres, var Elisabeth ikke til at finde.

"Hun skulle nogle ærinder," sagde kokkepigen.

Fru de Burne forundrede sig aldeles ikke over det. Hvilken frygt skulle denne lille tjenestepige vel nu formå at indgyde hende?

Da teen var drukket, steg de op i landaueren, som ventede foran døren, og Mariolle lod kusken køre en omvej, så at de kom forbi Ulvesvælget.

Da de var kommet ind under den høje løvhvælving, der sænkede sin rolige skygge og friske kølighed over dem, mens nattergalene sang rundt omkring dem, sagde hun, betaget af den uforklarlige stemning, hvori naturens hemmelighedsfulde og almægtige skønhed gennem øjnene hensætter hele legemet:

"Å, Gud, hvor jeg har det dejligt! Hvor her er smukt, godt og stille!"

Som en synder, der modtager Herrens legeme, indåndede hun den rene luft og lod sig vugge i en rørt og smægtende lykke. Og hun lagde sin hånd oven på Andrés.

Men han tænkte: "Å, ja, naturen, det er lige som i Mont Saint-Michel," thi for hans øjne så han som i et syn toget, der fo'r ind imod Paris.

Han kørte hende til stationen.

Da de skiltes, sagde hun til ham:

"Så ses vi altså i morgen klokken otte."

"Ja, tak, i morgen klokken otte."

Hun forlod ham strålende; og han kørte hjem i landaueren tilfreds og lykkelig, men stadig forpint, for det var altså ikke forbi.

Men hvorfor skulle han kæmpe? Han kunne ikke mere. Hun tiltrak ham ved et trylleri, som han ikke forstod, og som var stærkere end ham. At flygte nyttede ikke, han blev ikke fri for hende, han kunne ikke skille sig fra hende og længslen efter hende var ham uudholdelig; hvis det derimod lykkedes ham at resignere en lille smule, ville han i det mindste få alt, hvad hun havde lovet ham, for hun løj ikke.

Hestene travede afsted under træerne og han tænkte på, at det under hele deres samtale ikke en eneste gang var faldet hende ind at række ham sine læber. Hun var stadig den samme. Intet ville nogensinde blive forandret i hende og hun ville måske bestandig være skyld i, at han blev ved at lide på samme måde. Mindet om de drøje timer, han allerede havde gennemlevet, om hans stadige venten, bag hvilken der lå den

uudholdelige vished om, at det aldrig ville lykkes ham at rive hende med, sammensnørede på ny hans hjerte og fik ham til at forudse og frygte fremtidige kampe og oprivende fortvivlelse. Alligevel var han beredt på tålmodig at finde sig i alt, hellere end på ny at miste hende, beredt på bestandig at lide under den evige attrå, som i hans årer var blevet til en slags glubende, aldrig stillet hunger, der brændte igennem hans legeme.

Det raseri, han så ofte havde følt, når han gik hjem fra Auteuil, begyndte allerede igen og fik hele hans legeme til at skælve i landaueren, der kørte under de høje træers kølige skygge, da pludselig tanken om Elisabeth, som, også ung, smuk og frisk, ventede ham med hjertet fuldt af kærlighed og læberne rige på kys, sænkede sig stilnende og mildnende over ham. Om lidt ville han holde hende i sine arme og ved at lukke øjnene og bedrage sig selv, således som man bedrager andre, ville han i favntagets rus kunne forveksle den, han elskede, med den, der elskede ham, og besidde dem begge. Selv i dette øjeblik følte han sig tiltrukket af Elisabeth; det var denne legemets og sjælens taknemmelige hengivenhed, som bevidstheden om at være elsket og den sanselige tilfredsstillelse altid indgyder ethvert menneskeligt væsen, han nærede for hende. Dette unge barn, som han havde bedåret og forført, ville hun ikke for hans golde og udtørrende kærlighed blive den lille kilde, som den trætte vandringsmand hviler ud ved om aftenen, det håb om at finde frisk vand, der holder den rejsendes mod oppe på vejen gennem ørkenen?

Men da han kom hjem, og den unge pige ikke viste sig, blev han ængstelig og urolig og sagde til kokkepigen:

"Er De vis på, at hun er gået ud?"

"Ja, det er jeg."

Da han havde gået et par skridt, faldt hans blik, ligesom han skulle til at dreje ned ad gaden, der følger bunden af dalen, på den gamle, brede og lave kirke med det korte klokketårn, der sad sammenkrøbet oven på en vorteagtig udvækst og syntes at ruge over landsbyens huse som en høne over sine kyllinger.

En formodning, en anelse drev ham. Ved man nogensinde, hvor meget et kvindehjerte formår at gætte? Hvad havde hun tænkt, hvad havde hun forstået? Hvis en skygge af sandheden var gået op for hende, hvor skulle hun så have søgt tilflugt om ikke dér?

Kirken var meget mørk, for det var allerede begyndt at blive aften. Kun den lille lampe, der gyngede svagt ved enden af sin snor, åbenbarede den guddommelige trøsters ideelle nærværelse i tabernaklet. Med lette skridt listede Mariolle sig langs bænkene. Da han kom op i nærheden af koret, fik han øje på en kvinde, der lå på knæ med ansigtet skjult i hænderne. Han gik helt hen til hende, kendte hende og rørte ved hendes skulder. De var alene.

Det gav et ryk i hende og hun drejede hovedet. Hun græd.

Han sagde:

"Hvad er der i vejen?"

Hun mumlede:

"Jeg har forstået det alt sammen. De er herude, fordi hun har gjort Dem sorg. Hun kom for at hente Dem."

Han stammede, bevæget over den fortvivlelse, som det nu var hans tur at fremkalde:

"Du tager fejl, du små. Det er rigtigt nok, at jeg vender tilbage til Paris, men jeg tager dig med mig."

Hun gentog uden at ville tro det:

"Er det sandt? Er det sandt?"

"Det sværger jeg dig til."

"Hvornår skulle det være?"

"I morgen."

Hun gav sig atter til at hulke og klagede:

"Å, Gud! Å, Gud!"

Han tog hende om livet, løftede hende op og trak hende med sig ud af kirken og ned ad bakken; da de var kommet ned til floden, satte han hende ned i græsset og tog selv plads ved siden af hende. Det var nu blevet fuldstændig mørkt omkring dem. Han kunne høre, hvorledes hendes hjerte slog og hvorledes hun snappede efter vejret, og forpint af samvittighedsnag trykkede han hende til sig og talte til hende, ømme og kærlige ord, som han endnu aldrig havde brugt overfor hende. Han var betaget af medlidenhed og brændte af attrå og han løj derfor knapt og bedrog hende ikke; han var selv overrasket over det, han sagde og følte, og han spurgte sig selv, hvorledes han, mens han endnu skælvede efter samtalen med den anden, hvis slave han bestandig ville vedblive at være, således kunne komme til at dirre af begær og bevægelse ved at trøste denne unge kærlighedssorg.

Han lovede at holde meget af hende – han sagde ikke kort og godt "elske" – og lige i nærheden af ham selv indrette hende et smukt og elegant hjem med nydelige møbler og en pige til at opvarte hende.

Efterhånden som hun hørte på ham, stilnede hendes gråd og hun blev roligere. Hun kunne ikke tro, at han til den grad ville skuffe hende, og hun forstod desuden på klangen i hans

stemme, at han var oprigtig. Omsider, overbevist og blændet af udsigten til også på sin side at blive en dame og fra at være en fattig opvartningspige pludselig at blive en rig og fornem herres veninde, blev hun som beruset af begærlighed, stolthed og taknemmelighed, der blandede sig med den kærlighed, hun allerede nærede til André.

Hun slyngede sine arme om hans hals og stammede, idet hun dækkede hans ansigt med kys:

"Jeg elsker Dem så højt! Der eksisterer ikke andet end Dem for mig."

Han hviskede rørt, idet han gengældte hendes kærtegn:

"Du kære, kære lille."

Hun glemte allerede næsten helt den fremmede dame, hvis tilsynekomst for lidt siden havde voldt hende så megen sorg. Alligevel var der endnu en ubevidst tvivl tilbage hos hende og med sin indsmigrende stemme spurgte hun:

"Og jeg kan stole på, at De vil blive ved at elske mig lige som her?"

Han svarede dristigt:

"Ja, jeg vil blive ved at elske dig som her."

Om "Vort hjerte"

Forfatter: Guy de Maupassant (1850-1893).
Første udgave: *Notre cœur*, føljeton i *Revue des Deux-Mondes* maj-juni 1890, bogudgave Paul Ollendorff, Paris 1890.
Denne udgave efter: *Samlede værker af Guy de Maupassant: Vort Hjerte*. Paa Dansk ved Loulou Lassen. A. Christiansens Forlag, København 1906.
Oversætter: Loulou Lassen (1875-1947).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af René Lelong (1871-1933): "Det var et skrig uden ord, et skrig som kom fra legemet og ikke fra sjælen".

ISBN 978-87-7628-397-1
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-630-0 (Ølstykke 2019).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk